

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ
ΜΑΪΟΣ 1965

ΕΤΟΣ Γ'
ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 35-36-37

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Έκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ύπό τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ : Βύσσης καὶ Καΐρη 2 — Ἀθῆναι.

Ἐτησία συνδρομὴ

Ἐσωτερικοῦ Δραχ. 60.—Κοινοτήτων Δραχ. 100.—Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 6.—

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΝ

Τάκης Παπαδημούλης
Γιάννης Λυμπερόπουλος
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ ΕΝ ΚΟΝΙΤΣΗ
Ἀναστάσιος Εύθυμίου

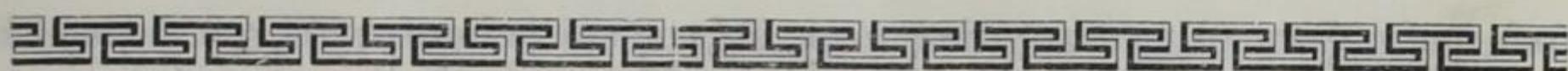
ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Ν. Τσάκας	Ε. Σούρλας
Ἄρ. Πύρρος	Σ. Γκατσόπουλος
Ὀρ. Μανθούλης	Α. Εύθυμίου
Χ. Γκούντος	

Ἄλλη λογραφία: Ι. Λυμπερόπουλον, Ἀλεξ. Σούτσου 5 — Ἀθῆναι
Ἐμβάσματα: Δημήτριος Μηλίγκος, Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας 83 (Τομεὺς 702)
Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: «Χρ. Χρονόπουλος» Διάδοχοι Ε.Ε.
Καπνοκοπτηρίου 8 — Ἀθῆναι

ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Μπωγωνιτσικὸν ἡ Πωγωνῖσκος χωρίον εἰς τὸ μεταίχμιον τῶν Ἐπαρχιῶν Πωγωνίου καὶ Κονίτσης, κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Χιονοσκεποῦς ὅρους Νεμέρτσικα, ἐγγὺς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου, παρὰ τὸ ὄποιον, κατὰ τὸν Leake, ἦτο ἡ ἀρχικὴ ἔδρα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

1. Ἀπὸ τὸν Αὔγουστο τοῦ περασμένου χρόνου, ἡ Κόνιτσα μένει χωρὶς Ἐπαρχο. Σειρὰ ἀπὸ θέματα καὶ προβλήματα τῶν κατοίκων καὶ τῶν κοινοτήτων τῆς ἐπαρχίας χρονίζουν, καὶ ζήτημα εἶναι πότε καὶ ἂν θὰ βροῦν τὴν λύση του. Καὶ ἡ Διοικητικὴ μηχανὴ φαίνεται σὰν νὰ χωλαίνῃ. Λὲς καὶ δὲν ἔφταναν οἱ ἄλλες ἀντιξοότητες, προστέθηκε καὶ αὐτὴ τώρα, γιὰ νὰ φανῇ κατὰ τρόπο περίτρανο ἡ πλήρης ἐγκατάλειψη τῆς ἀκραίας ἐπαρχίας μας.

Βέβαια, ἔνας Ἐπαρχος δὲν δίνει δουλειὰ στὸν ἄνεργο τόπο, οὔτε λύνει τὰ βασικὰ προβλήματα του, ἀπ’ τὰ ὅποια ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιβίωσή του, ἡ ἀνάπτυξή του καὶ ἡ πρόοδός του (ἡ δικαιοδοσία ἐνὸς ἐπάρχου εἶναι πολὺ περιωρισμένη) πλὴν δμως κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Ἐπάρχου διευκολύνει πολὺ τὴν αὐτοδιοίκηση στὴν τρέχουσα δουλειά της καὶ στὰ θέματά της.

2. Ἀπὸ πολὺ καιρό, ἀλλὰ καὶ ἐντελῶς πρόσφατα, ρίχτηκε ἡ ἴδεα : ἡ Κόνιτσα ν' ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὸν Νομὸν Ιωαννίνων καὶ συμπληρούμενη μὲ χωριὰ τοῦ Ζαγορίου, τοῦ Πωγωνίου καὶ τῆς Μακεδονίας ν' ἀποτελεσθῇ ἴδιαίτερο Νομό.

Τὸ θέμα βέβαια, ἂν καὶ εἶναι ἄκρως ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Κόνιτσα, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος.

Μία τέτοια διοικητικὴ μεταρρύθμιση χρειάζεται πολλὰ καὶ προϋποθέτει πρῶτα καὶ κύρια τὴν καλύτερη ἐξυπηρέτηση τῶν χωριῶν ποὺ θὰ ὑπαχθοῦν στὴν Κόνιτσα. Βασικά, εἶναι ζήτημα δρόμων καὶ συγκοινωνιῶν. Κατὰ δεύτερο λόγο, εἶναι θέμα ἀνάπτυξης τῆς Κόνιτσας, σὰν μονάδας, ὅχι μόνο Διοικητικῆς ἀλλὰ καὶ οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς.

Ο νέος δρόμος πρὸς τὴν Μακεδονία, ποὺ γίνεται τώρα, ἀπὸ ὄνειρο πραγματικότητα, μὲ τὸ πιθανὰ λαμπρὸ μέλλον ποὺ ἐπιφυλάσσει στὴν Κόνιτσα, ἵσως ἀνοίξῃ μιὰ τέτοια προοπτική. Γιατὶ θὰ φέρῃ πλησιέστερα στὴν Κόνιτσα, περιοχὲς, ποὺ μέχρι σήμερα λόγῳ ἐλλείψεως ἐπικοινωνίας, θεωροῦνταν ὅτι δὲν εἶχαν καμμία ἀπολύτως σχέση μ' αὐτή. Κι' ἔτσι θὰ φανῇ πλέον ἡ αὐτοτέλεια καὶ ἴδιομορφία τῆς περιοχῆς, ἡ ἀπόστασή της ἀπὸ τὰ ἄλλα Κέντρα (Γιάννενα—Γρεβενὰ—Καστοριὰ) καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ διαχωρισμοῦ της σὲ ἴδιαίτερο Νομό. Θὰ χρειασθοῦν ἀναμφιβόλως, ἄλλοι, μικρότεροι δρόμοι ποὺ θὰ συνδέσουν αὐτὴ τὴν κεντρικὴ ἀρτηρία μὲ τὶς περιοχὲς ποὺ θὰ ὑπαχθοῦν στὴν Κόνιτσα. Π.χ. τὰ χωριὰ τοῦ Δυτικοῦ Ζαγορίου (Ανω—Κάτω Πεδινά, Ἐλαφότοπο, Πάπιγκο, Ἀρίστα κλπ.) στὴ γέφυρα τοῦ Βοϊδοματιοῦ. Τά χωριὰ τοῦ Γυφτόκαμπου (Λάϊστα, Βρυσοχώρι κλπ.) μὲ τὴν Λάκκα τοῦ Ἀώου καὶ σὲ συνέχεια μὲ τὴν Κόνιτσα κλπ. Κι' ἀκόμα παραπέρα, θὰ χρειασθοῦν ἄλλες πολυποίκιλλες ἐνισχύσεις τῆς Κόνιτσας στὸν οἰκονομικό, (βιοτεχνικό, τουριστικό, ἐμπορικό,) καὶ πνευ-

ματικὸ τομέα, ὥστε νὰ καταστῇ αὐτὴ τόπος ἔλξεως καὶ ἐνδιαφέροντος γιὰ ὅσους θὰ ὑπαχθοῦν σ' αὐτή. Πράγματα ποὺ φαίνονται σήμερα λίγο μακρυνά. Ἄς ὑπάρχει ἡ ἰδέα, κακὸ δὲν κάνει, ἀργότερα ὅταν τὰ πράγματα βελτιωθοῦν θὰ πρέπει σὰν ἰδέα νὰ παίζει τὸ ρόλο κατευθυντήριας δύναμης καὶ κινήτρου. Ἰσως μιὰ μέρα γίνει πραγματικότητα. Μιὰ τέτοια πραγματικότητα θὰ δόσῃ ζωὴ στὴν Κόνιτσα, οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ καὶ θὰ διευκολύνει παρὰ πολὺ τὴν ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς της.

3. Ἐνας Νομός, ἡ ἔνας Νομάρχης δὲν λύει τὰ προβλήματα τῆς περιοχῆς. Τὸ ὅλο θέμα τῆς Κονιτσας εἶναι κάπως γενικότερο. πρέπει νὰ ἐνταχθῇ σ' ἔνα σχέδιο Διοικητικῆς καὶ Οἰκονομικῆς ἀποκεντρώσεως ὀλόκληρης τῆς χώρας μας. Ὁ ἀπόλυτος στὴν οὐσία καὶ ὅχι στὰ χαρτιὰ καὶ στοὺς Νόμους, συγκεντρωτισμὸς στὴ διοίκηση τῆς χώρας μας, εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα, μαζὸν μὲ σωρεία ἄλλων ταλαιπωρειῶν καὶ κακῶν, ἀπὸ τὸν ἀπόλυτο συγκεντρωτισμὸν στὴν οἰκονομία καὶ τὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀναπόφευκτη κεντρομόλῳ δυναμικὴ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ.

Τὸ ξαναγράψαμε κι' ἄλλη φορά. Ἀπὸ τὶς 870 ἀξιόλογες βιομηχανίες ποὺ διατηροῦν στὴν Ἑλλάδα 984 ἐργοστάσια, μὲ ἐργατικὸ προσωπικὸ πάνω ἀπὸ 103 χιλιάδες, οἱ 546, ἥτοι τὸ 60% εἶναι ἐγκατεστημένες στὴν περιοχὴ τῆς Ἀθήνας καὶ οἱ ἄλλες 5% στὰ πέριξ τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ 40 μὲ 54 τοῖς ἑκατὸν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων εἶναι συγκεντρωμένο ἐπίσης στὴν Ἀθήνα. Κι' ὅλα αὐτὰ κατὰ τὸ ἔτος 1958. Τὰ πράγματα ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἄλλαξαν πρὸς τὸ χειρότερο.

Ἡ Ἐλβετία, ἡ Ὀλλανδία ἡ Νορβηγία καὶ ὅλες οἱ προοδευμένες μικρὲς χώρες τῆς Εὐρώπης, ποὺ τὸ κύριο χαρατηριστικὸ τους εἶναι ὅτι δὲν ἔχουν κανενός εἰδους ὑδροκεφαλισμό, (δηλαδὴ ἀνάπτυξη σὲ βάρος ὀλόκληρης τῆς ἄλλης χώρας ἐνὸς μοναδικοῦ κέντρου, ὅπως συμβαίνει σὲ μᾶς) βασίζουν τὴ διοίκησή τους σ' ἔνα ἐκτεταμένο ἀποκεντρωτικὸ σύστημα.

Βέβαια, κάθε μιᾶς χώρας ὁ ἀποκεντρωτισμὸς εἶναι διαφορετικὸς ἀπὸ τῆς ἄλλης. Φθάνει μάλιστα στὸ σημεῖο ὥστε καὶ οἱ Δῆμοι καὶ Κοινότητες, τὶς περισσότερες φορὲς νὰ ἔχουν ὅχι μόνο αὐτοτέλεια ἀλλὰ καὶ σοβαρὴ διοικητικὴ ἔξουσία, τέτοια ποὺ ἐδῶ τὴν ἀσκεῖ μόνο τὸ Κράτος. Τὸ πρᾶγμα, χωρὶς ἄλλο δὲν εἶναι τυχαῖο.

Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀποψη ποὺ ἐπικρατεῖ σήμερα ἀνάμεσα στοὺς εἰδικοὺς γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας μας εἶναι ὅτι : Κα μιὰ προσπάθεια ἀνόρθωσης τοῦ τόπου δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιχειρηθῇ, χωρὶς νὰ προηγηθῇ μιὰ ἐκτεταμένη διοικητικὴ ἀναδιάρθρωση στηριγμένη στὴν ἀποκέντρωση.

Ἡ ἀποκέντρωση αὐτὴ δὲν νοεῖται μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα σὰν ἀποκλειστικὰ διοικητικὴ ἀποκέντρωση, πρέπει νὰ εἶναι μιὰ ἀποκέντρωση γενικότερη, μιὰ ἀποκέντρωση καὶ οἰκονομική.

Αὐτὸ ποὺ ἀξιώνεται σήμερα, δὲν εἶναι ὁ πενιχρὸς νόμος 3200)1955 «Περὶ Διοικητικῆς Ἀποκεντρώσεως» καὶ τὰ Ν.Δ. 4600)56 καὶ 3770)57. Χρειάζεται κάτι πειδούσιαστικό. Πειδὸ ριζικό. Πειδὸ ἀποφασιστικό.

4. Σὲ εὐρύτερες περιοχές, (ὅπως εἶναι λ.χ. ὀλόκληρη ἡ Ηπειρος, μαζὸν μὲ τὴν Κέρκυρα, Παξούς, Λευκάδα) εἶναι ἀγάγκη νὰ ὑπάρχει ὅργανο μὲ γενικὴ Διοικητικὴ

Πρωτοβουλία και ἀπόφαση, στὸ ὅποιο θὰ μεταβιβασθοῦν σοβαρὲς ύπουργικὲς ἀρμοδιότητες και λειτουργίες και στὸ ὅποιο θὰ ἀνατεθοῦν καθήκοντα οἰκονομικῆς συλλήψεως, ὁργανώσεως και ἐφαρμογῆς σχεδίων και προγραμμάτων. Τὸ ὄργανο αὐτὸ θὰ ἔχει ἀρμοδιότητες εὑρύτερες και ἀρκετὰ διαφορετικὲς ἀπὸ τοὺς παλιοὺς Γενικοὺς Διοικητές. Ἀπὸ μιᾶς πλευρᾶς τὸ ὄργανο αὐτὸ θὰ εἴναι ἐπιτελικό, ἀλλὰ ἀπὸ μιᾶς ἄλλης θὰ εἴναι ὄργανο κρούσεως, ἀναμφισβήτητα θὰ πρέπει νὰ εἴναι ὄργανο Συλλογικό. "Ετσι τὰ Γιάννινα λ.χ. θὰ γίνουν ἑνα πραγματικὸ Διοικητικό, Οἰκονομικὸ και Πνευματικὸ Κέντρο, ὅπου θὰ λύνωνται τὰ προβλήματα τῆς περιοχῆς χωρὶς καθυστέρηση, μὲ τρόπο σωστὸ και θὰ ἀπορροφιέται ὁ πλεονάζων ἀγροτικὸς πληθυσμὸς τῆς ὑπαίθρου. Παράλληλα, θ' ἀναπτυχθοῦν ἡ Πρέβεζα (τὸ βασικὸ αὐτὸ ἐμπορικὸ λιμάνι ἐπικοινωνίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπη) ἡ Αρτα, ἡ Ἡγουμενίτσα, ἡ Κονιτσα κλπ. σὰν κέντρα Νομῶν, ἄλλες σὰν μεγάλες ἀγροτοπόλεις και ἄλλες σὰν κέντρα βιομηχανικῆς και βιοτεχνικῆς ζωῆς. Δυστυχῶς, ὅπως φαίνεται, πρέπει νὰ ξαναρχίσουμε ἀπὸ τὸ σημεῖο στὸ ὅποιο σταματήσαμε πρὸ ἐνὸς αἰῶνος, ὅταν τὰ Γιάννενα ἦταν μεγάλο κέντρο οἰκονομικῆς και πνευματικῆς ζωῆς γιὰ ὄλόκληρη τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα.

Γεωγραφικὰ εἶμαστε ἡ πλησιέστερη πρὸς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην περιοχή, κι' ὅμως μοιάζουμε σὰν ἡ πλέον ἀπομακρυσμένη. Ταυτόχρονα τὰ Γιάννινα, πρέπει νὰ προκριθοῦν γιὰ νὰ γίνουν ζώνη βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

5. "Ολοι, ποὺ παρακολουθοῦν μὲ ἀγωνία τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας μας τονίζουν ὅτι μόνο μὲ πρωτότυπα ριζικά, σχεδὸν ἐπαναστατικὰ μέτρα μποροῦμε νὰ κερδίσουμε τὸ χρόνο ποὺ χάσαμε γιὰ νὰ μπορέσουμε ν' ἀνταποκριθοῦμε στὶς ἐπιτακτικὲς ἀνάγκες ἐπιβιώσεως μας στὸν κόσμο ποὺ ζοῦμε.

Σ' ὄλόκληρη τὴν χώρα μας πρέπει νὰ γίνουν 10 μὲ 15 κέντρα τῶν 100 χιλιάδων κατοίκων. Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ μεταφερθῇ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν βιομηχανιῶν τῆς Ἀθήνας. Τὰ κίνητρα ποὺ δοκιμάσθησαν μέχρι σήμερα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐπαρχιακῆς Βιομηχανίας, ἀποδείχθησαν σχεδὸν ἡ τελείως ἀτελέσφορα. Ἡ κεντρομόλος δυναμικὴ τοῦ πληθυσμοῦ και τῆς οἰκονομίας δὲν σταμάτησε νὰ ἔχῃ σὰν βάση τὴν Ἀθήνα. Καὶ τὸ κακὸ νὰ ἐπιδεινώνεται. Τὸ Κράτος διφείλει νὰ λάβῃ μέτρα πειθαναγκαστικά, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε ἐξαναγκαστικά. Ἡ φιλελεύθερη Οἰκονομία ἔχει τὰ ὄρια της. Ἡ μεγάλη ἐπιχείρηση εἴναι δημόσια λειτουργία. Κι' ὅταν τὰ λογῆς—λογῆς Κίνητρα, λογῆς—λογῆς ἐκκλήσεις δὲν φέρουν ἀποτέλεσμα, τὸ Κράτος διφείλει γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ τόπου νὰ ἐξαναγκάσῃ τὶς βιομηχανίες νὰ μεταφερθοῦν στὶς Ἐπαρχιακὲς βιομηχανικὲς ζῶνες. Ἔκεῖ δηλαδὴ ποὺ θὰ παίξουν ἑνα ὁργανικὸ βασικὸ ρόλο στὴν ἀνάπτυξη και τὴν ρύθμιση τῆς ὄλης οἰκονομικῆς ζωῆς μας. Ἔκεῖ ποὺ θὰ δείξουν ὅτι πραγματικὰ ἀποτελοῦν δημόσιες λειτουργίες. Οὕτε λόγος νὰ γίνεται ὅτι πρέπει, ἐκεῖ ποὺ θὰ μεταφερθοῦν ὅχι μόνο νὰ ὠφελήσουν τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομία, ἀλλὰ νὰ ὠφεληθοῦν και αὐτὲς τὸ μέγιστο δυνατό. Δὲν πιστεύομε ὅτι ἡ ΕΤΒΑ, ὅπως μέχρι σήμερα ὁ ΟΒΑ, θὰ παίξῃ κάποιο σημαντικὸ ρόλο στὴ δημιουργία και τὴν Ἐπιτυχία τοῦ πειράματος τῶν βιομηχανικῶν ζωνῶν. Ἔδω χρειάζεται νὰ δημιουργηθῇ ἡ μαγιὰ ἀπὸ πρωτοπόρους ἴδιωτες ἐπιχειρηματίες. Ἐπιχειρηματίες ἐπιτυχόντες, ποὺ

ό ἀποδεδειγμένος δυναμισμὸς τους θὰ τοὺς κάνη νὰ ἔξεπεράσουν μὲ ἐπιτυχία τὶς ἀντιξότητες τῆς πρώτης ἐποχῆς. Ὁ ρόλος τῆς ΕΤΒΑ εἶναι νὰ τοὺς βοηθήσῃ σ' αὐτὸ τὸ στάδιο. Ἐξ ἄλλου τὸ ὅλο θέμα πρέπει νὰ φορμαρισθῇ μέσα στὰ καλούπια μιᾶς Ἑθνικῆς Ἐκστρατείας Σωτηρίας. Γιὰ νὰ ἔνθουσιάσει. Νὰ παρουσιάσει. Νὰ δόσει ἔξαρση.

6. Νομίζουμε ὅτι :

Τὸ Κράτος θὰ μποροῦσε θαυμάσια μὲ τὰ κεφάλαια ποὺ διαθέτει σὲ ἐπενδύσεις προσωρινῶν λύσεων, ἢ λύσεων ποὺ καθιστοῦν ἀκόμα πειὸ δυσχερῆ τὴν ἐπίλυση τοῦ βασικοῦ προβλήματος, νὰ ἴδρυσει δύο—τρία ἐργοστάσια, ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες, προκατασκευασμένων πολυκατοικιῶν καὶ ἀπλῶν σπιτιῶν ποὺ στὴν Εὐρώπη ἀφθονοῦν καὶ τἄχουν οἱ ἴδιωτες. Καὶ μ' αὐτὰ, στὴν πρώτη φάση, νὰ στήσει δίπλα στὶς πόλεις ποὺ θὰ ἐπιλέξει γιὰ βιομηχανικὰ Κέντρα (ἄς ποῦμε στὰ Γιάννενα), ἔνα μεγάλο σύγχρονο. συνοικισμό. Μιὰ πόλη μὲ σύγχρονα σπίτια, μὲ λέσχες, γήπεδα, κινηματογράφους κλπ. Σὲ συνέχεια, θὰ κάνει μὲ κριτήρια οἰκονομικά, ἐμπορικά, καὶ τεχνικά (κατὰ τρόπο ἀντικειμενικὸ) μιὰ ἐπιλογὴ στὶς βιομηχανίες ποὺ ἔχουν ἔδρα τὴν Ἀθῆνα, ποιὲς θὰ πρέπει νὰ μείνουν στὴν Ἀθῆνα καὶ ποιὲς θὰ μεταφερθοῦν στὴν Ἐπαρχία καὶ σὲ ποιὰ Ἐπαρχία. (Ἡ ἐπιστήμη στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔκαμε μεγάλα ἄλματα. Μπορεῖ νὰ ξέρει ἀπὸ πολὺ μπροστὰ ποιὲς συνθῆκες γεωγραφικές, μεταφορᾶς, καὶ διακινήσεως πρώτων ύλῶν κλπ. εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ τὴν μιὰ βιομηχανία καὶ ποιὲς γιὰ τὴν ἄλλη). Ετσι θὰ ἐπιβάλει τὴν μεταφορὰ τῆς κάθε μιᾶς βιομηχανίας στὴ δεδομένη βιομηχανικὴ ζώνη, ποὺ ἐκ τῶν προτέρων θὰ εἶναι γνωστὴ ἡ εὐδοκίμησή της καὶ ἡ ἀνάπτυξή της. Μαζù μὲ τὴν βιομηχανία (Ἐργοστάσια, γραφεῖα κλπ.) θὰ μεταφέρῃ στὴν ἔτοιμη πλέον Πόλη καὶ τὸ προσωπικό της. Οὔτε χρόνος κενός. Οὔτε καθυστέρηση. Οὔτε βλάβη σὲ κανένα. Ὁ νομικὸς τύπος αὐτοῦ τοῦ «ἔξαναγκασμοῦ» εἶναι δυνατὸν νὰ βρεθεῖ. "Αμεσα ἢ ἔμμεσα. Μὲ κίνητρα δυνατά. Μὲ διατάξεις δραστικές.

Μετὰ τὴν πρώτην φάση, θὰ ἐπακολουθήσουν ἡ δεύτερη (μὲ τὴ δημιουργία τῶν Ἀγροτοπόλεων) ἡ τρίτη κλπ.— Μόνον ἔτσι ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ τόπου θὰ μπῆ στὸν ἵσιο δρόμο καὶ θὰ βρῇ τὸ σύγχρονο ρυθμό, θὰ ξεκουρασθῇ ἡ χώρα ἀπ' αὐτὸ τὸ δυσβάσταχτο ἄγχος τοῦ ἀβέβαιου μέλλοντος. Θὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν μετανάστευση καὶ τὴν ἐρήμωση. Κυριολεκτικῶς, αὐτὸ θὰ σημάνῃ γιὰ τὸν τόπο μας τὴν πραγματικὴ «ἀπογείωση» ποὺ περιμένουμε ὅλοι μας μὲ λαχτάρα.

7. Οἱ παραπάνω σκέψεις εἶναι μιὰ Ἀρχή. Μιὰ ἀρχή, ποὺ θέλει μελέτη στὶς λεπτομέρειές της. Προπαντὸς ὅμως θέλει ἀπόφαση καὶ σιδερένια ἐπιμονὴ γιὰ τὴν πραγματοποίησή της.

Στὸ γενικὸ αὐτὸ σχέδιο ὅπως εἴπαμε, ἐντάσσεται καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῆς Κόνιτσας. Κατ' ἀρχήν, κάθε μεμονωμένη προσπάθεια ἀναπτύξεως μιᾶς μικρῆς περιοχῆς, εἶναι καταδικασμένη σὲ ἀποτυχία. Ἡ Κόνιτσα σὰν κέντρο Νομοῦ, δίπλα στὰ σφίζοντα ἀπὸ ζωὴ Γιάννενα, μὲ τὸν καινούργιο δρόμο γιὰ τὴν Μακεδονία, θὰ ἐπιτύχει τὴν πλήρη γεωργοκτηνοτροφική, βιοτεχνικὴ καὶ τουριστικὴ ἀνάπτυξη της. Θὰ γίνῃ ἡ μεγάλη Ἀγροτούπολη. Θὰ λύσει ἀναμφισβήτητα τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιβίωσῆς της, ὅπως θὰ τὸ λύσει καὶ κάθε ἐπαρχιακὴ πόλη, ποὺ σήμερα φθίνει χωρὶς ἄλλο φάρμακο ἀποτελεσματικῆς γιατριᾶς τοῦ κακοῦ.

Γιάννης Λυμ.

ΙΕΡΑ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὰς δυσκόλους ταύτας ἡμέρας, τὰς ὅποιας διέρχεται ἡ ἱστορικὴ αὕτη Μονή, διαδέχονται ἀργότερον ἄλλαι δυσκολώτεραι, ἀμαυρότεραι, σκοτεινότεραι. Ἐν ὕσω ἡ Μονὴ Ἡγουμενεύετο ἀπὸ τοὺς ἀοιδίμους Ἡγουμένους Ἀγάπιον καὶ Παρθένιον, παρὰ τοὺς μεταξύ των διαπληκτισμούς, αὗτη συνετηρεῖτο, ὅπωσιν, καλῶς. Οὗτοι δὲν παύουσι ἀπὸ τοῦ νὰ ἔργαζωνται μὲν ζῆλον, διάθεσιν καὶ ἐνθουσιασμόν, διὰ νὰ ἀντιμετωπίζωσι ὅλα τὰ ἐμπόδια καὶ τὰς προκυπτούσας ἀπὸ τὰς ὡς ἄνω ἀναφερομένας αἰτίας πολλὰς καὶ ἀμετρήτους δυσκολίας. Προσπαθοῦσι, δανειζόμενοι, ἔστω, καὶ μὲν ὑπερόγκους τόκους, νὰ διατηρῆται ἀξιοπρεπῶς τὸ σεβάσμιον τοῦτο Ἱερὸν Σκήνωμα καὶ νὰ προφύλασσωνται ἡ συλλέγονται — ἐν μέρει — οἱ διαρπαζόμενοι πνευματικοὶ καὶ λοιποὶ Θησαυροί του.

Αὕτη, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν πενιχρῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων της, κατὰ τοὺς χαλεπούς αὐτοὺς χρόνους, συντηρεῖ τὸ σχολεῖον τῆς Διπαλίτσης, τὸ ὅποιον μορφώνει ὅχι μόνον τοὺς Ἑλληνόπαιδας ἄλλὰ καὶ τὰ Μουσουλμάνόπαιδα τῶν εἰς τὴν γειτονικὴν Μεσαριάν κατοικούντων Τουρκαλβανῶν, οἱ ὅποιοι, μὴ ἔχοντες σχολεῖον Τουρκικὸν ἄλλ' οὔτε καὶ Ἀλβανικὸν — δὲν ὑπῆρχε τότε γραπτὴ Ἀλβανικὴ γλῶσσα — μετ' εὐχαριστήσεως ἀπέστελλον τὰ τέκνα των εἰς τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον Διπαλίτσης, ἀνακουφίζει πτωχούς καὶ πενομένους καὶ παρέχει φιλόξενον στέγην εἰς πάντα διαβάτην καὶ προσκυνητήν. "Ομως, ἀτυχῶς κατὰ τὸ ἔτος 1847 ὁ

Παρθένιος μεθίσταται εἰς τὰς αἰωνίους μονάς, τὸ δὲ ἔπόμενον ἔτος ὁ Ἀγάπιος προάγεται εἰς Ἀρχιεπίσκοπον τῆς ἐν νεκροφανείᾳ διατελούσης Ἀρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς. Εύχης ἔργον θὰ ἦτο διὰ τὴν Πωγωνιανήν, ἐὰν οὕτος, αἱρόμενος ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν τῶν προκατόχων του, παρέμενεν ως Ἀρχιεπίσκοπος εἰς τὴν Μονήν, τὴν διαθέτουσαν κελλία ἵκανὰ καὶ κατάλληλα νὰ χρησιμεύσωσιν ως Μητρόπολις καὶ κατοικία τοῦ, ἔως χθὲς Ἡγουμένου, Μητροπολίτου. Ως Μητροπολίτης, διαμένων ἐν τῇ ἔδρᾳ του καὶ θὰ ἐπροφύλασσε — κατὰ τὸ δυνατὸν — τὸ ἀτυχὲς ποίμνιόν του, τὸ κατασπαραστόμενον καθ' ἐκάστην ἀπὸ τοὺς αἵμοβόρους καὶ ἀγρίους Τουρκαλβανοὺς καὶ ἴδιως τοὺς ἀπαισίους καὶ εἰδεχθεῖς Καραμουρατᾶτες καὶ θὰ ἐπέδρα διὰ τῶν καταλλήλων κηρυγμάτων του εὔεργετικῶς, ἐνσταλάζων εἰς τὰς ψυχάς των τὸ ὥραῖον Χριστιανικὸν ἄρωμα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Θρησκείας.

Ἀκόμη, ὁ τοσοῦτον ζῆλον ἐπιδείξας ως Ἡγούμενος διὰ τὸ Ἱερὸν τοῦτο Σκήνωμα, θὰ ἐμερίμνα διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τούτου καὶ ἴδιως καὶ κυρίως θὰ ἐπρολάμβανε τὴν ἀπώλειαν τῶν πνευματικῶν καὶ λοιπῶν τῆς Μονῆς Θησαυρῶν, οἵτινες δυστυχῶς, μετὰ τινα ἔτη, ως κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, ἀπωλέσθησαν διὰ παντός !

Ἄτυχῶς καὶ οὔτος δὲν ἀπετέλεσεν ἔξαίρεσιν. Προτιμήσας ἀντὶ τῶν ἐπουρανίων τὰ ἔγκόσμια ἀγαθά, ἔλαβεν τὴν ἄγουσαν εἰς Μολδοβλαχίαν καὶ ἐνεκατεστάθη, ὅπως καὶ οἱ προκάτοχοί του εἰς Βουκουρέστιον, ὅπου αἱ

πλουσιώταται πρόσοδοι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου. Δὲν ἐπέζησεν ὅμως, ἵνα ἀπολαύσῃ τὰ ἐπίγεια ἄγαθά. Μετὰ ἓν ἔτος ἀπέθανε καὶ διεδέχθη τοῦτον ὁ Νίκανδρος.

Τὰ Πατριαρχικὰ ἔγγραφα ἐκλογῆς ὡς Μητροπολιτῶν Πωγωνιανῆς τῶν ἀοιδίμων τούτων Ἀρχιερέων Ἀγαπίου καὶ Νικάνδρου είναι τὰ κάτωθι :

ΕΚΛΟΓΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ΑΓΑΠΙΟΥ

Κῶδιξ ΚΒ' σελ. 189

—Τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Πωγωνιανῆς ἀπροστατεύτου διαμεινάσης, τοῦ ἐν αὐτῇ ἥδη βραχὺ διατελέσαντος παραιτησαμένου ἀπὸ αὐτῆς οἰκειοθελῶς, ὡς ἐμπροσθεν φύλλοις ὀκτὼ φαίνεται, ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες Ἀρχιερεῖς, προτροπῆς καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Σεβασμιωτάτου ἡμῶν Αὐθέντου καὶ Δεσπότου, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, κυρίου κυρίου Ἀνθίμου, συνελθόντες ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ Ἅγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου καὶ ψήφους κανονικὰς προβαλλόμενοι εἰς εὔρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου τοῦ ἀναδεξομένου τὴν ἀρχιερατικὴν προστασίαν καὶ ποιμαντορικὴν ράβδον τῆς ἀγιωτάτης αὐτῆς Μητροπόλεως, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Λαμψάκου, ἀγαπητὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν κύροντα, β'. τὸν Ἀθανάσιον καὶ γ'. τὸν Μεθόδιον, ὃν καὶ τὰ ὄνόματα κατεστρώθη ἐν τῷδε τῷ Ἱερῷ Κώδικι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἰς ἐνδειξιν διηνεκῆ καὶ παράστασιν μόνιμον. Ἐτει ᾧ ! (1850) μηνὶ Δεκεμβρίῳ 27 ἐπινεμήσεως θ'. (Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Ἅγίων Συνοδικῶν).

* * *

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παρθενίου καὶ τὴν χειροτονίαν τοῦ Ἀγαπίου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Πωγωνιανῆς, ἡ Μονὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1848 μέχρι τοῦ 1858 παρέμεινεν ἀνευ Ἡγουμένου καὶ μοναχῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐπετροπεύετο ὑπὸ ἑνὸς καλοῦ μὲν καὶ τιμίου λαϊκοῦ ἐκ Διπαλίτης, Ἰωάννου Γκίκα ὀνομαζομένου, ἀλλ' ἀκαταλλήλου, ἵνα διοικήσῃ τὴν Μονὴν καὶ διαφυλάξῃ τὴν περιουσίαν ταύτης καὶ δὴ τοὺς πνευματικούς της θησαυρούς. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα, δυστυχῶς ἐγένετο ἡ διαρπαγὴ τούτων καὶ ἡ ἀπογύμνωσις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Τὴν οἰκτρὰν ταύτην κατάστασιν διεκτραγωγῶν ὁ ιστορικὸς Λαμπρίδης. (Ἴερᾳ ἐν Ἡπείρῳ Σκηνώματα σελ. 10)

αωμη! κατὰ μῆνα Νοέμβριον κγ' ἐπινεμήσεως ζ'.
(Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Ἅγίων Συνοδικῶν).

ΕΚΛΟΓΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ
Κῶδιξ ΚΒ' σελ. 219

γράφει : « ... Οἱ διάδοχοι ὅμως τῶν θερμουργῶν ἔκείνων μοναχῶν οὐ μόνον τὰ βήματα αὐτῶν δὲν ἡκολούθησαν ἀλλὰ καὶ πολυτίμους ἔκείνων σημειώσεις καὶ χειρόγραφα βιβλία κατέστρεψαν καὶ πρὸς πυρὰν χρώμενοι ταῦτα.

— Πρὸς πλήρη ὅμως πάντων τούτων τοῦ "Ἐθνους θησαυρῶν ἔξαφάνισιν οὐκ ὄλιγον πρὸ μικροῦ συνετέλεσαν καὶ οἱ ἐπικατάρατοι, ἐμπειρικός τις ἵατρὸς ἐκ Ρουψιᾶς, Σκουλαρίκας ἐπονομαζόμενος, χειρόγραφα πολλὰ καὶ μάλιστα πάμπολλα ἐν μεμβράναις βιβλία τῆς Μολυβδοσκεπάστου Μονῆς ἀπεμπολήσας καὶ ἐπηλύς τις ὠρολογοποιός». Εἰς τὴν πλήρη ἔξαφάνισιν τῶν ἀνεκτιμήτων πνευματικῶν θησαυρῶν τῆς Μονῆς συνετέλεσεν οὐκ ὄλιγον καὶ ἡ ἄγνοια τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, τινῶν δὲ τούτων καὶ ἡ κακότης.

'Ο ἀείμνηστος νῦν, αἰωνόβιος γέρων Χριστόδουλος Οἰκονόμου, υἱὸς τοῦ ἀοιδίμου Παπαχαραλάμπους Οἰκονόμου, πάππου τῆς συζύγου μου Εύδοξίας, ὁ θεωρούμενος ὡς ὁ τότε περισσότερον μορφωμένος τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου, μοὶ διηγεῖτο ὅτι, πολλὰ τῶν χειρογράφων ἐπὶ μεμβράνης Ἱερῶν καὶ διδακτικῶν βιβλίων τῆς Μονῆς, εἶχον διαρπαγῇ ὑπὸ ἀγροίκων συγχωρίων του. Τούτων ἀφήρουν τὰ λεπτὰ ἐκ μεμβράνης φύλλα καὶ ἔχρησιμοποίουν ταῦτα ὡς κατύματα τῶν πρωτογόνων ὑποδημάτων των ἐξ ἀκατεργάστων δερμάτων ζώων. Ταῦτα, λεπτότατα ὅντα, ὡς ἦτο ἐπόμενον, κατεστρέφοντο μετὰ τινας ἡμέρας.

'Ἐν τῇ διακαεῖ ἐπιθυμίᾳ μου, ἵνα ἀνεύρω πᾶν στοιχεῖον, σχετικὸν μὲ τὴν ἴστορίαν καὶ λαογραφίαν τῆς περιοχῆς ταύτης, παρεκάλεσα τότε, μίαν τῶν ἡμέρων, τὸν ἀείμνηστον Μπάρμπα - Χριστόδουλον, ἵνα μοῦ ἐπιτρέψῃ καὶ ἔρευνήσω τὸ εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς οἰκίας του καὶ εἰς σεσαθρωμένους ἐκ κλάδων ἵτεῶν μεγάλους καλάθους ἀτάκτως ἐρριμμένον οἰκογενειακόν των ἀρχεῖον. Μετά τινας δισταγμοὺς — διὰ λόγους ἀγνώστους μοι — μοὶ ἐπέτρεψε τοῦτο. Μίαν λοιπὸν Κυριακήν, μετὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν,

μετέβην περιχαρής εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ πλήρης ἐλπίδων ὅτι ἡ ἔρευνά μου δὲν θὰ ἀποβῆ ἐπὶ ματαίω, ἐκάθισα εἰς σκαμνίον ἐν τῷ ὑπογείῳ καὶ ἥρχισα νὰ ἔξετάζω μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντας ἅπαντα τὰ ἐν τοῖς καλαθίοις ἔγγραφα, γράμματα, καὶ βιβλία, πολλὰ τῶν ὅποιων ἔφερον ζωηρὰ τὰ ἵχνη τῆς ἀνακουφίσεως τῶν ἀμνῶν καὶ ἐριφίων τοῦ γέρωντος, διότι, οἱ ἐν λόγῳ κάλαθοι, παρημελημένοι, ἔχρησίμευον ὡς κατοικίαι των ἀγαθῶν τούτων ζωαρίων κατὰ τὴν μεταξὺ τοῦ χειμῶνος καὶ τῆς ἀνοίξεως περίοδον.

'Η ἔρευνά μου αὗτη δὲν ἰκανοποίησε μὲν πλήρως τὰς προσδοκίας μου οὐχ ἦττον ὅμως συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν παροχὴν τῶν περισσοτέρων στοιχείων, ἐφ' ὃν ἐστηρίχθην διὰ νὰ φέρω εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τὴν παροῦσαν μου πραγματείαν, ὡς καὶ ἄλλας δημοσιευθείσας κατὰ καιροὺς εἰς τὴν ἐν Ἰωαννίνοις ἐκδιδομένην, ἔγκριτον Μηνιαίαν ἐπιθεώρησιν «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ» καὶ ἄλλας ἐν Ἀθήναις Ἡπειρωτικὰς Ἐφημερίδας καὶ Περιοδικά. Εὐγνωμονῶ ὅθεν τὸν ἀείμνηστον Μπάρμπα - Χριστόδουλον καὶ εὔχομαι ἵνα «ὅ μισθός του ἐστὶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

Μεταξὺ τῶν ἄλλων πολυτίμων μοι στοιχείων, εῦρον ἐκεῖ καὶ βιβλία Δημοτικοῦ σχολείου, τῶν ὅποιων ἐγένετο χρῆσις εἰς τὰ σχολεῖα πρὸ ὀγδοηκονταετίας, Χρηστομάθειαν, Ἱερὰν ἴστορίαν, Γεροστάθην, τὰ ὅποια ἔφερον καλύμματα ἐκ φύλλων μεμβράνης Ἱερῶν Βιβλίων, καὶ εἰς τὰ ὅποια ἀνέγραφοντο δι' ἀνεξιτήλου μελάνης περικοπαὶ τῆς Ἱερᾶς Βίβλου. Προφανῶς ταῦτα πρόχοντο ἀπὸ τὰ ἀνεκτιμήτου ἀξίας χειρόγραφα ἐπὶ μεμβράνης βιβλία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου, τὰ ὅποια εἶχον ὑπεξαιρεθῆ παρ' ἀσυνειδήτων ἱεροσύλων κατὰ τὴν ὡς ἀνω ἐποχήν, καθ' ἥν ἡ Ἱερὰ Μονή, μείνασα ἀνευ Ήγουμένου καὶ μοναχῶν, ἦτο εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς κακοποιοῦ ἱεροσύλου καὶ τυχοδιώκτου. Τότε, πλὴν τῶν ἀνεκτιμήτου ἀξίας πνευματικῶν θησαυρῶν,

έκλαπησαν καὶ πολύτιμα Ἱερὰ σκεύη, χρυσοποίκιλτα Ἱερὰ ἄμφια καὶ ἄλλα ἔπιπλα τῆς Μονῆς. Ἡ κατάστασίς της ἦτο ἀπελπιστική καὶ ἀξιοθρήνητος. Τάκατωτέρω δημοσιευόμενα δύο Μητροπολιτικὰ ἔγγραφα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, Βελλᾶς καὶ Κονίτσης, ἐκδοθέντα τὴν ἐποχὴν ταύτην, μαρτυροῦσι περιτράνως τὴν δεινὴν αὐτῆς κατάστασιν.

Ίδοὺ ταῦτα.

Τὸ 1ον,

Τιμιώτατε κύριε Ἰωάννη Γκίκα,
ἐπίτροπε τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς Μολυβδοσκεπάστου,
πατρικῶς ἐν Κυρίῳ εὐχόμεθα.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἀναγνώστης Κίτζου Πεκλαρίτης, προσπεσὼν τῷ ἐλέει τῆς Ἐκκλησίας ἔλαβε τὴν συγχώρησιν, διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν κυριαρχικοῦ γράμματος, σοὶ ὑπαγορεύομεν, ὅπως σοὶ ἐγχειρισθῇ αὐτὸ παρὰ τοῦ ἐν Κονίτσῃ ἡμετέρου Ἐπιτρόπου, αἰδεσιμωτάτου Οἰκονόμου Παπᾶ-κύρρου Ἰωάννου, ἀμέσως νὰ φροντίσῃς ἄνευ ἀναβολῆς καιροῦ νὰ ἔξιφλήσῃς τὰ Ὁμόλογα, τὰ ὅποια φέρει ὁ Ἀναγνώστης Κίτζου Πεκλαρίτης μετὰ τοῦ νομίμου τόκου αὐτῶν καὶ νὰ ξεπέσῃς μόνον ὅσα γρόσια πῆρεν ὁ Ἀναγνώστης ἀπὸ τὰ σταφύλια τοῦ ἀμπελιοῦ.

Ἄφοῦ δὲ πληρώσῃς τὰ χρήματα εἰς τὸν Ἀναγνώστην καὶ πάρης τὰ Ὁμόλογα ἔξωφλημένα, ἀμέσως νὰ κινήσῃς καὶ νὰ ἔλθῃς ἐνταῦθα πρὸς ἡμᾶς χωρὶς ἄλλο, ἢ δὲ τοῦ Κυρίου χάρις εἴη μετὰ τῆς τιμιότητός σου.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 20ῃ Νοεμβρίου
1856

(Ὑπογρ.) Ὁ Ἰωαννίνων, Βελλᾶς καὶ
Κονίτσης
Παρθένιος
ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Τὸ 2ον

Εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς οἱ ψάλλοντες εἰς τὸ χωρίον Διπαλίτζα, τῆς Ἐπαρχίας

Πωγωνιανῆς, Τιμιώτατοι Πρόκριτοι καὶ Μουχμπίρηδες, Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῖν ἀγαπητά, χάρις ἐν ἡμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Πληροφορούμεθα μετὰ θετικότητος, ὅτι πολλὰ πράγματα τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου Μολυβδοσκεπάστου εύρισκονται αὐτόσε εἰς χεῖράς τινων, μεταχειριζομένων ταῦτα. Μὴ ἀνεχόμενοι δὲ τὸ τοιοῦτον, ὅπερ ἀφορᾷ τὴν βλάβην τοῦ Μοναστηρίου, διωρίσαμεν τὸν τιμιώτατον κύριον Ἰωάννην Γκίκαν, ἐπίτροπον τοῦ μησθέντος Μοναστηρίου, ἵνα, μετὰ τῶν αὐτόσε προκρίτων, φροτίσας καὶ συνάξας τὰ πράγματα ταῦτα, καταθέση εἰς μέρος ἀσφαλέστατον καὶ ποιήσας κατάλογον, ἀποστείλῃ ἡμῖν.

Τοῦτο γιγνώσκοντες, προτρεπόμεθα ἵνα, ὅστις κατέχει πρᾶγμα Μοναστηριακόν, ἀποδόσῃ τοῦτο εἰς τὴν Τιμιότητά του, διότι ὁ παρακούσας θέλει ὑποπέσει εἰς τὴν δικαίαν τῆς Ἐκκλησίας ὄργήν.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ πάντων 'Υμῶν.

Ἐν Κονίτζῃ τῇ 26ης Ιουνίου 1857.

Ο Ἰωαννίνων Βελλᾶς καὶ Κονίτσης
Παρθένιος

Ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Εἰς τὸ πρῶτον ἐκ τῶν δύο ὡς ἄνω Μητροπολιτικῶν ἔγγραφων βλεπομεν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Μονή, ὑπείκουσα εἰς ἀδηρίτους ἀνάγκας, ἐξακολουθεῖ νὰ συνάπτῃ δάνεια καὶ νὰ ὑπογράφῃ χρεωστικὰ Ὁμόλογα. Ἀκόμη πληροφορούμεθα καὶ τοῦτο ὅτι ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀναστέλλῃ τὴν ἔξοφλησιν Γραμματίων δανειστῶν, οἵτινες ἐτιμωρήθησαν παρ' αὐτῆς δι' ἐπιτιμίων, ὡς ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ὁ Ἀναγνώστης Κίτζου Πεκλαρίτης, εἰς τὸν ὅποιον κατεκρατεῖτο τὸ ὄφειλόμενον ποσὸν μέχρις ὅτου οὗτος προσέπεσε τῷ ἐλέει τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔλαβε παρ' αὐτῆς συγχώρησιν.

Εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἔγγραφον βλέπομεν ὅτι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν διάσωσιν τῶν πνευματικῶν θησαυρῶν καὶ λοιπῶν θρη-

σκευτικῶν καὶ ἔθνικῶν κειμηλίων παραγγέλλει, ἵνα οἱ Ἱερεῖς καὶ λοιποὶ ἀρμόδιοι, μεριμνήσωσι διὰ τὴν συλλογὴν τῶν κλαπέντων καὶ ἀπειλεῖ τοὺς δυστροποῦντας νὰ παραδώσωσι ταῦτα: «ὅτι θὰ ύποπέσωσιν εἰς τὴν δικαίαν τῆς Ἐκκλησίας ὁργήν».

Ἄτυχῶς ὅμως οὔτε αἱ προτροπαὶ τῆς οὔτε αἱ ἀπειλαὶ τῆς ἴσχυσαν, ἵνα πείσωσι τοὺς βεβήλους Ἱεροσύλους νὰ συνέλθωσι καὶ παραδώσωσι τὰ διηρπασμένα. Ἡ πατρικὴ μέριμνα τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Παρθενίου ἔπεσεν εἰς τὸ κενὸν, εἰς ὡτα μὴ ἀκουόντων!

Οὕτω ἡ Ἱερά, Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου, ἡ ἄλλοτε πλουσιωτάτη οἰκονομικῶς, ἡ ἔχουσα εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τῆς ἀνεκτιμήτους πνευματικοὺς θησαυροὺς καὶ εἰς

τὰ Σκευοφυλάκιά της πολύτιμα Ἱερά σκεύη καὶ βαρύτιμα χρυσοποίκιλτα Ἱερὰ Ἀμφια, ἔμεινε κατάπτωχος καὶ ἀπογυμνωμένη. Διεσώζετο καὶ ἐφυλάσσετο ἐπιμελῶς μέχρι τὸ 1908, ὡς μοναδικὸς παρ' αὐτῇ πνευματικὸς θησαυρός, ἐν χειρόγραφον ἐπὶ μεμβράνης Ἱερὸν Εὐαγγέλιον μὲ πολύτιμον ἐπίχρυσον Στάχωσιν. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο παρέλαβε πρὸς διάσωσιν ὁ τότε ἀοιδίμος Μητροπολίτης Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Συρίδων καὶ τὸ ὄποιον, ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς καὶ ἀδικαιολογήτους περιπτείας του, παρεδόθη, μετὰ τὸν θάνατόν του, εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Ἰωαννίνων, εἰς τὸ ὄποιον φυλάσσεται ἐπιμελῶς, ἵνα μαρτυρῇ, ὡς μόνον τεκμήριον, τὴν πνευματικὴν καὶ θερμαντικὴν ταύτην θρησκευτικὴν Ἐστίαν, τὴν Ἱερὰν Σταυροπηγιακὴν Μονὴν Μολυβδοσκεπάστου.

ΚΕΦ. Ζ'. Η ΜΟΝΗ ΩΣ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΑΚΗ

Παρέσχομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις Κεφαλαίοις ἀναμφισβήτητα τεκμήρια καὶ ἀπεδείχθη περιτράνως, ὅτι ἡ Ἱερὰ αὗτη Μονὴ ἦτο ἀνέκαθεν Σταυροπηγιακὴ καὶ ὅτι, τὴν Σταυροπηγιακὴν τῆς ταύτην ἰδιότητα διετήρησεν ἐπὶ ὅλοκλήρους ἑκατονταετηρίδας.

Τὸ ἔτος ὅμως 1831 τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, στηριχθὲν εἰς ἐσφαλμένας, ἵσως δὲ καὶ ὑποβολιμαίας εἰσηγήσεις, διὰ Σιγγιλίου του, καταχωρηθέντος εἰς τὸν ὑπὸ ἀριθ. ΚΓ' Πατριαρχικὸν Κώδικα (σελ. 312) ἀποφασίζει καὶ μεταβάλλει τὴν Σταυροπηγιακὴν τῆς ὑπόστασιν εἰς ἐνοριακὴν καὶ τὴν ἔνωσιν καὶ προσήλωσιν αὐτῆς εἰς τὴν Μητρόπολιν Πωγωνιανῆς. Ἡτοῦτο μία ἐσπευσμένη ἐνέργεια, ἀναγνωρισθεῖσα ὡς ἀνεδαφικὴ καὶ ὑπὸ αὐτοῦ τούτου τοῦ Πατριαρχείου. Πρὸς πλήρη ἐνημέρωσιν τοῦ εὔσεβοῦς ἀναγνώστου, παραθέτω κατωτέρω οὐσιωδέστερα ἀποσπάσματα τοῦ ἐν λόγῳ Σιγγιλίου, ἃτινα ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως :

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

«
Ταῦτα τοίνυν, ἐγκριθέντα συνοδικῶς εὔλογα καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων λυσιτελῶς καὶ συμφέροντα, ἔγνωμεν ἐπικυρῶσαι καὶ ἐμπεδῶσαι καὶ διὰ τοῦτο Πατριαρχικοῦ ἡμῶν καὶ Συνοδικοῦ Σιγγιλιώδους ἐν μεμβράναις γράμματος, ἐφ' ὧ τὴν ἐνέργειαν ἔχειν διὰ παντὸς ἀμετάβλητον καὶ ἀπαρασάλευτον. Καὶ δὴ γράφοντες Συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς, ἀποφαινόμεθα καὶ ὀρίζομεν καὶ θεσπίζομεν ἵνα·

Α'. Τὸ διαληφθὲν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Πωγωνιανῆς Ἱερὸν Μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς Μολυβδοσκεπάστου, τὸ εἰς δεῦρο Σταυροπήγιον διατελέσαν, ὑπάρχει ἀπὸ τοῦτο μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν ἐν Βλαχίᾳ δύο Μετοχίων αὐτοῦ, ἥτοι τοῦ Ἱεροῦ

Μοναστηρίου τοῦ Ἀγίου Δημητρίου κατὰ τὴν Ἐπισκοπὴν Μπουζαίου, ἐπονομαζομένου Μπράδου, μετὰ τῶν Μωσιῶν αὐτοῦ Νίσκοβο, Ζαλῶβι, Πατρώπα, Λάππα, Τοῦφα, μετὰ τῶν Μουλκίων τῆς Σκήτεως Καδριένι, δεσποζομένης ἐξ ἡμισείας ἐτέρῳ τινὶ Μοναστηρίῳ, ὅμοῦ μετὰ τῆς Ποίμνιτσας καὶ τῶν ὀσπιτίων καὶ ἄλλων κτημάτων αὐτῆς Ἐνοριακόν, ἡνωμένον εἰς τὴν Μητρόπολιν Πωγωνιανῆς Β' Γ' Δ'

Ε'. Ὁφείλει ὅθεν τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, μετὰ τοῦ συνενωθέντος αὐτῇ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς Μολυβδοσκεπάστου καὶ τῶν ἐν Βλαχίᾳ Μετοχίων αὐτῆς, συστῆσαι, ἔχειν τε καὶ διατηρεῖν ἐσαεὶ Σχολὴν ἐν τῷ προσφορωτέρῳ μέρει τῆς ἐπαρχίας, πληρώνουσα ἀπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν εἰσοδημάτων τοὺς διδασκαλικοὺς μισθοὺς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ τῆς Σχολῆς δαπανήματα, ἐπὶ τὸ διδάσκεσθαι ἐν αὐτῇ ἀμισθὶ τοὺς παῖδας τῶν ἐπαρχιωτῶν Χριστιανῶν, φροντίζοντες τῆς βελτιώσεως αὐτῆς σὺν τῷ χρόνῳ προϊόντι ἐπὶ τῆς βάσεως μέντοι τοῦ περὶ Σχολῶν προεκδοθέντας Ἐκκλησιαστικοῦ Κανονισμοῦ.

Σ'. Ἡ ποσότης τοῦ ἑτησίου εἰσοδήματος τῇ τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ παρὰ τοῦ Μοναστηρίου ἀναβιβάζεται ἀπὸ 1500 εἰς 2000 γρόσια.

απλα' 1831 Κατὰ μῆνα Ἰούνιον
Ἐπινεμήσεως 8

(Ὑπογρ.) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ Ε. Θ.
·Ο Καισαρείας Παΐσιος
·Ο Ἐφέσου Ἀνθίμος
·Ο Ἡρακλείας Διονύσιος
·Ο Νικομηδείας Διονύσιος
·Ο Χαλκηδόνος Ἱερόθεος
·Ο Δέρκων Νεόφυτος
·Ο Ἀδριανουπόλεως Γεράσιμος
·Ο Νεοκαισαρείας Κύριλλος
·Ο Πισσιδίας Μελέτιος
·Ο Βελισσοῦ Αὔξεντιος

Εἰς τὸ ώς ἄνω Πατριαρχικὸν Σιγγίλιον, διὰ τοῦ ὅποίου ἡ Σταυροπηγιακὴ ὑπόστασις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μεταβάλλεται εἰς Ἐνοριακήν, βλέπομεν μετ' εὐ-

χαριστήσεως, ὅτι λαμβάνεται πρόνοια, ἵνα ἴδρυθῇ, δαπάναις τῆς Μονῆς καὶ τῶν ἐσόδων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, Σχολὴ ἐν τῷ προσφορωτέρῳ μέρει τῆς ἐπαρχίας. «ἐπὶ τὸ διδάσκεσθαι ἐν αὐτῇ ἀμισθὶ τοτες παῖδας τῶν ἐπαρχιωτῶν Χριστιανῶν».

Ἡ εὐεργετικὴ αὐτὴ διάταξις ἦτο ὅντως Θεῖον δῶρον διὰ τοὺς Πωγωνιανίτας. Ἡτο σπουδαιοτάτη καὶ πάλιν συμβολὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν ἀλυτρώτων Ἐλληνοπαίδων, τὰ ὅποια αὐτὴν τὴν ἐποχὴν εἶχον εἰπέρ ποτε ἄλλοτε ἀνάγκην παροχῆς δωρεὰν τῆς ἀπαραίτητου Ἐλληνοχριστιανικῆς μορφώσεως: Ἡ Ἐλληνικωτάτη αὐτῇ Ἐπαρχία, μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχεν ὑποστῆ παντελῆ καταστροφὴν καὶ ἐρήμωσιν ἀπὸ τὸν αἱμοβόρρον σατράπην τῆς Ἡπείρου Ἀλῆ πασᾶν. Ἡ ὁργὴ αὗτη τοῦ τυράννου ἐναντίον τῆς μαρτυρικῆς ταύτης Ἐπαρχίας, ἥτις διῆλθεν ἐκ στόματος πυρὸς καὶ σιδήρου, προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι, οἱ εὐγενεῖς, μορφωμένοι, γενναῖοι καὶ φιλελεύθεροι κάτοικοι αὐτῆς, εἶχον τὸ θάρρος, τὴν τόλμην νὰ καταφύγωσι παραπονούμενοι εἰς τὸν Κούρτ Πασᾶ τῶν Βελεγράδων (Βερατίου) δι' αὐθαιρέτους εἰς βάρος των ἐνεργείας τοῦ Ἀλῆ, ὅστις, καλέσας παρ' αὐτῷ τοῦτον, τὸν ἐφυλάκισεν.

Ἀργότερον, τῇ μεσολαβήσει τῆς Κούρτ πασίνας ἀπεφυλακίσθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν σατραπείαν του. Οὗτος, μένεα πνέων ἐναντίον τῶν Πωγωνιανῶν, διότι ἐτόλμησαν νὰ ἀναφέρουν τὰ ἔκτροπα αὐτοῦ εἰς τὸν ἀμέσως προϊστάμενόν του, Κούρτ πασᾶν, ἔξεδικήθη κατὰ τὸν πλέον ἀναλγητότερον καὶ αἱμοβορώτερον τρόπον, ἀπασαν τὴν ἐπαρχίαν Πωγωνιανῆς.

Τὴν μῆνίν του ταύτην βλέπομεν εἰς τὴν Ἀλη πασιάδα, τὸ γνωστὸν ἐκ δέκα περίπου χιλιάδων στροφῶν ἔμμετρον ἔργον, τὸ πλῆρες κολακειῶν πρὸς τὸν ἀπαίσιον σατράπην, τοῦ περιφήμου ἐκ Δελβίνου Τουρκαλβανοῦ Χατζησεχρέτη, τοῦ ἐλεεινοῦ τούτου αὐλοκόλακος καὶ παρασίτου τῆς Ἀληπασαλίτικης αὐλῆς.

Οὗτος ἡτο τελείως ἀγράμματος, εἰχεν ὅμως ἔμφυτον τὴν κλίσιν πρὸς τὴν ποίησιν. 'Υπηγόρευε τὰ κατὰ καιροὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐμπνεόμενα, καὶ τὰ ὅποια ἦσαν λιθανωτοὶ πρὸς τὸν σατράπην, εἰς ἐγγράμματον χριστιανὸν τῆς αὐλῆς ἐκεῖνος τὰ ἔγραφεν καὶ οὕτως ἐγένετο ἡ περίφημος 'Αλη πασιάς, τῆς ὅποιας ἀντίγραφον εύρισκεται ἐν τῇ 'Εθνικῇ Βιβλιοθήκῃ. 'Η εἰς 'Ελληνικὴν γλῶσσαν, καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ Χατζησεχρέτη γραφεῖσα αὗτη ἱστορία τῶν ἔργων τοῦ 'Αλῆ, μαρτυρεῖ ἀκόμη, ὅτι εἰς τὸ ἥρωϊκὸν Δέλβινον, τὸ στενάζον ἥδη ὑπὸ δυσβάστακτον 'Αλβανικὴν δουλείαν, ωμιλεῖτο ἡ 'Ελληνικὴ γλῶσσα ὅχι μόνον ὑπὸ τῶν 'Ελλήνων κατοίκων ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν Τουρκαλβανῶν.

'Επειδὴ ἡ καταστροφὴ αὗτη τῆς Πωγωνιανῆς δὲν εἶναι ἄσχετος μὲ τὴν παροῦσαν μου πραγματείαν, δεδομένου ὅτι ἡ 'Ιερὰ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου καὶ Μονὴ Πωγωνιανῆς ἐκαλεῖτο, ἡ δὲ ἐν αὐτῇ 'Ιερὰ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου Παναγία ἡ Πωγωνιανίτισσα προσωνομάζετο, διὰ τοῦτο δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ παραθέσω στροφάς τινας τοῦ ὡς ἄνω 'Εμμέτρου ἔργου, ἐκ τῶν ὅποιων φαίνεται ἡ μανία ἀντεκδικήσεως τοῦ ἀπαισίου τυράννου (Βλέπε 'Αληπασιάδα σελ. 142).

"Ἄχ, ἄχ! καημένη Πωγωνιανή, ἀν ἵσως καὶ γλυττώσω. τὸ τὶ ἔσεις μοῦ κάματε νὰ σᾶς τὸ ξεπλερώσω.
Κι 'Αλῆς τῆς ἐπροβόδισε δὲν ἔχω κασαβέτι⁽¹⁾ μὸν ἔχω ποὺ καψώθηκα⁽²⁾ καὶ μούρχεται ζαχμέτι⁽³⁾.

Κι ἀν μ' ἀπολύκη σήμερα ('Ο Κούρτ πασᾶς) ἐγὼ ναι χωρὶς ἄλλο Πρῶτα κι ἀρχὴ στὴν Πωγγιανή, τσεκούρι θὲ νὰ βάλω.

1) κασαβέτι=στεναχώρια

2) καψώθηκα=φυλακίστηκα

3) ζαχμέτι=κακοφανισμὸς

Προβόδησε στὴν Πωγγιανή τὰ μαῦρα τὰ μαντάτα πὼς θὰ σᾶς δώσω γρήγορα τὴν σκοτεινὴ τὴ στράτα. Τὶ θαρρευέτε, ἄθεοι, πὼς πᾶρτε στὸ Μπεράτι ἐμένα νὰ προδώσετε νὰ βρῆτε σεῖς ραχάτι⁽⁴⁾.

(σελ. 196)

Μωροὶ χωριάτες ἄθεοι, ξέρετε χωρὶς ἄλλο ὅτι θὲ λάρθω εἰς ἐσᾶς τζεκούρι θὲ νὰ βάλω. 'Απὸ μικρὸν ἐως τρανὸν ψυχὴ δὲ θὰ λατὸ ὄνομά σας τ' ἄπιστο καθόλου θὰ τὸ σβήσω.

(σελ. 157).

Καὶ πάει στὴν Πωγωνιανή νὰ γδάρη νὰ σκοτώσῃ Κι ὅτι χρωστᾶνε στοῦ Βελῆ νὰ τοὺς τὸ ξεπλερώση τοὺς λέγει «Μώρ' ἄθεοι, σκυλλιά, σήμερα θὰ μὲ δῆτε Κι ἄλλη φορὰ στὸν Κούρτ πασᾶ νὰ πᾶτε νὰ κλαυθῆτε.

Καὶ καυχᾶται, ποὺ συνεπλήρωσε τὴν καταστροφή, γράφων. Βουνὰ καὶ κάμποι γέμισαν κουφώματα κι ἀνθρῶποι 'Αλῆ βελῆς τοὺς κύτταξε καὶ χώλιασε κατόπι. 'Απ' ἐκεῖ ἐσηκώθηκε καὶ πάει στὸ Δελβινάκι, ὅπου ἥτανε τοῦ Κούρτ πασᾶ τοὺς ἔκαμε χελάκι.

Τὴν καταστροφὴν αὐτὴν τῆς Πωγωνιανῆς βλέπομεν καὶ εἰς γράμμα τοῦ Κούρτ πασα πρὸς τὸν Δεβλέτ Κεχαγιᾶ (βλέπε 'Ιστορίαν Δελβινακίου Γεωργ. Γαζῆ σελ. 43), τοῦ ὅποιου μέρος ἔχει οὕτως. « ... Δὲν τὸν ἔφθασε ὅπου ἔχάλασε καὶ ἀφάνισεν ὅλον τὸν Ναχαγιὲ⁽⁵⁾ τῆς

4) ραχάτι=ἄναπαυσι

5) Ναχ αγιὲ=Ἐπαρχίαν

Παλιοπωγωνιανῆς, ἔκαψε τὸ Ντελβινάκι καὶ μοῦ ἐσκότωσε τοὺς ἀνθρώπους...».

Εἰς αὐτὴν τὴν ἄκρως ἀπελπιστικὴν κατάστασιν εύρισκομένη ἡ Πωγωνιανή, θὰ ἥτο σωτήριον δι' αὐτὴν ἡ ἕδρυσις Σχολῆς, ὅπως τὴν ἐπρογραμμάτισε τὸ Πατριαρχικὸν Σιγγίλιον, εἰς ἐν τῶν κεντρικωτέρων χωρίων αὐτῆς. Ἡσαν τόσα τὰ εἰσοδήματα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς, ὡστε, καὶ μέρος μόνον αὐτῶν νὰ ὑπερεπήρκει διὰ τὴν ἕδρυσιν, συντήρησιν καὶ λειτουργίαν ἐνὸς σχολείου, τύπου Σχολαρχείου, εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἐφοίτων καὶ ἐτύγχανον εὔρυτέρας κάπως μορφώσεως — διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην — τὰ τέκνα τῶν κατοίκων τῆς Ἐπαρχίας. Ἡτο ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ — 1831 — κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ ἀείμνηστος πρῶτος Κυβερνήτης Ἰωάννης Καποδίστριας, ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ, λόγω τῆς δουλείας ἀφ' ἐνὸς, καὶ τῆς ἐπὶ ίκανὰ ἔτη διαρκεσάσης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἀφ' ἐτέρου, ἀμορφώτου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἕδρε τὰ τὸ πρῶτον λειτουργήσαντα δέκα ἐννέα εἰς τὸ Ἐλεύθερον Κράτος Σχολαρχεῖα. (Πανδώρα τόμ. Σ' σελ. 634).

Ἄτυχῶς ὅμως, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς ἡμᾶς τοὺς "Ἐλληνας, τοὺς προϊκισθέντας μὲν ὑπὸ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ μὲ τόσας ἀρετὰς καὶ χαρίσματα, ἀλλ' ἔχοντας ἀνεπτυγμένον εἰς ἐπικίνδυνον βαθμὸν τὸ αἴσθημα τοῦ ἀκράτου ἐγωισμοῦ, οἱ προύχοντες τῶν διαφόρων χωρίων, οἱ συγκροτήσαντες τὴν πρὸς τοῦτο ἐπιτροπήν, δὲν κατώρθωσαν νὰ ἀρθοῦν ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν. "Ἐκαστος, ἐνδιαφερόμενος διὰ τὸ χωρίον του ἐπρότεινεν ὡς κατάλληλον τοῦτο, διὰ τὴν ἕδρυσιν τοῦ σχολείου. Δὲν ἐσκέφθησαν νὰ ἀνεύρουν τὸ κεντρικώτερον μέρος, τὸ ὅποιον θὰ προσεφέρετο διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ συνόλου. Ἡ διαφωνία των αὗτη συνετέλεσεν, ὡστε νὰ ἀπολεσθῇ πολύτιμος χρόνος καὶ μοναδικὴ εὐκαιρία.

Ἄτυχῶς οἱ ἐγωισμοί, τὰ πείσματα, οἱ ταπεινοὶ ὑπολογισμοί, συνεχίζοντο

χωρὶς νὰ σημειωθῇ οὐδὲν βῆμα πρόδου.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ὅτε, μετὰ τέσσαρα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου Πατριαρχικοῦ Σιγγιλίου, εὔεργετικωτάτου, τούλαχιστον ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον, τὸ διακανονίζον τὰ τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς, ὁ διαδεχθεὶς ἐν τῇ Πατριαρχείᾳ Κωνστάντιον τὸν Α', Κωνστάντιος ὁ Β', ἀναθεωρήσας τὴν προγενεστέραν ἀπόφασιν τοῦ προκατόχου του, ἐκδίδει ἔτερον Σιγγίλιον, διὰ τοῦ ὅποιου ἐπαναφέρει τὴν Ἱερὰν ταύτην Μονὴν εἰς τὴν προτέραν της Βασιλικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν τάξιν καὶ, ὡς ἥτο ἐπόμενον, συνηκυρώθη καὶ τὸ Εον ἄρθρον τοῦ Σιγγιλίου, τὸ μήπω ἐφαρμοσθέν, ὡς πρὸς τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν τῆς εὐεργετικωτάτης ταύτης Σχολῆς.

Ἐπειδὴ καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο Σιγγίλιον παρέχει πολλὰς αὐθεντικὰς πληροφορίας, σχετικὰς μὲ τὸ Ἱερὸν τοῦτο Σκήνωμα δὲν κρίνω ἀσκοπον νὰ παραθέσω κατωτέρω οὐσιώδη ἀποσπάσματα αὐτοῦ, ἐν οἷς, σὺν τοῖς ἄλλοις, ψέγεται ἡ ἐσπευσμένη καὶ βεβιασμένη ἀπόφασις τοῦ προηγουμένου Πατριάρχου, διὰ τῆς ὅποιας τοῦτο ἀνεγνωρίζετο ὡς Ἐνοριακόν.

Ίδοù ταῦτα :

«

Καὶ γὰρ ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Κορυτσᾶς καὶ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Βησαρίων (κατὰ τὰ ἔτη 1828 - 1834 εἶχεν ὑπαχθῆ ἡ Μητρόπολις Πωγωνιανῆς εἰς τὴν τῆς Κορυτσᾶς) ἀνήγγειλε τῇ ἐμῇ μετριότητι, προκαθημένῃ συνοδικῶς, ὅτι πρὸ δύο ἥδη ἐτῶν ἀρχιερατεύων τῆς Πωγωνιανῆς, προτιθέμενος ὡφελῆσαι τὸ ἐκεῖσε παρὰ τῇ χώρᾳ Μεσαριᾳ καὶ Διπαλίτζᾳ κείμενον Ἱερὸν Μοναστήριον τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὸ ἐπιλεγόμενον Μολυβδοσκεπάστου, ἀγνοῶν δὲ τὰ κατ' αὐτὸ καὶ ἀκοῇ μόνον παρειληφὼς Ἐνοριακὸν ὑπάρχον, αἵτησάμενος ἔξελαβεν Ἐκκλησιαστικὸν Σιγγιλιῶδες γράμμα τοῦ Παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν κυρίου Κωνσταντίου,

διὸ καὶ ἀποκατέστησεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν κυριαρχικὴν καὶ ἐνοριακὴν αὐτοῦ ἐπίσκεψιν. Διὰ δὲ τὰ ἀνεξέταστα καὶ βεβιασμένα καί, ως εἰπεῖν, ἐπὶ ψάμμου οἰκοδομηθέντα, τὰ τῆς ἐνοριακῆς αὐτῆς μεταρρυθμίσεως τάχιστα δήπου καὶ ἀτελεσφόρητα ἀνεφάνησαν. Οἱ, γὰρ ἐν αὐτῷ διατελοῦντες Ἱερεῖς, διαταραχθέντες πρὸς τὴν πρᾶξιν, πρόχειρα μὲν ἐνδεικτικὰ τῆς ἀρχαιόθεν Σταυροπηγιακῆς ἐλευθερίας τῆς μετανοίας αὐτῶν ἀντιταραβαλεῖν οὐκ εἶχον, Πατριαρχικὰ δηλαδὴ καὶ Συνοδικὰ Σιγγίλια. Ταῦτα γὰρ συνέβη ἔξιτηλα γενέσθαι πρὸ χρόνων, ὅτε διὰ τὰς ἐν τοῖς μέρεσιν ἔκεινοις ἀνωμαλίας, ἐπιδρομαῖς ἀφορήτοις καὶ ἐπισχέσεσιν ἐπιπεσὸν τὸ Ἱερὸν τοῦτο Μοναστήριον, διασπαρέντων τῶν ἐνασκουμένων τότε Πατέρων, ἕρημον καὶ ἀκατοίκητον ἐφ' ἵκανοὺς χρόνους διετέλεσεν. Ἐπέδειξαν δὲ τῇ Αὔτῳ Ἱερότητι πρῶτον ἐπιγραφάς τινας καὶ ἔκτυπα ἐπάνωθεν τῆς Μοναστηριακῆς πύλης σωζόμενα μέχρι καὶ νῦν, ἐπισημαίνοντα τῆς Σταυροπηγιακῆς αὐτοῦ ἀξίας τὴν ἀρχαιότητα. Κτίτορας γὰρ αὐτοῦ ἐπιγράφουσι τοὺς ἀειμνήστους βασιλεῖς Κωνσταντίνον τὸν Πωγωνᾶτον καὶ Ἀνδρόνικον τὸν Παλαιολόγον, ἀπολαῦσαι δὲ ἐλευθερίας Σταυροπηγιακῆς, ὡσπερ καὶ τὰς λοιπὰς βασιλικὰς Μονάς. Μετὰ δὲ ταῦτα παρέστησαν τῇ Αὔτῳ Ἱερότητι ἔχεγγυον μάρτυρα τὴν τοῦ χρόνου διαβεβαίωσιν. Ἀνέκαθεν γὰρ τὸ Ἱερὸν τοῦτο Σκήνωμα διετέλεσε διοικούμενον κατὰ τὴν τάξιν τῶν Σταυροπηγίων μετὰ δὲ τῶν κατὰ καιροὺς Ἀρχιερατευσάντων ἐν Πωγωνιανῇ, ἐπιμιχθέντος λόγῳ ἐνοριακῷ ἀλλ' ἐπικρατήσαντος διὰ παντὸς καὶ τοῦ μημοσύνου τοῦ Πατριαρχικοῦ δινόματος ἐπὶ μαρτυρίᾳ δὲ πολλῶν πλησιοχώρων ἐκεῖσε Χριστιανῶν, συνεπικύρωσαν οὕτως ἔχοντα τὰ κατὰ τὸ Ἱερὸν αὐτοῦ Μοναστήριον.

Τοιαύτας μὲν οὖν κατὰ πρῶτον πληροφορίας λαβὼν περὶ τῆς Σταυροπηγιακῆς ἐλευθερίας τῆς ρηθείσης Μονῆς ἀκολούθως ἐβεβαιώθη σαφέστερον ἀλήθειαν καὶ ἔξ ἄλλων ἐναργεστέρων ἀπο-

δείξεων ἐν τῇ κατὰ τὸ Μοναστήριον ἐσχάτως ἀπελεύσει αὐτοῦ καὶ διατριβῇ. Ἐνέτυχε γὰρ διαφόροις γράμμασιν Ἐκκλησιαστικοῖς καὶ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ μακαρίου Πωγωνιανῆς Διονυσίου, ἐν οἷς ἄπασιν ἀναφέρεται καὶ διαρρήδην ὅμολογεῖται Πατριαρχικὸν καὶ Σταυροπηγιακὸν τὸ ρηθὲν τῆς Μολυβδοσκεπάστου Μοναστήριον. "Οθεν Συνοδικῶς ἦδη παραστὰς καὶ ταῦτα πάντα ἐκθέμενος ἐν συνεδρίᾳ Ἀρχιερατικῇ οὐ μόνον ζώσῃ φωνῇ ὥμολόγησεν ἀλλὰ καὶ διὰ γράμματος αὐτοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀνήγγειλεν, ἐν φόβῳ Θεοῦ, Βασιλικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν ὑπάρχειν τὴν Ἱερὰν ταύτην Μονήν, πράγματι καὶ ἀληθείᾳ, τὴν δὲ προγεγονυῖαν διὰ Σιγγιλιώδους γράμματος ἐνοριακὴν αὐτῆς ὡς εἴρηται διαρρύθμισιν, ἐκ συναρπαγῆς κατ' ἄγνοιαν προχωρῆσαι. Ταύτη δὲ τῇ ἐνσυνειδήτῳ Ὅμολογιᾳ καὶ διαβεβαιώσει τῆς Αὔτου Ἱερότητος ἐπηκολούθησε καὶ ἡ ἀξιόπιστος πληροφορία τοῦ ἦδη κυριάρχου τῆς Πωγωνιανῆς κύρῳ Ἰωσήφ. (Οὗτος εἶναι ὁ Μητροπολίτης Βελλᾶς καὶ Κονίτσης, εἰς τὸν ὅποιον εἶχεν ὑπαχθῆ ἡ Μητρόπολις Πωγωνιανῆς κατὰ τὰ ἔτη 1834 - 1840) ἀναγγείλαντος τὰ αὐτὰ ἐν ὅρθῃ συνειδήσει περὶ τῆς αὐτῆς Μονῆς, ὅτι πολλάκις ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἀπελθὼν ἐν αὐτῇ χάριν προσκυνήσεως, ἥκουσε πολλῶν ἐνδημούντων Χριστιανῶν, καὶ ἀπὸ γραμμάτων ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν ἐβεβαιώθη, ὡς ἀνέκαθεν διετέλεσε Πατριαρχικὸν καὶ Σταυροπηγιακόν.

"Ἐνθεν τοι ἀπὸ τῶν εἱρημένων δύο ἀρχιερατικῶν μαρτυριῶν, τὸ εὔπαράδεκτον ἔχουσῶν, ἀποδειχθέντος ἡλίου φαεινότερον καὶ διατρανωθείσης τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ χάριτος τούτου τοῦ Ἱεροῦ Καταγωγίου.

'Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἦδη ἐν αὐτῷ Ἡγουμενύων δσιώτατος κύρῳ Ἀγάπιος, τὰ τε ἄλλα τοῖς ἥθεσι κόσμιος καὶ ίεροπρεπής, ἐξ ὅτου δὲ ἀνέλαβε τὴν Ἡγουμενίαν αὐτοῦ πολλὰ καμῶν καὶ ἀγωνισάμενος μετὰ ζήλου διακαοῦς, ὑποστατικὰ τε καὶ κειμήλια προσκτησάμενος καθάπερ ἐν ἀποδείξεσιν ἐγνώ-

σθη, ἀνήγγειλεν ἡδη προσωπικῶς ἐμφανισθεὶς τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἡ παρὰ πάντα λόγον προκύψασα μεταρρύθμισις, ἀπέφερε τὴν ἀνωμαλίαν τῷ Ἱερῷ τούτῳ Μοναστηρίῳ, πολλῶν αὐτῷ ζημιῶν καὶ ἀποστερήσεων καταστᾶσα καὶ συγχρόνως ἔξητήσατο θερμῶς ἀνανεωθῆναι καὶ ἐπικυρωθῆναι τὰ ἀρχαῖα αὐτοῦ Σταυροπηγιακὰ προνόμια δι’ ἡμετέρου κυριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Σιγγιλιώδους ἐν μεμβράναις γράμματος

“Οθεν ἀποφαινόμεθα, ἵνα τὸ Ἱερὸν Μοναστήριον τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Μολυβδοσκεπάστου είναι ἐσαεὶ ώς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν Πατριαρχικὸν καὶ Σταυροπηγιακόν, ώς καὶ τὰ λοιπὰ Σταυροπήγια, ὑπαγόμενον τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἀπλς” - 1836.

Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Ἀγίων Συνοδικῶν.

Διὰ τοῦ ώς ἄνω λοιπὸν Πατριαρχικοῦ Σιγγιλίου ἐπανῆλθεν ἡ Ἱερὰ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου εἰς τὴν προτέραν Σταυροπηγιακὴν της κατάστασιν ἀλλ’

ἀπωλέσθη ἡ εὐκαιρία τῆς διὰ τοῦ προγενεστέρου Σιγγιλίου καθοριζομένης ίδρυσεως ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Πωγωνιανῆς Σχολῆς, ἐξυπηρετούσης κατὰ τὰς χαλεπὰς ἔκείνας ἡμέρας, τὰς Ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῆς Ἐπαρχίας.

Είναι τῇ ἀληθείᾳ, πολὺ λυπηρὸν τὸ ὅτι, ἡ ἀναβλητικότης τῆς ίδρυσεως τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς, ὀφείλεται εἰς τὰ πείσματα, ἐγωϊσμοὺς καὶ μικρὰ ταπεινὰ συμφέροντα, τὰ ὄποια, ἀτυχῶς, ἐπρότασσον τῶν γενικωτέρων τοιούτων, οἱ διοικοῦντες τότε τὴν Μονήν, ἀντιπρόσωποι τῶν πέριξ αὐτῆς χωρίων.

Ἐὰν συνιστᾶτο ἡ ἐν λόγῳ χρήσιμος καὶ τοσοῦτον εὔεργετικὴ Σχολή, οὐδεὶς θὰ ἡδύνατο εἰς τὸ μέλλον νὰ διανοηθῇ τὴν κατάργησιν αὐτῆς, πολλοῦγε καὶ δή, τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ πρωτοστατοῦν καὶ ἐφορεῦον τὰ τῆς λειτουργίας τῶν σχολείων, χάρις εἰς τὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον, τοῦ ὄποιου διεσώθημεν κατὰ τὰ χαλεπὰ ἔτη τῆς δυσβαστάκτου μακραίων Τουρκικῆς δουλείας καὶ ώς Χριστιανοὶ καὶ ώς ἔθνος.

ΚΕΦ. Η' Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΩΣ ΕΔΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ

Ἡ παράδοσις λέγει, ὅτι ἡ Ἱερά, Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου, τῆς ὄποιας, ὅπως ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ τῆς παρούσης πραγματείας εἴδομεν, ἡ Θαυματουργὸς τῆς Θεοτόκου Εἰκὼν ἔφερε τὴν προσωνυμίαν. ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΠΩΓΩΝΙΑΝΙΤΙΣΣΑ, ἀπὸ τῆς κτίσεώς της, ὅτε συνεστήθη τὸ πρῶτον καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Πωγωνιανῆς καὶ ἐπὶ ὀλοκλήρους μετέπειτα Ἐκατονταετηρίδας, ἐχρησίμευσεν ώς ἔδρα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης καὶ ὅτι ἀργότερον—κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΓ' αἰῶνος—μετεφέρθη αὗτη εἰς Διπαλίτσαν, τῆς ὄποιας Μητροπολιτικὸς ναὸς ἦτο ὁ τῶν Πανευφήμων καὶ Κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

Τούτου ὁ παμμέγιστος Τροῦλλος,

ὑποστὰς ρωγμάς, ἐκινδύνευσε νὰ καταρρεύσῃ, συμπαρασύρων καὶ ὀλόκληρον τὸ Ἱερὸν Οἰκοδόμημα. Χάρις ὅμως εἰς τὸ μέγα καὶ ἀδιάπτωτον ἐνδιαφέρον τῆς εἰς τὸ Σεβαστὸν Υπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Διεύθυνσεως πτερισώσεως καὶ Ἀναστηλώσεων Βυζαντινῶν καὶ λοιπῶν μνημείων, τῆς ὄποιας προίστατο τότε—1939—ὅσεβαστὸς καθηγητὴς Πανεπιστημίου κύριος Ἀν. Ὁρλάνδος, ἐλήφθησαν ἐν τάχει τὰ ἐπιβαλλόμενα μέτρα, διατεθείσης πρὸς τοῦτο σχετικῆς πιστώσεως, καὶ οὕτω ἀπεφεύχθη ἡ κατάρρευσις τοῦ Ἱεροῦ τούτου Σκηνώματος.

Ἄν ἡ Ἱερὰ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου ὑπῆρξεν ἔδρα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς, ἴδωμεν τὶ γράφουν περὶ τούτου οἱ ἀσχοληθέντες μὲ τὴν ίστο-

ρίαν τῆς Μονῆς κατὰ τὴν παρελθοῦσαν 'Εκατονταετηρίδα διάφοροι ιστορικοί. 'Ο Λαμπρίδης, καὶ εἰδικὴν πραγματείαν γράψας διὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ Φιλολογικὸν Περιοδικὸν «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ» (Τόμ. 10ος σελ. 269) γράφει εἰς αὐτὴν περὶ αὐτοῦ τὰ ἀκόλουθα.

«Ἡ ἐποχὴ τῆς συστάσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης Ἀρχῆς τυγχάνει ἄγνωστος μέχρι τοῦδε. Λέγεται ὅμως ἐκ παραδόσεως, ὅτι τὸ Ἡπειρωτικὸν τοῦτο Τμῆμα ἐτίμησε διὰ θρόνου Ἀρχιερατικοῦ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνᾶτος, ἰδρυσάμενος καὶ τὴν περιώνυμον παρὰ τὸ χωρίον Διπαλίτσα Μονὴν Μολυβδοσκεπάστου. Ἐὰν δὲ εἰς τὸ ὄμώνυμον τῷ Ἡπειρωτικῷ τούτῳ τμήματι χωρίον Μπωγωνιτσικὸν—τοῦτο εἶναι ἴδιαιτέρα πατρὶς τοῦ γράφοντος, νῦν δὲ κατεστραμμένον, κατηρειπωμένον καὶ συνεπῶς ἀκατοίκητον—ἔξ οὖ κατὰ τὸν Leake καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Τμήματος πρόεκυψε, συνέστη κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀρχιερατικὸς οὗτος Θρόνος, οὔδεμίᾳ, ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἔνδειξις ὑπάρχει. Οὐχ ἥττον τὸ χωρίον τοῦτο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης Ἀρχῆς καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦν ἴδιοκτησία, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ, μέχρι πρὸ μικροῦ, ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς εἰς Διπαλίτσαν Ἀρχιεπισκοπῆς ἔθαπτοντο.»

Ἐνταῦθα ἄσ μοὶ ἐπιτραπῆ νὰ κάμω μίαν παρέκβασιν, τὴν ὅποιαν θεωρῶ ἐπιβεβλημένην, πρὸς ἄρσιν πάσης τυχὸν ἀμφιβολίας, γενηθησομένης τοῖς φίλοις ἀναγνώσταις, ὡς πρὸς τὸν χρόνον ἰδρύσεως τῆς περιωνύμου—ὡς τὴν ὀνομάζει ἀνωτέρω καὶ ὁ Λαμπρίδης Σταυροπηγιακῆς καὶ Βασιλικῆς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου.

Ἐγράφη ἐν τοῖς προηγουμένοις καὶ διὰ ἀδιασείστων ἐπιχειρημάτων ἀπεδείχθη τοῦτο, ὅτι ἡ ιστορικὴ αὕτη Μονὴ ἰδρύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ εύσεβοῦς Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα τὸ ἔτος 672 μ.Χ. ἢ τὸ πρὸ αὐτοῦ 671. Ἰσως ἡ χρονολογία αὕτη τεθῇ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν, διότι, κατὰ τὰ

γραφόμενα παρ’ ἐνίων ιστορικῶν, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἥρξατο ἡ πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες μὲν Χαλίφην τὸν ἀλαζόνα καὶ ὑπερόπτην Μωαβίαν, ἐπολιόρκησαν τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπὸ ξηρὰν καὶ ἀπὸ θάλασσαν. Εὔλογος λοιπὸν, τυγχάνει ἡ ἀπορία καὶ δικαιοφανὴς ἡ ἀμφιβολία. Φρονῶ ὅτι, ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει δυνάμεθα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν, ὡς ιστορικὴν αὐθεντίαν τὸν ἀοίδιμον μέγαν ιστορικὸν τῆς παρελθούσης 'Εκατονταετηρίδος Κωνσταντίνον Παπαργύριον τὸν συγγράψαντα τὴν ιστορίαν τοῦ 'Ελληνικοῦ "Εθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, ὁ ὅποιος δικαιοῦται, καὶ πρέπει, νὰ ὀνομασθῇ, ὡς ὁ Ἡρόδοτος, πατὴρ τῆς ιστορίας. Οὗτος ὁ μέγας ιστορικὸς εἰς τὴν σελίδα 242 τοῦ 3ου Τόμου τοῦ μνημειώδους τούτου ἔργου του, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς πολιορκίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἐπὶ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, γράφει τὰ ἀκόλουθα :

«..... Ἐπὶ πᾶσι παρατηροῦμεν ὅτι, αὗτη ἡ χρονολόγησις τῆς ἐπταετοῦς διαρκείας τῆς προκειμένης πολιορκίας εἶναι παρὰ τοῖς ιστορικοῖς καὶ χρονογράφοις ἀνομοιόμορφος. διότι, οἵμεν λέγουσι τὴν πολιορκίαν ἀρξαμένην τῷ 673 καὶ λήξασαν τῷ 679 οἱ δὲ περιλαμβάνουσι τὴν ἐπταετίαν ἀπὸ τοῦ 672 μέχρι τοῦ 678.» Καὶ συνεχίζει. «.... Κατὰ δυστυχίαν αἱ εἰδήσεις, τὰς ὅποιας ἔχομεν περὶ τῆς πολιορκίας ταύτης εἶναι σφόδρα ἀτελεῖς καὶ ἀσαφεῖς. Ἄλλ' ἵνα ἔννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης, ὅπόσον ἡμαρτημέναι εἶναι πᾶσαι αὗται αἱ περιγραφαί, θέτομεν πρὸ πάντων ὑπ' ὅψιν αὐτοῦ τὰς ἐκθέσεις τῶν χρονογράφων. 'Εκ τούτων ὁ ἀρχαιότατος, ὁ Θεοφάνης γράφει. «Τούτῳ τῷ χρόνῳ· (6164 ἀπὸ κτίσεως κόσμου) στόλον μέγαν ἔξαρτύσαντες οἱ ἀρνηταὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ παραπλεύσαντες Κιλικίαν παρεχείμασαν εἰς Σμύρνην. 'Ο δὲ προλεχθεὶς Κωνσταντίνος ὁ Πωγωνᾶτος τὴν τοιαύτην τῶν θεομάχων κίνησιν κατὰ τῆς Κωνστα-

τινουπόλεως ἐγνωκώς κατεσκεύασε καὶ αὐτὸς διήρεις εὔμεγέθεις κακαβοπυρφόφορους καὶ δρόμωνας σιφωνοφόρους καὶ τούτους προσορμίσαι ἐκέλευσεν ἐν τῷ Προκλιανισίῳ τῷ Καισαρίου λιμένι.» Καὶ συνεχίζει κατωτέρω. «Τούτω τῷ ἔτει· (6166) ὁ προλεχθεὶς τῶν θεομάχων στόλος ἀναβάλας προσώρμισεν ἐν τοῖς Θρακώοις μέρεσιν, ἀπὸ τῆς πρὸς δύσιν ἀκρότητος τοῦ Ἐβδόμου, ἦτοι τῆς λεγομένης Μαγναύρας μέχρι πάλιν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν ἀκρωτηρίου, τοῦ λεγομένου Κυκλωβίου

Καὶ ἔξακολουθεὶ γράφων κατωτέρω ὁ Παπαρηγόπουλος «....Ο δὲ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρος, ὁ γράψας ιστορίαν τῶν γεγονότων ἀπὸ τοῦ 602 ἔτους μέχρι 769 μ.Χ. οὐδόλως ποιεῖται μνείαν ἐνάρξεως καὶ λήξεως τοῦ νικηφόρου τούτου ἀγῶνος. Οἱ δὲ μεταγενέστεροι χρονογράφοι Λέων Γραμματικός, Γεώργιος Κεδρηνὸς καὶ ἄλλοι ἀντιγράφουσιν ἀπλῶς τοὺς ἀρχαιοτέρους καὶ μάλιστα εἶναι ἐπιτομώτεροι αὐτῶν».

“Οταν λοιπὸν οἱ σύγχρονοι τῶν γεγονότων τούτων συγχέουν οὕτω τὰς χρονολογίας καὶ ἐκ τούτων ὁ συγχρονώτερος τούτων ὁ Θεοφάνης ὅμιλει περὶ ἀφίξεως τοῦ Ἀραβικοῦ στόλου τὸ ἔτος 6164 καὶ ἐνάρξεως τῆς πολιορκίας τὸ ἐπόμενον ἔτος 6.165 δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὰ ἔτη 656 καὶ 657, καθ’ ἀ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνᾶτος ἦτο μόλις δεκαετής δὲν θὰ εἶναι διακεκινδυνευμένον νὰ ὅμιλῶμεν ἡμεῖς μετὰ ἀλαθήτου Παπικῆς ἀκριβείας, ὅτι ἤρξατο ἡ πολιορκία τὸ ἔτος 672, καὶ ἐπομένως ἀποκλείεται τὸ ἔτος τοῦτο νὰ ἥρχισεν ἢ ἐκ βάθρων ἀνέγερσις τῆς Σταυροπηγιακῆς ταύτης Μονῆς;

‘Ο γράφων τὴν παροῦσαν ταπεινὴν πραγματείαν περὶ τοῦ Ἱεροῦ τούτου Σκηνώματος, πόρρω ἀπέχω ἀπὸ τοῦ νὰ πρεσβεύω, ὅτι πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀναγραφόμενα εἶναι ἀλάνθαστα. Τοῦτο θὰ ἀπετέλει ἀσύγγνωστον παραλογισμόν. ’Εξετάζων ὅμως μετὰ πάσης δυνατῆς ἀντικειμενικότητος τὰ ἀνευρε-

θέντα στοιχεῖα, συμπεραίνω, ὅτι ἡ ἀνέγερσις τοῦ Ἱεροῦ τούτου Οἰκοδομήματος θὰ ἐγένετο κατὰ τὰ ἔτη 671-672 διότι :

‘Ο πατὴρ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου Κώνστας ἐδολοφονήθη εἰς Ἰταλίαν τῷ 668 ἔτει καὶ ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ ὁ υἱός του Κωνσταντῖνος. Καὶ ὅτι οὗτος ἥθροισεν ἐν τάχει πολεμικὰς δυνάμεις, ἔξεστράτευσεν εἰς Ἰταλίαν, ἐπολέμησε καὶ κατετρόπωσε τοὺς πολεμικούς του ἀντιπάλους ἔξεδικήθη δὲ τοὺς φονεῖς τοῦ πατρός του, τιμωρήσας αὐτοὺς παραδειγματικῶς. ’Οτε δὲ οὗτος ἐπέστρεψε μετὰ ταῦτα εἰς Κωνσταντινούπολιν· “Ο δῆμος ἔχαιρετησεν αὐτὸν διὰ τῆς τοῦ Πωγωνάτου ἐπωνυμίας, διότι, ὅτε ἀνεχώρησε τὸ ποδόσωπον αὐτοῦ ἦτο παντελῶς ἀγένειον, ἐνῷ ἦδη ἥρχισε νὰ ὑποφαίνεται ὁ πώγων αὐτοῦ». (Παπαρηγοπούλου Τόμ. 3 σελ. 235). ’Εὰν ληφθῇ ὑπ’ ὄψει, ἀφ’ ἐνὸς μὲν ἡ πολεμικὴ προπαρασκευὴ εἰς τὴν Βασιλεύουσαν τοῦ ἀναλαβόντος τὸν θρόνον νεαροῦ Αὐτοκράτορος ἡ ὅποια, διπωσδήποτε, θὰ ἀπήτει ἰκανὸν χρονικὸν διάστημα, ἡ μετάβασις εἰς Ἰταλίαν μὲ τὰ γνωστὰ τότε ἀτελῆ συγκοινωνιακὰ μέσα, ἡ ἐκεī συγκέντρωσις νέων πολεμικῶν δυνάμεων, ἡ πείσμων διεξαγωγὴ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τοὺς ἀντιπάλους του, ἀφ’ ἐτέρου δὲ ἡ παραμονὴ τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς Ἰταλίαν, μετὰ τὴν καταστολὴν τοῦ ἐκεī κινήματος ἰκανὸν χρόνον πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς διασαλευθείσης τάξεως, ὅλα αὐτά, θὰ ἦτο ἀνθρωπίνως ἀδύνατον νὰ γίνουν εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῶν τριῶν ἔτῶν. Νομίζομεν, λοιπὸν ὅτι δὲν θὰ ἀπέχωμεν πολὺ τῆς ἀληθείας, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι, ἐπιστρέφων μετὰ ταῦτα ὁ Πωγωνᾶτος ἔξι Ἰταλίας, θὰ παρέμεινε μετὰ τῶν στρατευμάτων του εἰς τὴν στρατηγικὴν ταύτην περιοχήν, ἵνα, ἀφ’ ἐνὸς μὲν ἀναπταυθῶσι τὰ κεκοπιακότα στρατεύματα αὐτοῦ, ἀφ’ ἐτέρου δὲ προβῆ εἰς τὴν διοικητικὴν διοργάνωσιν τοῦ βορειοδυτικοῦ τούτου Θέματος τῆς Αὐτοκρατορίας. Τότε (671-72) δύναται λογικῶς νὰ τοποθετηθῇ ἡ

ιδρυσις της μεγαλοπρεπούς ταύτης Μονῆς. Πᾶσα μετέπειτα χρονολογία ίδρυσεως της φρονῶ, ὅτι δὲν ἐνδείκνυται διότι, κατὰ τὰ ἔτη 673-679 ή 672-678 καθ' ἄ διήρκει ἡ πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἥτο ἀδύνατος μία τοιαύτη ἐνέργεια. Ἀλλὰ καὶ τὰ μετά τὴν πολιορκίαν ὀλίγα ἔτη τῆς βασιλείας του (679-685), ἀπησχολημένος ὁ Κωνσταντῖνος μὲ μύρια ἀκανθώδη ἐσωτερικὰ προβλήματα—στασιακαὶ ἐνέργειαι τῶν ἀρχηγῶν μερικῶν Θεμάτων τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ αὐτῶν τούτων τῶν δύο ἀδελφῶν του—καὶ ὑπεράνω ὅλων αἱ ἀνακύψασαι καὶ λαθοῦσαι μεγάλην ἐκτασιν Θρησκευτικαὶ ἔριδες, αἱ ὄποιαι ἤναγκασαν τὸν Πωγωνᾶτον νὰ συγκαλέσῃ τῷ ἔτει 680 εἰς Κωνσταντινούπολιν τὴν Ζην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἥτις ἀπεφήνατο παντηγυρικῶς. «Οτι ἡ Ἑκκλησία ἀναγνωρίζει ἐν Χριστῷ δύο φύσεις ἡνωμένας μὲν ἄλλὰ μὴ συγκεχυμένας καὶ δύο θελήσεις διακεκριμένας μὲν ἄλλὰ μὴ συναγωνιζομένας». ἥτο ἀνθρωπίνως ἀδύνατον, διαρκούσῶν τῶν ἐσωτερικῶν τούτων ἀνωμαλιῶν, νὰ ἀπομακρυνθῇ ὁ Πωγωνᾶτος ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν ἰδρυσιν Ἱερῶν Μονῶν, ἥτις μάλιστα θὰ ἀπῆται ίκανὸν χρόνον.

Καὶ ἥδη ἐπανέρχομαι εἰς τὸ σημεῖον, ἃξ οὐ ἔκαμον τὴν ὡς ἄνω ἐπιβεβλημένην ταρέκβασιν. «Οτι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Μπωγωνιτσικοῦ, ἀπέχοντος τῆς Διπαλίτσης μίαν περίπου ὥραν, ἐθάττοντο, πρὸ ἐκατονταετίας καὶ πέραν, εἰδικὸν μάλιστα χῶρον, πλησίον τοῦ Λειτούργου Διπαλίτσαν Μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῶν Ἅγιων Ἀποστόλων εἰς λοφίσκον είμενον ἐγγύτατα καὶ ὑπερθεν αὐτοῦ, τούτου μοὶ ἐπεβεβαίωνε καὶ ὁ εἰς προγούμενα Κεφάλαια τῆς παρούσης μου ἀνημονευθεὶς ἐκατοντούτης τότε γέρων Χριστόδουλος Οἰκονόμου, ὅστις μοὶ ἐπείκνυε καὶ τὸν χῶρον τοῦτον, ὁ ὄποιος ιετήρει εἰσέτι τὴν ὀνομασίαν του· Μνήματα Μπωγωνιτσιώτικα». Τὸ πα-

ρὰ μερικῶν λεγόμενον καὶ ὑποστηριζόμενον, ὅτι τὸ μικρόν τοῦτο χωρίον ἐστερεῖτο, τὰ ἔτη ἐκεῖνα ἱερέως, τούτου δ' ἔνεκεν οἱ νεκροὶ του ἐθάπτοντο εἰς Διπαλίτσαν, οὐδόλως εὔσταθεῖ, διότι, ἐξ ἐπισήμων μαρτυριῶν εἶναι ἔξηκριβωμένον ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο, πρὸ διακοσίων ἔτῶν εἶχεν ἐφημέριον. Γεγονός, ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως τυγχάνει, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1820 μέχρι τοῦ 1880, ἥτοι ἐπὶ ἔξήκοντα συναπτὰ ἔτη, ἥτο ἐφημέριος τοῦ χωρίου, συγχρόνως δὲ καὶ διδάσκαλος ὁ ἀοίδιμος Παπαθανάσης, ὅστις ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1794 καὶ ἀπεβίωσε τὸ 1898 εἰς γῆρας βαθύτατον. Οὗτος, κατὰ τὰς ἀφηγήσεις τῶν πάππων μας, οἵτινες ὑπῆρξαν μαθηταί του, τοὺς ὄποίους ἐγαλούχει μὲ τὰ Ἑθνικὰ νάματα κατὰ τὰ χαλεπτὰ ἔτη τῆς Τουρκικῆς δουλείας ἥτο ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, εἶχε γλυκεῖαν φυσιογνωμίαν καὶ πώγωνα λευκὸν καὶ μακρόν. Ἐφόρει περίπου συνεχῶς τὸ Ἑπιτραχήλιον, εἰς δὲ τὸ ἀπλοϊκὸν ποίμνιόν του, κρατῶν τὸ ἄκρον τοῦ Ἑπιτραχηλίου, ἔλεγεν ἐμφαντικῶς. «Τὸ βλέπετε αὐτὸ τὸ Πετραχήλι; Πέτρες χίλιες ἔχω στὸ λαιμό μου κρεμασμένες γιὰ σᾶς». Καὶ πράγματι! Πόσον εἶχε δίκαιον, ἀναλογιζόμενος τὰς εὐθύνας τοῦ ἱερέως διὰ τὴν ἥθικοχριστιανικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν πνευματικῶν του τέκνων!

Τὸν ἀοίδιμον τοῦτον ἱερέα, εύρισκόσκομενον εἰς καλὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν, διότι εἶχε τοὺς τρεῖς υἱοὺς του Ζήσην, Μιχαὴλ καὶ Δημήτριον ταξιδεύμένους εἰς Ρωσίαν καὶ Κωνσταντινούπολιν, τετράκις ἀπήγαγον λησταὶ Λιάπηδες, αἵτοιντες ὑπέρογκα λύτρα διὰ τὴν ἀπόλυσίν του. Καὶ τὰς τέσσαρας ἥναγκάσθησαν νὰ ἀπολύσωσι τοῦτον, χάρις εἰς παρὰ τὸν Σουλτᾶνον Πατριαρχικὰς ἐνεργείας, προκληθείσας κατόπιν ἐντόνων ἐνεργειῶν τῶν ἀοιδίμων Ἅγιουμένων τῆς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου Ἀγαπίου καὶ Παρθενίου. Τοῦ ἀοιδίμου τούτου ἱερέως δισεγγονὴ ἐξ ἀρρενογονίας τυγχάνει ἡ ἐκλεκτή, διακεκριμένη καὶ λαμπρὰ συνάδελφος Πολυξένη Β. Παπαδοπούλου, διαμένουσα εἰς Ἰωάν-

νινα. 'Αλλ' ἐὰν λάβωμεν ὅπ' ὅψιν καὶ τὴν ἀντίθετον ἐκδοχήν, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ χωρίον, κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα ἐστερεῖτο ἰερέως, τὶ θὰ ἥτο προτιμότερον· νὰ μεταφέρωνται οἱ νεκροὶ του εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας ἢ νὰ καλῆται ἐφημέριος ἐκ τῶν πλησιεστέρων χωρίων, ἵνα θάπτηται ἐπὶ τόπου; 'Ασφαλῶς, τὸ δεύτερον.

Τὸ νὰ θάπτωνται ὅθεν οἱ νεκροί του εἰς τὴν 'Αρχιεπισκοπὴν Διπαλίτσης, τεκμαίρεται ὅτι, τὸ χωρίον τοῦτο εἶχε προνομιοῦχόν τινα πνευματικὴν σχέσιν μὲ τὴν 'Αρχιεπισκοπὴν. Τοῦτο ἐνισχύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι, τὸ χωρίον τοῦτο οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ὑπάγεται ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν 'Αρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς, ὡς τοῦτο συνέβη μὲ ὅλα τὰ ἄλλα χωρία τῆς ἐπαρχίας Πωγωνίου, μέχρι τῆς καταργήσεως αὐτῆς, ἐπισυμβάσης ὡς εἴδομεν, τὸ ἔτος 1863. Αἱ ὑποθέσεις, περὶ τῆς ἀρχικῆς ἔδρας τῆς ἐν λόγῳ 'Αρχιεπισκοπῆς μὲ παρώτρυναν, ἵνα ἐρευνήσω μετὰ πάσης δυνατῆς προσοχῆς ἄπασαν τὴν πέριξ περιοχὴν τοῦ χωρίου μου, πρὸς ἀνεύρεσιν στοιχείων, μαρτυρούντων, ὅτι ὑπῆρξεν εἰς τὸ ἄνω παρελθὸν κάπου ἐκεῖ ἡ ἔδρα τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς ταύτης, ἀτυχῶς ὅμως αὗται ἀπέβησαν ἀκαρποί.

'Ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀρχικὴν ἔδραν τῆς ἐν λόγῳ 'Αρχιεπισκοπῆς ὁ Λαμπρίδης εἰς τὴν σελ. 271 τοῦ Περιοδικοῦ ΠΑΡΝΑΝΑΣΣΟΣ γράφει καὶ τὰ ἔξῆς :

«'Ανέγνωσα εἰς ἔξωφυλλον 'Ιεροῦ Εὐαγγελίου τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Δρυάνου, ἐν σχέσει μὲ τὴν 'Αρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς, ὅτι 'Αρχιεπισκοπικὸς ἦν ὁ θρόνος τῆς Πωγωνιανῆς, τούλαχιστον ἀπὸ τοῦ IB' αἰῶνος μεταξὺ τῶν 24 τῆς Αύτοκρατορίας βιούντων συγκαταλεγόμενος. "Ἐδρα δ' αὐτοῦ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἡ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου, ἐνθα διέμενεν ὁ 'Αρχιεπίσκοπος, περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ IG'. αἰῶνος ἡ Διπαλίτσα». 'Ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἡ ἀείμνηστος ἥδη λογία 'Αγγελικὴ Χατζημιχάλη γράφει εἰς τὰ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ (Τόμ. ΙΕ'. σελ. 177) τὰ ἀκόλουθα.

«..... 'Η Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου ἔχρησίμευσεν ως ἔδρα τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς ἐπὶ ὀλοκλήρους ἑκατονταετηρίδας, πρὸ τοῦ αὗτη μεταφερθῆ ἐις Διπαλίτσαν, ἃς ὁ καθεδρικὸς ναὸς τῶν 'Αγίων Αποστόλων, σωζόμενος ὀλόκληρος, ὀνομάζεται καὶ σήμερον 'Επισκοπή. "Εφερε δὲ πάντοτε ἡ εἰς Διπαλίτσαν 'Αρχιεπισκοπὴ τὸν τίτλον Πωγωνιανῆς».

"Οτι ὁ εἰς Διπαλίτσαν 'Ιερὸς ναὸς τῶν 'Αγίων Αποστόλων ἔχρησίμευσεν ἐπὶ αἰῶνας ως Μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς, εἶναι γεγονός, ἀνεπίδεκτον πάσης ἀμφισβητήσεως. 'Αψευδεῖς μάρτυς τούτου είναι, τόσον ἡ ἐπιγραφὴ, ἡ διατηρουμένη ἀνέπαφος εἰς τὸ ὑπέρθυρον, ποὺ χωρίζει τὸν κυρίως ναὸν ἀπὸ τὸν πρόναον, εἰς τὴν ὅποιαν ἀναγράφονται δύο 'Αρχιεπίσκοποι Πωγωνιανῆς, ὁ Παχώμιος κατὰ τὴν ἀνέγερσιν αὐτοῦ ἐν ἔτει ZΛS' καὶ ὁ Παρθένιος κατὰ τὴν ἀγιογράφησιν αὐτοῦ ἐν ἔτει, ZPNH! ὅσον καὶ τὸ εἰς τὸ 'Ιερὸν, μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν, διατηρούμενον Σύνθρονον τοῦ 'Αρχιεπισκόπου. "Αδηλον ὁμως τυγχάνει ἡμῖν—μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης—πότε ἀκριβῶς μετεφέρθη ἡ ἔδρα τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς ταύτης εἰς τὸν 'Ιερὸν ναὸν τῶν 'Αγίων Αποστόλων Διπαλίτσης καὶ πόθεν.

'Ἐν σχέσει μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀκουσίως ὑποπίπτει εἰς ιστορικὴν ἀνακρίβειαν ὁ λαμπρὸς λαογράφος καὶ ιστορικὸς Σπυρ. Στούπης. Οὗτος εἰς τὸ βιβλίον του. ΠΩΓΩΝΗΣΙΑΚΑ-ΒΗΣΑΝΙΩΤΙΚΑ. (Τόμ. Α'. σελ. 32) γράφει περὶ αὐτοῦ τὰ ἔξῆς :

«..... 'Ο λεγόμενος Μητροπολιτικὸς ναὸς τῶν 'Αγίων Αποστόλων, ποὺ εύρισκεται στὴν εἰσοδο Διπαλίτσας καὶ σὲ μικρὴ ἀπόστασιν ἀπὸ τὴ Μονὴ πιθανὸν νὰ ὀφείλῃ τὸν χαρακτηρισμὸν του αὐτόν, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ἔδρα του, τὴ Μονὴ, πήγαινε καὶ ιερουργοῦσε ὁ ἐκεῖ προκαθήμενος, ὅταν ἡ Διπαλίτσα βρίσκονταν στὴν ἀκμή της. "Αλλως τε πρόκειται μᾶλλον περὶ ἔξωκλησίου.»

'Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ συγγραφεὺς

του, προφανῶς ἐπλανήθη, στηριχθεὶς εἰς ἀνακριβεῖς πληροφορίας. Ἐὰν κατώρθωνεν αὐτοπροσώπως νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἴστοριοβριθῆ χῶρον τῆς Διπαλίτσας θὰ διεπίστωνεν, ἵδιαις αἰσθήσεσι, πῶς ἔχουν τὰ πράγματα.

Θὰ ἐβεβαιοῦτο, ὅτι ὁ Ἱερὸς ναὸς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἀπέχει ἀρκούντως ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μονήν, δὲν εύρισκται εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ νῦν χωρίου, ἀλλ’ εἰς τὴν ἔξοδον καὶ πρὸς βορρᾶν αὐτοῦ, ὅτι δὲν είναι ἔξωκκλήσιον, ἀλλὰ περικαλής μεγαλοπρεπῆς Βυζαντινὸς ναός, ἐφάμιλλος τοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου, ὡς διαπιστώνει καὶ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τὴν ἀπεικόνισιν αὐτοῦ εἰς τὴν παροῦσαν πραγματείαν καὶ ἀκόμη δὲν ἥτο δυνατὸν ὁ Ἱερὸς οὗτος ναὸς νὰ διατηρῇ διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὸν τίτλον Ἐπισκόπη, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι θὰ μετέβαινεν, ἔστιν ὅτε, ὁ προκαθήμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς νὰ ἰερουργῇ. Ἀκόμη θὰ ἀνεγίνωσκε τὰ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ὄνόματα τῶν Ἀρχιεπισκόπων Πωγωνιανῆς Παχωμίου καὶ Παρθενίου. Ἀκόμη θὰ ἐπληροφορεῖτο ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι ἰατρὸς ὡς ἀναγράφει εἰς τὴν σελ. 284 ἀλλὰ διδάσκαλος καὶ ὅτι δὲν κατάγομαι ἐκ Διπαλίτσης ἀλλὰ ἐκ Πωγωνίσκου. Πᾶσαι αὗται αἱ ἀνακρίβειαι θὰ ἀπεφεύγοντο, ἐὰν κατώρθωνε μόνος του νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Διπαλίτσαν. Αἱ ὡς ἄνω ἀνακρίβειαι—ἐλάχισται αὗται καθ’ ἔαυτὰς—καὶ μάλιστα εἰς ὄγκωδες ἔργον, ὡς τὸ τοῦ συμπατριώτου συγγραφέως, θεωρούμεναι ἀναπόφευκτοι, οὐδὲ τὸ παράπαν δύνανται νὰ ἐπισκιάσωσι τὴν μεγάλην ἀξίαν τοῦ ὄντως περισπουδάστου καὶ ἀξιομελετήτου ἔργου του.

Ο. Β. Δ-Ζῶτος (Μολοσσός) εἰς τὸ Βιβλίον του ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ (τόμ. Δ'. τεῦχ. Α'. σελ. 93) γράφει περὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὰ ἀκόλουθα. «Ἡ πόλις Πωγωνιανὴ ἀνηγέρθη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Πασσαρῶνος ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου καὶ ἐτιμήθη μὲ θρόνον Μητροπολιτικόν. Εἰς τὸ ἄκρον τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως ταύτης σώζεται ἡ Μολυβδοσκέπαστος

Μονὴ τῆς Παναγίας, ἥτις ἥτο ὁ Μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς πόλεως ταύτης.»

Ο Ἀραβαντινὸς πάλιν, ἐν σχέσει μὲ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην γράφει τὰ ἀκόλουθα. (Χρονογραφία Ἡπείρου 2ος Τόμ. σελ. 138).

«..... Τῆς δὲ Πωγωνιανῆς ἐκκλησιαστικὴ ἔδρα ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ πόλις Διπαλίτσα, τὰ νῦν χωρίον ἄθλιον, εἰς ἥν, μέχρι τῆς προτελευταίας ἑκατονταετηρίδος συνεκροτεῖτο κατὰ τὴν 15ην Αύγουστου ἐμπορικὴ πανήγυρις, Πωγωνιανὴ καλουμένη.»

Γράφων ὁ Ἀραβαντινός, ὅτι Ἐκκλησιαστικὴ ἔδρα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ Διπαλίτσα, προφανῶς συγχέει ταύτην μὲ τὴν Ἱερὰν Μονήν. Ἡ ἐμποροπανήγυρις, δι’ ἥν ποιεῖται μνείαν ὅτι ἐγένετο εἰς Διπαλίτσαν, αὕτη, ὡς γνωστόν, ἐτελεῖτο εἰς ὅμαλὸν εύρὺν χῶρον ἀπέχοντα τῆς Μονῆς μόλις ἑκατοντάδα μέτρων, ἔχοντα σχῆμα ὄρθιογώνιον καὶ περικλειόμενον ὑπὸ τειχῶν, διατηρουμένων καὶ σήμερον, ὅπως ἐν τοῖς προηγουμένοις εἴπομεν καὶ ὅστις διατηρεῖ εἰσέτι τὸ ὄνομα Παζάρια.

Ο δὲ διακεκριμένος ἐκ Πυρσόγιαννης σοφὸς παιδαγωγὸς Εύριπίδης Σούρλας, ὅστις ἐγκλείει μέσα εἰς τὸν λαμπρὸν καὶ πλούσιον ἐσωτερικόν του κόσμον τὴν γλυκεῖάν μας Ἡπειρον, ἐν σχέσει μὲ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην γράφει τὰ ἀκόλουθα. (ΗΠΕΙΡ. ΧΡΟΝΙΚΑ. Τόμ. ΙΣΟΣ σελ. 213)

«..... Εἰς χειρόγραφον Κώδικα τοῦ ἔτους 1722 εἰς τὸν ὅποιον ἀναγράφεται ἡ σειρὰ τῶν Μητροπόλεων, Ἀρχιεπισκοπῶν καὶ Ἐπισκοπῶν, αἱ ὅποιαι ἐξηρτῶντο παλαιότερον, ἀλλοτε ἀπὸ τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀλλοτε ἀπὸ τὸν θρόνον Βουλγαρίας, μνημονεύονται καὶ Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπαί, αἱ ὅποιαι εἶχον ἀποσπασθῆ τῆς Ρωμαϊκῆς Διοικήσεως καὶ ὑπήχθησαν ἀργότερον εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, μεταξὺ ἀλλων, ἥτο καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Πωγωνιανῆς.»

Ο δὲ ἀοίδιμος Μητροπολίτης Ἀμασείας Ἀνθίμος Αλεξούδης, ὅστις εἰς

σειράν φύλλων τῆς ἐν Κωνσταντινούπόλει πρὸ δύγδοηκονταετίας ἐκδιδομένης ἡμερησίας ἐφημερίδος «Νεολόγος» δημοσιεύσας πίνακας, ἀπασῶν τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν καὶ Μητροπόλεων, τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐντεῦθεν καὶ ὁ ὅποιος εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 6794 τῆς 20ης Μαρτίου, 1892 τῆς ὡς ἄνω ἐφημερίδος ἀναγράφει καὶ τοὺς ἀρχιερατεύσαντας ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Πωγωνιανῆς, οὐδόλως ποιεῖται μνείαν περὶ τῆς ἔδρας τῆς Μητροπόλεως ταύτης πρῶτον δὲ Ἀρχιερέα φέρει κατὰ τὰ ἔτη 1572-1594 τὸν ἀοιδίμον Γαβριήλ.

Καὶ ὁ Ἀκαρνάν Θ. Χαβέλλας εἰς τὸ ἔργον του. «Ιστορία Ἡπείρου καὶ Ἀλβανίας», ἐν σχέμε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην γράφει. (σελ. 100) τὰ ἀκόλουθα.

«... Κατὰ τὸ ἔτος 668 ὁ Πωγωνᾶτος ἀνεκαίνισε τὴν πόλιν Πασσαρῶνα καὶ μετωνόμασεν ἐκ τοῦ ὄνοματός του Πωγωνιανήν, ἐτίμησε δι' αὐτὴν καὶ διὰ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου, ὅστις διεσώθη μέχρι τῆς νεωτάτης ἐποχῆς...».

‘Ωσαύτως ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων Γερμανὸς «ΗΠΕΙΡΩΤ. ΧΡΟΝΙΚΑ» (τομ. ΙΒ' σ. 83) γράφει.

«Τὸ πρῶτον ἀναφέρεται Ἀρχιεπισκοπὴ Πωγωνιανῆς μεταξὺ τῶν ὀκτὼ Ἀρχιεπισκοπῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν τῇ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἰσχυσάσῃ ἀναγραφῆ τῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως».

‘Ο δὲ ἀοιδίμος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, ἡ καλλιέλαδος αὗτη Ἑκκλησιαστικὴ ἀηδῶν, ὁ πολυγραφώτατος οὗτος Ἑκκλησιαστικὸς συγγραφεύς, ὁ περισσότερον ἵσως ὅλων ἐνδιατρίψας μὲ τὰς Ἀρχιεπισκοπικὰς τὰς ὑπαγομένας εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, τόσον κατὰ τὰ ἔνδοξα Βυζαντινὰ ἔτη, ὅσον καὶ τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν τοιαῦτα, εἰς τὸν πρῶτον πίνακα Ἀρχιεπισκοπῶν, τὸν δημοσιευόμενον εἰς τὴν Ἐπιστη-

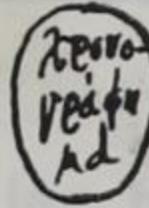
μονικὴν Ἐπετηρίδα τοῦ 1922 (σελ. 219) οὐδαμοῦ ἀναφέρει ὄνομα Ἀρχιεπισκοπὴ Πωγωνιανῆς. Κατὰ παράδοξον δὲ δι' ἡμᾶς τρόπον οὕτε εἰς τὸν δεύτερον Πίνακα, τὸν διαλαμβάνοντα τὰς Ἀρχιεπισκοπὰς καὶ Ἐπισκοπὰς κλίματος Κωνσταντινουπόλεως (ἔτῶν 901 - 907) ἀναφέρεται ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ αὗτη. Εἰς τὸν 3ον μ.Χ. ὅμως Πίνακα, τὸν ἀναγράφοντα τὰς κατὰ τὴν Ἀλωσιν καὶ μετὰ ταύτην Ἀρχιεπισκοπὰς ἀναγινώσκομεν εἰς τὴν σελίδα 236 τὰ ἀκόλουθα.

«... Ἐκτὸς τῶν 72 τούτων Μητροπόλεων ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον ὑπέκειντο τότε κατά τινα μὲν ἀντίγραφα τῆς ἀνωτέρω ἀναγραφῆς ἐπτὰ Ἀρχιεπισκοπαί, Προκονήσου, Καρπάθου Αἰγίνης, Πωγωνιανῆς, Ἐλασσόνος Κῶ, Λευκάδος, κατά τινα δὲ ὀκτώ, προστιθεμένης εἰς τὰς ἀνωτέρω καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Φαναρίου. Διαφορά τις ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν Ἐπισκοπῶν, διότι, κατά τινα μὲν ἀντίγραφα ἥσαν 78 κατ' ἄλλα δὲ 84...

Οἶκοθεν δ' ἐννοεῖται ὅτι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἐλάττωσις ὀφείλεται εἰς τὰς Τουρκικὰς κατακτήσεις».

‘Ο Ν. Μυστακίδης πάλιν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 6829 τῆς 6ης Μαΐου 1892 φύλλον τῆς προηγουμένως μνημονευθείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφημερίδος «Νελόγος» μὴ συμφωνῶν εἰς τινα σημεῖα μὲ τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Ἀμασείας Ἀνθίμου Ἀλεξούδη δημοσιευθέντας πίνακας Ἀρχιεπισκοπῶν Πωγωνιανῆς, γράφει τὰ ἀκόλουθα.

«... Ἐκ τῶν ἀναφερομένων Ἀρχιεπισκοπῶν Πωγωνιανῆς παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Ἀγιος Ἀμασείας κ. Ἀνθίμος, παραλείπει τινά, τὰ οὐσιωδέστερα, δι' ὧν συμπληροῦται οὐκ ὀλίγον ἡ Ἑκκλησιαστικὴ Ιστορία. Καὶ πρῶτον ἡ Ἐπαρχία Πωγωνιανὴ ἡ Πωγωνίανὴ ἥτο Ἀρχιεπισκοπὴ, ἀνακαινισθεῖσα ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, ἐτιμήθη μὲ θρόνον Ἀρχιεπισκοπικὸν μέχρι τοῦ ἔτους 1850, ἡ Μητρόπολις δέ, ὡς Μολυβοσκέπαστος Μονὴ σώζεται εἰσέτι.

ΑΝΟΙΞΗ – ΑΠΟΚΡΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Γηγα στὴν Κόνιτσα περασμένο Σάββατο τὸ πρωΐ, ἔφυγα τὸ ἀπόγευμα. Καιρὸς θαυμάσιος. 'Ανοιξιάτικος. Στὴ γωνιὰ τοῦ κήπου τῆς κυρὰ 'Αφροδίτης τοῦ Μπίλη ἡ γνωστὴ ἀμυγδαλιά, τακτικὴ σημαιοφόρος τῆς ἄνοιξης στὴ Κόνιτσα εἶχεν ἀνοίξει τὰ πρῶτα λουλούδια της.

Οἱ Κρανιὲς ἀνθισμένες.

Προσωπίδες ὅμως δὲν φαίνονταν πουθενά. 'Απομεινάριον τοῦ καιροῦ των, ὁ Μῆτσος ὁ Γάκης, γέρος πιὰ μαζεμένος σ' ἓνα τριμένο παλτὸ κάθεται ἔξω ἀπὸ τὸ καφενεῖον καὶ ἵσως νὰ ξαναζωντανεύσῃ στὸ νοῦ του τὴν ὥ-

μορφὴ ἐποχή, πού, κραταὶς φουστενέλλοφόρος μὲ χιονάτη φουστανέλλα μὲ ἀστραφτερά, μεϊντανογέλεκα, καινούργια τσαρούχια καὶ τσακισμένο κόκκινο φέσι μὲ θαυμαστὴ φοῦντα μαύρη μακριά, ἔσερνε τὸ χορό τὶς ἀπόκρητες στὴν 'Αγορὰ μὲ τὶς ὠρες. Βαροῦσαν τὰ βιολιά, πετάζονταν οἱ φλέβες τοῦ Τσιούτα στὸ λαιμό ἀπὸ τὸ φούσκωμα τοῦ κλαρίνου καὶ ὁ Θωμᾶς ὁ Γάκης χτυποῦσε τὸ ντέφι μὲ μιὰ ἔκφρασι χαρούμενης διάθεσης καὶ φιλοσοφημένης κατανόησης τοῦ γλεντιοῦ.

'Αριστοκλῆς Πύρρος

Ταῦτα γράφων ὁ "Άγιος 'Αμασείας κ. "Ανθίμος οὐδόλως ποιεῖται μνείαν τοῦ μεγάλου καὶ ἐναρέτου Παχωμίου, ἀρχιεπισκόπου Πωγωνιανῆς τὸ 1298. Κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ίδρυθη ὁ καθεδρικὸς ναὸς τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς ἐπ' ὄνόματι τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων σεμνυνόμενος".

«Παρεθέσαμεν τὰς γνώμας καὶ εἰκασίας πολλῶν, ἀσχοληθέντων μὲ τὴν 'Αρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς, ὡς καὶ μὲ τὴν ἀρχικὴν καὶ μετέπειτα ἔδραν αὐτῆς. 'Εκ τούτων δὲν ἔξαγεται σαφῶς ὅτι ἡ 'Ιερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου ὑπῆρξεν ἔδρα τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς ταύτης. 'Ακόμη οὐδὲν τὸ σαφὲς ὡς πρὸς τὸν ἀκριβῆ χρόνον ίδρυσεως τῆς ἐν λόγῳ 'Αρχιεπισκοπῆς. 'Η ἔλλειψις ἐπαρκῶν πρὸς τοῦτο στοιχείων καὶ εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ἀρχεῖα

τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἰς τὰ ὅποια δὲν ὡκνήσαμεν νὰ καταφύγωμεν, πιθανὸν νὰ ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ 'Αρχιεπισκοπὴ αὕτη, ἄλλοτε μὲν ὑπῆγετο εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἄλλοτε πάλιν-πρὸ τοῦ Σχήματος τῶν 'Εκκλησιῶν – εἰς τὴν 'Εκκλησίαν τῆς Ρώμης, ἄλλοτε δὲ πάλιν εἰς τὸ ἀνακηρυχθέν, ἐτσιθελικῷ δικαίῳ, Αύτοκέφαλον Πατριαρχεῖον τῆς 'Αχρίδος.

'Ελπίζομεν, Θεοῦ θέλοντος καὶ Παναγίας εύδοκούσης, προσεχῶς νὰ εύρεθῶμεν εἰς τὴν εύχάριστον θέσιν διὰ νέων μας προσπαθειῶν, νὰ ἀνεύρωμεν τὰ ἀπαραίτητα ἐκεῖνα στοιχεῖα, δι' ὧν θὰ διευκρινισθῇ τὸ μένον σκοτεινὸν τοῦτο σημεῖον, τὸ ἐὰν ἡ 'Ιερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου διετέλεσεν ὡς Μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς καὶ πότε.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

Τὸ τραγούδι τοῦ Μίχου

‘Ο Μίχος ἐκατέβαινε ἀπὸ τὴν Σαμαρίνα
μὲ τὸ ντουφέκι στὸ πλευρό, μὲ νὸ σπαθὶ στὴν ζώση,
νὰ πάη κατὰ τὰ χειμαδιά, στὴν Σκιὰ καὶ στὸ Πρετόρι.

Πουλάκι πῆγε κι’ ἐκατσε στὴ δεξιά του πλάτη,
καὶ δὲν λαλοῦσε σὰν πουλὶ οὔτε σὰν χελιδόνι,
μὸν’ ἐλαλοῦσε κι’ ἔλεγεν ἀνθρώπινη κουβέντα:
—Πέρνα το, Μίχο, διάβατο αὐτὸ τὸ μονοπάτι,
κι’ ἄλλη φορὰ δὲν τὸ περνᾶς, κι’ ἄλλη δὲν τὸ διαβαίνεις.
τὰ μάτια τον χαμήλωσε, τὰ δάκρυα τὸν ἐπῆραν:

—Πουλάκι μον, ποὺ τόμαθες, ποὺ τ’ ἀκουσες πουλί μον;
—Ἐψὲς ἥμονν στοὺς οὐρανοὺς μαζὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους
κι’ ἀκουσα ποὺ σ’ ἀνάφεραν μὲ τοὺς ἀποθαμένους.

Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε, τὸν λόγο δὲν ἀπόειπε
κι’ ἀκούστηκε μιὰ παταριὰ μεσ’ ἀπὸ τὸ λαγκάδι.

‘Ιτοίζης τὸν καρτέραε ψηλὰ μεσ’ τὸ Μπουγάζι.

Στὸ χῶμα ἐπεσε ἄλαλος ὁ Μίχος ὁ λεβέντης
ποὺ ἦταν στὴ Φούρκα ἀρματωλός, στὴ Σαμαρίνα κλέφτης.

Ιστορικές Μορφές της Επαρχίας Κονίτσης

Κώστας Γραμματικός

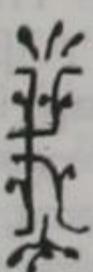
Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Γραμματεὺς τὸν Ἀλῆ Πασᾶ

‘Υπὸ ΕΥΡΙΠΙΔΗ ΣΟΥΡΛΑ, Παιδαγωγοῦ

Αφιέρωμα στὴ Μνήμη του ἐπὶ τῇ ὑπερσυμπληρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τοῦ θανάτου Του

Σούρλας

I

ἀποια παληὴ Ἀρχοντικὴ Μορφὴ καὶ ἔξέχουσα φυσιογνωμία ἀπὸ τὴν Βούρμπιανη καὶ θρυλικῆς Επαρχίας Κονίτσης — δὲ Κώστας

Γραμματικός — Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Γραμματεὺς τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ — δικαιοῦται νὰ καταλάβει καὶ αὐτὸς τὴ θέση ποὺ τοῦ ταιριάζει στὸ Πάνθεον τῆς Ἡπειρωτικῆς μας Ιστορίας.

Ο Κώστας Γραμματικὸς μαζὶ μὲ τὸν περίφημο Ἀρχοντα ἀπὸ τὸ Ζαγόρι — τὸν Ἀλέξη Νοῦτσο — Γραμματικὸν κι' Αὔτὸν καὶ Μυστικοσύμβουλον τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ — καθὼς καὶ μὲ τοὺς λοιποὺς Γραμματεῖς του, τὸν Μάνθον Οἰκονόμου καὶ τὸν Σπύρον Κολοβὸν — ἔπαιξαν σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν Αὔλην τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ.

Ἡτανε ἔκεινοι ποὺ ἐβοήθησαν τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Φιλικῆς Εταιρείας νὰ μυήσουν καὶ τὸν Ἀλῆ στοὺς σκοπούς της.

Αὗτοὶ ἡτανε ἔκεινοι ποὺ συνετέλεσαν στὴν διατήρηση καὶ ἀναζωπύρωση τῆς Ἑλληνικῆς ἔθνικῆς συνειδήσεως στὰ σκληρὰ ἔκεινα χρόνια τῆς δουλείας καὶ Αὗτοὶ εἶναι ἔκεινοι ποὺ δικαιοῦνται εἰς

ἀντάλλαγμα τῆς ἔθνικῆς των δράσεως νὰ προβληθοῦν ως πρότυπα καὶ διὰ τὴν διαπαίδαγώγησιν τῆς νεολαίας μας.

Κατὰ τὴν κρίσιν δὲ συγχρόνων διασήμων Γάλλων Ιστορικῶν, οἱ ὅποιοι ἐμελέτησαν τὰ κατὰ τὴν Ἀληπασιαδικὴ ἐποχὴ καὶ εἰδικὰ τὸν ρόλον τῶν Γραμματέων τοῦ Ἀλῆ, πρέπει ὅλοι οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες νὰ ἔξασφαλίσουν εἰς τὰς δέλτους τῆς ιστορίας τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος μας ἀπὸ τὴν μακραίωνα Τουρκικὴ δουλείαν, τὴν θέση ποὺ τοὺς ταιριάζει γιὰ τὰς ἔθνικάς των ύπηρεσίας.

Ἄλλ' ἂς ξεχωρίσομε γιὰ τὴν ὥρα τὴν Μορφὴν τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ.

II

Κώστας Γραμματικὸς

Εἶναι δὲ παληὸς ἔκεινος Ἀρχοντας ἀπὸ τὴν Επαρχία Κονίτσης ποὺ συνετέλεσε τὰ μέγιστα ὥστε νὰ μὴ γίνουν τσιφλίκια εἰς τὸν Ἀλῆ - Πασᾶ, παρὰ ἐλάχιστα ἀπὸ τὰ 46 χωριὰ τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

Εἶναι δὲ ἔξέχουσα ἔκεινη πατριωτικὴ φυσιογνωμία ποὺ κατὰ τὸν χρόνον τῆς πολιορκίας τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ ἀπὸ τὸν Χουρσίτ, ἔπαιξε ρόλον διπλωματικὸν ἀποσταλεῖς ἀπὸ τὸν Ἀλῆ γιὰ νὰ διεξαγάγει διὰ πραγματεύσεις

μὲ τοὺς Σουλιῶτες, ποὺ εἶχανε ἀποφάσίσει νὰ συμμαχήσουν μὲ τὸν Ἀλῆ - Πασᾶ. Καὶ τὶς διαπραγματεύσεις αὐτὲς μὲ τοὺς Σουλιῶτες τὲς διεξήγαγε ὁ Κώστας Γραμματικὸς μὲ ἄκραν μυστικότητα καὶ μὲ μεγάλη διπλωματικὴ μαεστρία, ἃν ληφθῇ ὑπ' ὅψει ὅτι ὁ ἀσπονδος ἔχθρος τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ — ὁ Ἰσμαήλ Πασᾶς — παρακολουθοῦσε καὶ τὲς παραμικρότερες κινήσεις τοῦ Ἀλῆ.

Καὶ ὅμως ὁ Κώστας Γραμματικὸς ἐφερεν εἰς πέρας μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του τὴν πατριωτικὴν καὶ διπλωματικὴν αὐτὴν συνεννόησιν τοῦ Ἀλῆ μὲ τοὺς Σουλιῶτες.

Εἶναι ἡ ἔξεχουσα ἐκείνη Βουρμπιανίτικη φυσιογνωμία ποὺ ἐφερεν εἰς ἐπικοινωνίαν τὸν Ἀλῆ - Πασᾶ μὲ τὸν Περραιβὸν εἰς τὸν ὅποιον εἶχε ἀνατεθῆ ἀπὸ τὴν Φιλικὴν 'Ἐταιρείαν — ὅταν βρισκόντανε ὁ Περραιβὸς στὸ Σοῦλι — νὰ μυήσει τὸν Ἀλῆ - Πασᾶ στὴν Φιλικὴν 'Ἐταιρείαν.

Καὶ ὁ Περραιβὸς θαυμάζει τὴν φρόνησιν, τὸν πατριωτισμόν καὶ τὴν διπλωματικότητα μὲ τὴν ὅποιαν ὁ Κώστας διεξήγαγε τὴν ἐντολὴν αὐτὴν ποὺ τοῦ εἶχε ἀνατεθῆ, ἡ δὲ ἔγγραφος ἀπάντησις τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ στὸν Περραιβὸν εἶναι συντεταγμένη μὲ ὅλη τὴν γνωστὴν τεχνοτροπία τοῦ ὕφους τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ.

Εἶναι ὁ ὑπέροχος ἐκείνος πατριώτης ποὺ διαρκούστης τῆς πολιορκίας τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ ὑπὸ τοῦ Χουρσίτη ὑτομόλησε εἰς τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον — προδώσας τὸν Ἀλῆ - Πασᾶ, ὅπως καὶ ὁ παληὸς Ζαγορίσιος Ἀρχοντας καὶ μυστικοσύμβουλος τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ, ὁ Ἀλέξης Νοῦτσος.

'Αλλ' ἂς ἀφήσομε τὸν ἴδιο νὰ μᾶς μιλήσει γιὰ τὸ περιστατικὸν αὐτό, ἀπὸ περισωθὲν χειρόγραφον τῶν ἐνθυμήσεών του, γραμμένον ἀπὸ τὸν ἴδιον καὶ φέροντα τὸν τίτλον «Ο Χαλασμός μου».

'Ιδοὺ δὲ τί λέγει στὲς ἐνθυμήσεις του αὐτὲς γραμμένες ἀργότερα στὰ 1830.

«1820 — Νοεμβρίου 20 — Τὸ Ὁθωμανικὸν Δουβλέτι ὥργισθη τὸν Βεζύρ 'Αλῆ - Πασᾶν Τεπελενιώτην εἰς τοῦ ὅπιον τὴν δούλευσιν ἡμουν ἐγώ, Γραμματικός. Ἐμεῖς ὅμως ἐβγήκαμε τότες ὑπήκοοι εἰς τὸ Βασιλικὸν στρατόπεδον. 'Ο Ἰσμαήλ Πασᾶς ἐβούλήθη τότες νὰ χαλάσει ἐμὲ καὶ τὸν Κύριον Ἀλέξιον Νοῦτζον, καθὼς προλαβόντως ἐσκότωσε τὸν Μάνθον Γραμματικὸν. Ἐπήραμεν ὅμως εἴδησιν καὶ ἐφύγαμεν».

'Αλλ' ἂς συνεχίσομεν τὴν σκιαγραφίαν τῆς δράσεως του καὶ τῶν ἔθνικῶν του ὑπηρεσιῶν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὡς ἄνω ἐπιβεβλημένην παρεμβολήν.

III

Κώστας Γραμματικὸς

Εἶναι ὁ θερμουργὸς ἐκείνος 'Ηπειρώτης Ἀρχοντας, ποὺ ὅταν αἱ Ἀλβανικὲς ὁρδὲς λεηλατοῦσαν τὴν Ἐπαρχία Κονίτσης καὶ σκόρπιζαν πανταχοῦ τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἐρήμωση, μέσα στὰ ἴδια τὰ Γιάννινα συνεκροτεῖτο ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ ἡ περίφημος ἐκείνη — ὅπως ἀπεκλήθη στὰ περισωθέντα ιστορικὰ ἔγγραμα — «'Ιερὰ Συμμαχία τῶν Προεστώτων τῶν πέντε κύκλων τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης» ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Γιάννη Σούρλα — Προπάππου τοῦ χαράσσοντος τὲς γραμμὲς αὐτὲς — μιᾶς δηλαδὴ ἐκ τῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς δουλείας ἔξεχούσης φυσιογνωμίας διὰ τὰς πατριωτικὰς καὶ ἔθνικὰς ὑπηρεσίας του εἰς ὅλοκληρον τὴν Ἐπαρχίαν Κονίτσης.

'Η ἔνωσις ἐκείνη ἡ ιερὰ — ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Γιάννη Σούρλα — θεωροῦσε ἔχθρὸν τῆς Πατρίδος κάθε ἀντιτιθέμενον στὲς ἀποφάσεις της καὶ ἀποτελοῦσε τὴν πλέον πρωτότυπον ὄργανωσιν αὐτοδιοικήσεως καὶ αὐτονομίας τρόπον τινὰ τῶν 46 χωριῶν τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης — τῇ ἀνοχῇ τῶν Πασάδων καὶ τῆς Τουρκικῆς Διοικήσεως — ὑψηλὸς ὅ-

μως προστάτης τῆς Ἱερᾶς ἐκείνης Ἐνώσεως ἦταν ὁ Κώστας Γραμματικός, ὁ ὅποιος συνυπέγραψε καὶ τὰ συμφωνητικὰ ἔγγραφα τῶν «Προεστῶν τῶν πέντε κύκλων», ὅπως ἐλέγοντο οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν χωρίων Πυρσόγιανης, Βούρμπιανης, Στράτσιανης, Πάδες καὶ Παλιοσελίου, οἵτινες ἀντεπροσώπευον τὴν γνώμην ὅλης τῆς Ἐπαρχίας, δηλαδή, καὶ τῶν 46 χωριῶν καὶ ἦταν ἔξουσιοδοτημένον νὰ ἀποφασίζουν καὶ νὰ λύουν ὅλες τές διαφορές.

Μιὰ ζηλευτὴ μὲ ἄλλα λόγια μορφὴ αὐτοδιοισεως στὰ μαῦρα ἐκεῖνα χρόνια τῆς δουλείας.

IV

Κώστας Γραμματικὸς

Εἶναι ὁ λευκὸς ἐκεῖνος Ἡπειρώτης ποὺ δὲν ἐδίστασε νὰ καταγγείλει τές παρανομίες τοῦ φίλου του κατὰ τὴν μακρυνὴν ἐκείνην ἐποχὴν Δεσπότη Κονίτσης Ἰωσήφ, ὅστις διήρπαζε τές προσόδους τοῦ Μοναστηρίου τῆς Βελλᾶς καὶ ἄλλων Μοναστηρίων τῆς Ἐπαρχίας καὶ νὰ καυτηριάσει μάλιστα τὴν στάσιν του ἐκείνην σ' ἓνα γράμμα του ποὺ ἔστειλε στὰ 1835 ἀπὸ τὰ Μπιτόλια στὸν γαμβρόν του Γιάννην Σούρλαν, προσθέτοντας μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν περίφημον ἐκείνη φράσιν του :

«Δὲν ἔχω καμμίαν αἰτίαν νὰ μὴ ἀγαπῶ τὸν Δεσπότην μας Κονίτσης, πλὴν ἡξεύρετε ὅτι εἴμαι φιλόπατρις καὶ : ἀγαπῶ τὴν Πατρίδα πρὸ τῶν φίλων».

Εἶναι ὁ θρυλικὸς ἐκεῖνος Ὅπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ ποὺ ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του αὐτὴν προσεκλήθη ἀπὸ τὸν Σουλτάνον στὰ 1822 καὶ μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν γιὰ νὰ παραδώσει λεπτομερῆ λογαριασμὸν τῶν θησαυρῶν καὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Ἀλῆ - Πασᾶ.

‘Αλλ’ ἄς τὸν παρακολουθήσομε καὶ σὲ ἄλλον τομέα τῆς δράσεώς του.

“Ητανε ὁ παληὸς Ἐκεῖνος Ἄρχοντας, ποὺ εἶχε ξοδέψει τεράστια ποσὰ γιὰ νὰ κτίζει ἐκκλησιὲς στὴ Στενώτερη Πατρίδα του, τὴν Βούρμπιανη, τὸ Ἄρχοντικό του δὲ στὴν Βούρμπιανη ἔμοιαζε μὲ τὴν πολυτελῆ ἐπίπλωση πρὸς μίαν ἐγκατάστασιν πρωτοτύπου Μουσείου, ὅπου συνεδιάζετο ἡ Ἡπειρωτικὴ λαϊκὴ τέχνη μὲ τὴν Εύρωπαϊκὴ πολυτέλειαν, στὴν περίφημο δὲ Βιβλιοθήκη του, ἐκτὸς σπανίων ἐκδόσεων, ἐφυλάσσετο ὡς πολύτιμον κειμήλιον καὶ : ἡ Χάρτα τοῦ Ρήγα Φεραίου.

“Ητανε τέλος ὁ ὑπέροχος Ἡπειρώτης καὶ ὁ πιὸ βαθειὰ συνειδητὸς Ἑλλην, ποὺ ἦταν μεμυημένος στὴ Φιλικὴ Ἐταιρεία, καὶ διατηροῦσε ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν Μαυροκορδᾶτον καὶ μὲ ἄλλους ἄνδρας τῆς Ἐπαναστάσεως.

‘Ο Κώστας Γραμματικὸς εἶχε ἀνεπτυγμένο τὸ θρησκευτικό, τὸ πατριωτικό, τὸ ἀλτρουϊστικὸ καὶ τὸ Πατριδογνωστικὸ συναίσθημα σὲ μεγάλο βαθμό, τὸ δὲ Ἄρχοντικό του, τὰ περίφημα Παλάτια του στὴ Βούρμπιανη τὴν Γενέθλια Γῆ του, ὑπέστησαν ἐπανειλημένες ἐπιδρομὲς ἀπὸ τοὺς Τουρκαλβανούς.

‘Η πρώτη ἀπὸ τές ἐπιδρομὲς ἐκεῖνες τὴν ὅποιαν ὁ Κώστας ἀποκαλεῖ στὸ χειρόγραφό του, ποὺ ζηλότυπα φυλάχθηκε ἀπὸ τοῦ ἀνηλέητου χρόνου τὴν φθορὰν στὸ Ἄρχειο τῶν Παπούδων τοῦ Πατρίκου μου σπιτιοῦ, ἡ πρώτη ἐπαναλαμβάνομε ἀπὸ τές ἐπιδρομὲς ἐκεῖνες ποὺ τὴν ἀποκαλεῖ «Ο πρῶτος χαλασμός μου», ἔγινε στὰ 1820 ἀπὸ τὸν Ἰσμαήλ Πασᾶν, ὁ δεύτερος χαλασμός του στὰ 1824 καὶ ὁ τρίτος, ὁ κατ’ ἔξοχὴν ἔξοντωτικός, ποὺ τὸν περιέγραψε στὸ μνημονεύθεν χειρόγραφόν του μὲ τὸν μεγαλύτερον ψυχικόν του σπαραγμόν, ἔγινε στὰ 1826 ἀπὸ τές Τουρκαλβανικές ὁρδές.

‘Ο τρίτος αὐτὸς χαλασμός του τὸν ἤναγκασε νὰ ἐκπατρισθῇ, ἀφοῦ ἀντίκρυσε κατὰ τὴν γραγικὴν ἐκείνην στιγμὴν τῆς νυκτερινῆς του φυγῆς — σὰν ἄλλος Αἰνείας — τές φλόγες τοῦ πυρποληθέντος σπιτιοῦ του καὶ τοὺς καπνοὺς

ποὺ ἀνεδίδοντο ἀπὸ τὰ ἐρειπωθέντα παλάτια του.

Ἐτσι :

Ξερριζωμένος ἀπὸ τὴν Γῆν τῶν Πατέρων καὶ τῶν Παπούδων του, ξερριζωμένος ἀπὸ τὴν Γενέθλια Γῆ του τὴν Βούρμπιανη ποὺ εἶχε πρωταντικρύσει τὸ φῶς του ἥλιου, ἔβαδιζε τὸν δρόμον τῆς αὐτοεξορίας.

Ἐνα μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ χειρόγραφον τοῦ τρίτου χαλασμοῦ του, μᾶς δείχνει τὸ βάθος τῆς τραγικότητος.

«Ἐκαυσαν τὰ σπίτια μου — ἀναγράφει στὸ χειρόγραφον του αὐτὸ — ἐσκότωσαν τὸν ἀνεψιόν μου καὶ τὴν γυναῖκα μου, ἐπῆραν σκλάβον τὸν υἱόν μου καὶ τὸν χισμεκιάρην μου, ἐπῆραν ὄλοντὸ βιός μου, κινητὸν καὶ ἀκίνητον, ἐγὼ μόνον ἐγλύτωσα μὲ τὸ πτοκάμισο καὶ τὸ γιλέκο».

V

“Υστερα ἀπὸ τὴν μεγάλη αὐτὴ μπόρα τοῦ χαλασμοῦ του ἐπανῆλθε γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα στὴν Βούρμπιανη, ἐν τῷ μεταξὺ προσελήφθη ὡς Γραμματεὺς στὸν Πασᾶ τῆς Ρούμελης, στὰ δὲ 1837 προσεκλήθη καὶ στὰ Μπιτόλια ἀπὸ τὸν Στρατάρχην Μεχμέτ Ρεσίτ Πασᾶν, μετὰ τοῦ ὄποίου βρίσκονταν σὲ ἐπικοινωνίαν δι' ἀλληλογραφίας.

Εἶχαν περάσει δέκα χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ χαλασμοῦ του, ὅταν μίαν παγερὰν καὶ ὁμιχλώδη πρωίαν τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1837 ξεκίνησε γιὰ νὰ πηγαίνει στὰ Μπιτόλια, ποὺ τὸν εἶχε ζητήσει ὁ Μεχμέτ Ρεσίτ Πασᾶς.

Τώρα ὅμως δὲν ταξίδευε ὅπως πρὶν ἐπάνω σὲ ἐπίχρυσες σέλλες τῶν ἀλόγων του, ποὺ γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ συντηροῦσε γιὰ τὰ διάφορα ταξείδια του στοὺς σταύλους τοῦ Ὀμηρικοῦ του σπιτιοῦ.

Τώρα, δὲν ἀνεμιζόντανε, ὅπως παλαιότερον, ἡ ἀσπρη φλοκάτα του καὶ τὸ κριμιζὶ ἐπανοφόρι του,

Τώρα, δὲν ἤτανε ἀρματωμένος μὲ τὲς ἀσημένιες κομποῦρες του, ποὺ τοῦ

εἶχε δωρήσει ὁ Κωνσταντῖνος Ράδος ἀπὸ τὰ Γιάννινα,

Τώρα, ταξίδευε μὲ ἓνα ἀπέριττον ίματιοφυλάκιον καὶ μὲ ἓνα βιβλιαράκι στοὺς μποξάδες του.

Μὲ τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ ποὺ ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν, «Τὰ καθήκοντα» ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Γενέθλιαν Γῆν του γιὰ τὰ «Μπιτόλια». Δὲν τοῦ χρειαζόντανε τώρα στὴν ἥλικία ποὺ βρισκόντανε καὶ ὕστερα ἀπὸ τὲς μπόρες ποὺ πέρασε τίποτε ἄλλο.

Τὴν συνείδησή του τὴν εἶχε ἀναπαυμένη. Πήγαινε στὰ Μπιτόλια νὰ διαφωτίσει τοὺς Πασάδες, πήγαινε νὰ ἀποσπάσει τὴν εὔνοια τους, πήγαινε νὰ ἐκτελέσει τὸ καθῆκον του, πήγαινε νὰ ἀποσπάσει τὴν εὔνοια ἀπὸ τοὺς Πασάδες γιὰ τὸ καλὸ τῆς ρημαγμένης ἀπὸ τὲς Ἀλβανικὲς ὄρδες Ἐπαρχίας του, αὐτὸ τὸ καθῆκον πήγαινε νὰ ἐκτελέσει, γιατὶ ἔτσι εἶχε διαρρεύσει καὶ ὅλη ἡ Ζωή του εἰς τὸ παρελθόν.

Τὴν φιλίαν τῶν ισχυρῶν τὴν χρησιμοποιοῦσε πάντοτε γιὰ πατριωτικοὺς σκοπούς.

Τὸ περιεχόμενο ἄλλως τε τῆς ἐπιστολῆς ποὺ τοῦ εἶχε στείλει ὁ Στρατάρχης Μεχμέτ Ρεσίτ Πασᾶς στὲς 6 Ιουνίου τοῦ 1837 ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη μεταβαίνοντας γιὰ τὰ Μπιτόλια, ἦταν ἐνθαρρυντικὸ καὶ μιλοῦσε γιὰ χρέος του καὶ γιὰ φροντίδα ὅπως ἀπαλλαγῆ ἡ Ἐπαρχία Κονίτσης ἀπὸ τὲς Ἀλαβανικὲς ἐπιδρομές.

Ίδοὺ ἑνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Στρατάρχου πρὸς τὸν Κώσταν :

«Ἐγὼ ὁ Βεζίρ Μεχμέτ Ρεσίτ Πασᾶς Χαήρ Ντουαζῆνου Κώστα Γραμματικέ. Σᾶς χαιρετῶ καὶ σᾶς φανερώνω ὅτι θὰ κατεβῶ μόνος μου εἰς αὐτὰ τὰ μέρη νὰ βάλω εἰς τάξιν καλὴν τὰ πράγματα καὶ νὰ δώσω μίαν γενικὴν ἡσυχίαν πρὸς ὅλους τοὺς κατοίκους φουκαράδες αὐτῶν τῶν μερῶν, γιὰ νὰ ἡσυχάσουν ἀπὸ τὰ τοιαῦτα μεγάλα καὶ ἀνυπόφορα δεινὰ ποὺ ἐδοκίμασαν καὶ χάλια ποὺ δοκιμάζουν τώρα ἀπὸ τόσα χρόνια».

Λοιπὸν Σοῦ λέω λαμβάνοντας τὸ πάρον μου νὰ κινηθῆσι καὶ νὰ ἔλθεις στὰ Μπιτόλια.

Ἐτσι λοιπὸν ἀκολούθει καὶ θεόθεν ὑγίαινε, Ἀδριανούπολις 6 Ἰουνίου 1837.

Στρατάρχης, Ρεσίτ Πασᾶς

VI

Καὶ ὁ Κώστας συνεμμορφώθη πρὸς τὴν προσταγὴν τοῦ Στρατάρχου.

Ἐνα ἀπόγευμα τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1837, ὕστερα ἀπὸ ἐνα ταξείδι κοπιαστικὸ ἀρκετῶν ἡμερῶν, ἔφθασε στὰ Μπιτόλια.

Ξεπέζεψε, ξεσκόνισε τὲς μπότες του, ἄλλαξε τὸν βρεγμένο τζουμπέ του μὲ τὴν βαρύτιμη γούνα του, φόρεσε τὸ ἐπίσημο Γουνέζικο φέσι του, καὶ μὲ τὸ καλαμάρι στὴ ζώνη, τράβηξε στὸ Σεράγι γιὰ νὰ συναντήσει τὸν Πασᾶ.

Ἐπανειλημμένες ἦταν αἱ συνεντεύξεις τους. Ὁ Πασᾶς ὅμως ὕστερα ἀπὸ ὀλίγους μῆνες τοῦ ἔκοψε τὸ κεφάλι καὶ τὸ ἔστειλε στὰ Γιάννινα στὸν ἀδελφό του Μουσταφᾶ Πασᾶ.

Καὶ ἔτσι :

Αὐτὸς ὁ ὑπέροχος πατριώτης ποὺ ταξίδευε καὶ ὀδοιποροῦσε μὲ μοναδικὸν ὅπλον στὰ χέρια του «Τὸ καθῆκον», σὰν κάποια ὑπέρτατη φιλοσοφικὴ προσταγὴ τοῦ Καντίου ἐσφάγη σὰν ἀρνὶ μιὰ νύχτα τοῦ 1838 στὰ Μπουντρούμια τοῦ Σεραγιοῦ στὰ Μπιτόλια.

Γιατὶ ἄραγε; Τὶ εἶχε μεσολαβήσει;
Ἄπαντοῦμε :

Ὁ Μουσταφᾶ Πασᾶς τῶν Γιαννίνων ἀπέστειλε στὸν Στρατάρχη τῆς Ρούμελης πλαστογραφημένα γράμματα περὶ δῆθεν συνεννοήσεων τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ μὲ τοὺς ἔχθροὺς τῆς Αὐτοκρατορίας.

Καὶ ὁ Στρατάρχης ἀνεξέλεγκτα πιά, τοῦ ἔκοψε τὸ κεφάλι.

Ἐὰν ὅμως τὰ ἀνθρώπινα πάθη εἶχαν συμμαχήση κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μὲ τοὺς χαλασμοὺς καὶ μὲ τοὺς κλύδωνισμοὺς ποὺ ὑπέστη, ἡ Πατριωτικὴ Μορφή του, ὁ χρόνος ὅμως δὲν

εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἀποκαταστήσει τὴν ἀλήθειαν διὰ τῆς ἐρεύνης τῆς ιστορικῆς.

Τὰ 127 δηλαδὴ χρόνια ποὺ περάσανε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ θανάτου του, τὸν βρίσκουν ἔξαγνισμένον μπροστὰ στὸ κριτήριον τῆς ιστορικῆς ἀληθείας.

Μπορεῖ τώρα... τὸ Παλάτι τοῦ στὴν Στενώτερη Πατρίδα του, τὴν Βούρμπιανη νὰ βρίσκεται ρημαγμένο καὶ μονάχα σημάδια νὰ ἀπόμειναν ἀπὸ τὴν παληὰ του αἴγλη καὶ φαντασμαγορία.

Μπορεῖ ἡ Ἡπειρωτικούλα τῶν Παραμυθιῶν ποὺ ζοῦσε στὴν ἀπόμερη ἐκείνη Ἀκριτικὴ γωνία τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης νὰ ἀνήκῃ πλέον στὸν κόσμον τῆς Ιστορίας καὶ τῆς Πατριδογνωσίας.

Μπορεῖ ὅλα νὰ σβύσανε μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου Δὲν ἔσβησε ὅμως ἀπὸ τὴν ιστορικὴ θύμηση ἡ Μορφή Ἐκείνου ποὺ ἦταν μεμυημένος στὴν Φιλικὴ Ἐταιρεία. Δὲν ἔσβυσε ἀπὸ τὴν θύμηση τὴν ιστορικὴ ἡ Μορφὴ ἐκείνου ποὺ τηροῦσε εύλαβικὰ στὴ Βιβλιοθήκη του στὴν Βούρμπιανη τὴ Χάρτα τοῦ Ρήγα Φεραίου.

Δὲν ἔσβυσε ἀπὸ τὴν θύμηση τὴν Ιστορικὴ ἡ Μορφὴ Ἐκείνου ποὺ ἀλληλογραφοῦσε μὲ τὸν Μαυροκορδάτον στὰ χρόνια τῆς Ελληνικῆς ἐπαναστάσεως.

Δὲν ἔσβυσε τέλος ἀπὸ τὴν θύμηση τὴν Ιστορικὴ ἡ Μορφή Ἐκείνου ὅστις τὸ μοναδικὸν σφάλμα ποὺ εἶχε διαπράξει στὴ πολυκύμαντη Πατριωτικὴ καὶ ἔθνικὴ δράση του, ἦταν ὅτι :

«ἄγαποῦσε τὴν Πατρίδα πρὸ τῶν φίλων»

Τίποτε ἀπ’ ὅλα τὰ παραπάνω δὲν ἔσβυσε, καὶ ἡ ψυχὴ τῶν περασμένων ζῆται μέσα μας σὰν κάποιος παληὸς ἀχός καὶ σὰν κάποιον οστολγικὸ τραγούδι.

VII

Καὶ γιὰ νὰ ὀλοκληρώσομε τώρα καὶ μὲ τῆς Παιδαγωγικῆς

προοπτικής τες ἀπόψεις.

Τὴν θύμηση δηλαδὴ ἀπὸ τες Μορφὲς τες Ἰστορικὲς καὶ Πατριωτικὲς πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ’ ὄψει ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς Ἰστορικῆς καὶ θρυλικῆς Ἐπαρχίας μας κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ποὺ διαπαιδαγωγοῦνται στὸ Σχολεῖο, καὶ ὅχι ὅπως δυστυχῶς συμβαίνει, νὰ ἀπομνημονεύουν μονάχα Μορφὲς ἀπὸ τὴν Ἰστορίαν τῶν Βαβυλωνίων καὶ τῶν Ἀσσυρίων ποὺ τοὺς σερβίρονται μὲ τὴν παληὰ μορφὴ τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

Εἶναι καιρὸς πλέον καὶ ἀπαίτησις τῆς ἐποχῆς μας ὅπως ὅλες ἀνεξαιρέτως αἱ Ἰστορικὲς Μορφὲς ἀπὸ τὴν θρυλικὴν Ἐπαρχία μας τῆς Κονίτσης προβληθοῦν ὡς πρότυπα καὶ εἰς τὴν νεολαίαν τῆς ἐπαρχίας μας, γιὰ νὰ δεθῇ αὗτη γερὰ μὲ τὸν τόπον ὅπου πρωταντίκρυσε τὸ φῶς τοῦ ἥλιου, πρὶν ἡ μοιραίως ἀργὰ ἡ γρήγοτα πάρει τὸν δρόμο τοῦ ταξιδεμοῦ.

Προβάλλει συνεπῶς ὡς ἀπαίτησις αὐτόχρημα Ἐθνικὴ ὅπως ἀπὸ τὴν στήλη τοῦ ἐγκρίτου Περιοδικοῦ «Κόνιτσα» ἔλθουν εἰς φῶς μὲ τὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν Ἐπιστημόνων, τῶν λογίων καὶ τὴν δασκάλων τῆς Ἐπαρχίας μας σκιαγραφίαι ὅλων τῶν Ἰστορικῶν Μορφῶν, σὰν ἀφιερώματα στὴν ἀγέραστη Μνήμη τους.

Τέτοια εἴδους ἀφιερώματα στὴ Μνήμη Τους δὲν εἶναι μονάχα βαθειὰ μορφωτικὰ ἀναγνώσματα γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς Ἐπαρχίας μας, ἀλλὰ καὶ μία ἀποψίς αὐτόχρημα Ἐθνική.

Ωπλισμένα δηλαδὴ τὰ παιδιὰ μὲ τὸ βαθὺ Πατριδογνωστικὸν συναίσθημα καὶ δεμένα μὲ τὴν Ἰστορία τοῦ τόπου τους, ὅταν μοιραίως θὰ πάρουν τὸν δρόμο τοῦ ταξιδεμοῦ, δὲν θὰ μεταβληθοῦν σὲ θλιβεροὺς κοσμοπολίτες ἀλλὰ θὰ εἶναι συμπαραστάται γύρω ἀπὸ τὰς ἀνάγκας καὶ τὸν πόνον τῆς Στενώτερης Πατρίδος τους καὶ γενικὰ τῆς Μοίρας

ΟΛΙΓΑ ΔΙΑ ΤΟ ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Ἄρκετὸς θόρυβος γίνεται κατ’ αὐτὰς περὶ τῆς τοποθεσίας ἀνεγέρσεως ἐν Κονίτσῃ μνημείου Μαυσωλείου τῶν Ἡρώων τῶν τελευταίων πολέμων πέριξ καὶ ἐντὸς τῆς Κονίτσης, τοῦ Γράμμου καὶ τῆς Πίνδου μὲ σκοπὸν τὴν στέγασιν τῶν ὄστῶν τῶν ἐνδόξων καὶ ἡρωϊκῶς πεσόντων ἀγωνιστῶν. Ὅπάρχουν διχογνωμίαι ὅμως ὡς πρὸς τὸν τοποθεσίαν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐν λόγῳ μνημείου. Ο Διοικητὴς τῆς VIII Μεραρχίας Στρατηγὸς Λεβέντης προτιμᾶ τὸν παρὰ τῷ Δημαρχείῳ Κονίτσης χῶρον εἰς τὸν ὅποιον τώρα σταθμεύουν αὐτοκίνητα. Ο ἐκλεκτὸς συμπατριώτης μου καθηγητὴς Γυμνασίου Κονίτσης κ. Ν. Χ. Ρεμπέλης συνιστᾶ τὸ πρὸς τὴν Ἀγίαν Βαρβάραν ὑψωμα ἐν μέσῳ πεύκων καὶ ἐλάτων μὲ θέα μαγευτικὴν πρὸς τὴν πεδιάδα ὁ κ. Ἀναγνωστόπουλος προτείνει τὴν τοποθεσίαν «Μακριὰ Ράχη». Εως τώρα, ἔχομεν τρεῖς γνώμας διὰ τρεῖς τοποθεσίας καὶ ἔχει ὁ Θεός. Η ταπεινὴ μου γνώμη, ὡς Κονιτσιώτης ποὺ εἶμαι καὶ γνωρίζω πολὺ καλὰ τὴν Πατρίδα μου ἀποφαίνομαι ὅτι ἡ καλλιτέρα τοποθεσία διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Μαυσωλείου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν εἰς «Ἀγίαν Βαρβάραν» τοιαύτην. Εκεῖθεν τὰ πάντα εἶναι ὀρατά. Πολὺ σωστὰ ὁ κ. Ρεμπέλης - τὸν ὅποιον εἰλικρινὰ συγχαίρω - ὑποδεικνύει καὶ τόσον λαμπρὰ περιγράφει τὴν τοποθεσίαν καὶ τὴν περιοχὴν αὐτῆς. Θεωρῶ ἀναμφίσβητή τως προτιμωτέραν τὴν περιοχὴν τῆς Ἀγίας Βαρβάρας ἀπὸ τὴν Μακριὰ Ράχη.

Νικόλαος Τσάκας

τῆς Ἰστορικῆς καὶ θρυλικῆς Ἐπαρχίας τους.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΟΥΡΛΑΣ

‘Ιστορικὲς ἐνδυμήσεις ’Αμαράντου (πρώην ’Ισβόρου) Κονίτσης

μάραντος !

Τὸ χωριὸν Ἀμάραντος (πρώην ”Ισβόρος) εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλη τὴν ”Ηπειρο, καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀκόμη, γιὰ τὶς περίφημες καὶ μοναδικὲς ἀτμοθέρμες του (ἀτμοῦχα λουτρὰ) οἱ ὅποιες δυστυχῶς δὲν ἔκμεταλεύονται ὅπως θὰ ἔπρεπε καὶ ἔχει καὶ πλούσια ἱστορία μὲ τὴν ὅποια θὰ ἀσχοληθοῦμε ἄλλοτε πιὸ συστηματικά. Πρὸς τὸ παρόν, θὰ φέρωμε μόνο στὸ φῶς τῆς δημοσιότητος λίγες ἀπὸ τὶς φάσεις τοῦ ἀγῶνος ποὺ διεξήγαγον οἱ πρόκριτοι καὶ Ἱερεῖς του κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ γιὰ νὰ τὸ κρατήσουν ἐλεύθερο κεφαλοχῶρι, καθὼς καὶ τὶς κακογραμμένες καὶ ἀξιόλογες ἱστορικὲς ἐνθυμήσεις, ποὺ ἔχουν χαραγμένες στὰ ἔξωφυλλα καὶ στὰ περιθώρια ἐνὸς παλαιοῦ εὐαγγελίου ἐκδόσεως Βενετίας τοῦ 1768 οἱ ἀγράμματοι μὲν ἄλλὰ ἔχυπνοι καὶ δυναμικοὶ λευίτες του Παπαγιάννης καὶ Παπαδῆμος τὰ ὄνόματα τῶν ὅποιων πολὺ δίκαια καὶ σωστά, δημοσιευόμενα θὰ περάσουν στὴν ἀθανασία.

Καὶ ἀρχίζουμε μὲ μιὰ μικρὴ σκιαγραφία τῶν ἀγώνων ποὺ διεξήγαγε τὸ χωριὸν ἐνάντια στοὺς μοχθηροὺς καὶ βάρβαρους τουρκαλβανοὺς γείτονές του.

Γύρω στὰ 1793 - 94 «οἱ ἐκ τοῦ χωρίου Σέργιανη υἱοὶ τοῦ Μεχμετλῆ ’Ησᾶ Σάλιου», καθὼς καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Γλήνας μὲ ἐπικεφαλῆς κάποιον Μουχτάρ, καὶ ὁ Ντεμίρ «ἐκ τοῦ χωρίου Ούσέτσικας» θέλησαν νὰ ἀρπάξουν διὰ τῆς βίας τὶς θερινὲς βοσκὲς «γιαγιλα-

κιὲ» τοῦ ’Ισβόρου, Καρβονίτσα Καμενīκο καὶ Σολογκοῦρα, ποὺ ἀνῆκαν μὲν τυπικῶς εἰς τὸ μουσουλμανικὸ ἀφιέρωμα «βακοῦφι». τῶν ἀδελφῶν Γιακούπη καὶ Σινὰν βέη, ἀλλὰ τὶς ἐνέμοντο καὶ τὶς ἔξουσίαζον ἀνέκαθεν οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ πληρώνοντας ἐναν καθορισμένο ἐτήσιο φόρο πρὸς τοὺς κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπους τοῦ βακουφιοῦ αὐτοῦ.

Οἱ ’Ισβορῖτες ὅμως ἔχυπνοι καὶ δυναμικοί, ἔφτασαν μέχρι αὐτὴ τὴν Κωνσταντινούπολη, καὶ κατόρθωσαν νὰ ἀποσπάσουν Σουλτανικὸ φιρμάνι μὲ ἡμερομηνία «Ρεμπούλ ’Αχήρ 1219», ἔτος 1794 μ.Χ., μὲ τὸ ὅποιο διατάχθηκε ὁ ’Ιεροδίκης (Κατῆς) τῆς Κονίτσης νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς γείτονες Τουρκαλβανοὺς νὰ ἐνοχλοῦν τοὺς κατοίκους τοῦ ’Ισβόρου καὶ νὰ ἐπεμβαίνουν στὸ βουνό τους. Καὶ ὑπακούοντας στὴ Σουλτανικὴ διαταγὴ ὁ ’Ιεροδίκης τῆς Κονίτσης Χασὰν ἐφένδης, ἀπέστειλε ἐπὶ τόπου τὸν κλητήρα Μουλᾶ Σουλεϊμᾶν ὁ ὅποιος ἔκανε αὐτοψία, ἀμέσως κατόπι στὶς 9 τοῦ σεληνιακοῦ μηνὸς Τζεμαζήλ ἐβέλ τοῦ ἔτους 1220 (1795) μ.Χ. κοινοποίησε τὴν ἀποφασί του ἥ ὅποια συμφωνοῦσε μὲ τὶς ἀπόψεις τῶν ’Ισβορῖτῶν καὶ μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Σουλτανικοῦ φιρμανίου. Παράλληλα δὲ οἱ ’Ισβορῖτες εἶχαν ἔξευμενίσει μὲ δῶρα φαίνεται καὶ τὸν φοβερὸν Ἀλῆ Πασιὰ Τεπελενλῆ, καὶ εἶχε δῶσει καὶ αὐτὸς διαταγὴ πρὸς τὸν ’Ιεροδίκη Κονίτσης νὰ κάνῃ ἐπιτόπια αὐτοψία καὶ νὰ δικαιώσῃ τοὺς ’Ισβορῖτες, οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ ἔξεδόθηκε ἥ παραπάνω δικαία ἀπόφασι ἥσυχασαν γιὰ μερικὰ χρόνια.

Στά 1803 ὥμως, ὁ ἐπίτροπος τοῦ βακουφιοῦ Σινὰν καὶ Γιακούπη βέηδων ὁ Σιέχης Μπεχλιούλ 'Οσμὰν ἐφέντης ἔκανε ἀγωγὴ ἐναντίον τῶν κατοίκων τοῦ Ἰσβόρου ἐνώπιον τοῦ Ἱεροδίκου Ἰωαννίνων Χαλήλ 'Ιμάμ, ἀπαιτῶντας τοὺς φόρους δύο ἑτῶν ἀπὸ τὸ βουνὸ Καμενīκο, Σολογκούρα καὶ Καρβουνίτσα, τοὺς ὅποίους δῆθεν τοῦ καθυστεροῦσαν. Ἀλλὰ ὁ πληρεξούσιος τοῦ Ἰσβόρου Παπα-Πορφύρης, ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν 99 οἰκογενειῶν τοῦ χωριοῦ, κατόρθωσε τελικὰ νὰ συμβιβαστῇ μὲ τὸν Σιέχη, καὶ ἔτσι τὸ ζήτημα ἔληξε.

Ἀλλὰ τὴν ἐπομένη χρονιὰ, ὁ Σιέχης Μπλεχλιούλ ἦρθε σὲ προστριβὲς μὲ τὸν Σπαχῆ τοῦ χωριοῦ Ἰσλιάμ Ρετζέπ ὁ ὅποιος σὰν τιμαριοῦχος του εἰσέπραττε ὄρισμένους φόρους ἀπὸ τὰ προϊόντα τοῦ Ἰσβόρου, καὶ κατέληξαν στὰ δικαστήρια.

Τέλος δέ, μὲ δεύτερο αὐτοκρατορικὸ φιρμάνι, ποὺ ἔξεδόθηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ σεληνιακοῦ μηνὸς Ραμαζὰν τοῦ 1230 ἔτους ἑγίρας (1805 μ.Χ.) καθορίστηκε νὰ «κατέχῃ ὁ εἰρημένος Σπαχῆς Ἰσλιάμ υἱός Ρετζέπ μετὰ τὸν συνιδιοκτητῶν του τὸ εἰρημένον χωρίον (Ἰσβορον) συμφώνως μετὰ τῶν γαιῶν αῖτινες ὑπάρχουσι ἐντὸς τῶν συμφώνως πρὸς τὸ Κτηματολόγιον συνόρων» καὶ ὁ Σιέχης Μπεχλιούλ νὰ λαμβάνῃ τοὺς φόρους τῆς Ὁρεινῆς βοσκῆς Καμένικ, Καρβουνίτσας, καὶ Σολογκούρας. Φυσικὰ καὶ οἱ Ἰσβορῖτες στὴν κατοχὴ τῶν ὅποίων εύρισκονται οἱ ἐπίσημες μεταφράσεις τῶν προαναφερθέντων Σουλτανικῶν φιρμανίων καὶ δικαστικῶν ἐγγράφων, δὲν θὰ ἔμειναν ἀμέτοχοι στὸν μεταξὺ τοῦ Σπαχῆ των καὶ τοῦ Σιέχη Μπεχλιούλ ἀγώνα, καὶ αὐτοὶ ἀδσφαλῶς θὰ ἐπλήρωσαν τὰ ἔξοδα.

Ἄργότερα, πῶς ἀκριβῶς περιῆλθε στὴν ἀπόλυτη ἔξουσία τοῦ χωριοῦ τὸ βουνὸ καὶ τὰ δάση του δὲν γνωρίζουμε.

Πάντως ὥμως, ὅπως ἔξαγεται ἀπὸ ἐπίσημα μισθωτήρια ἔγγραφα τῶν ἑτῶν 1860, 1872, 1873, καὶ 1880, τὰ ὅποια ἰδιοχείρως ἀντιγράψαμε, ἡ Κοινότητα

ἔκμεταλλευόταν καὶ ἐνοικίαζε τὰ δάση τῆς περιοχῆς ἀπ' εύθειας αὐτὴ ἡ ἴδια.

Ἄλλὰ ἀρκετὰ ἐπεκταθήκαμε, Ἄς ἔρθωμε πλέον στὶς ιστορικὲς ἐνθυμήσεις τῶν δύο ἀειμνήστων Ἱερέων Παπαγιάννη καὶ Παπαδήμου, παραθέτοντας τες αὐτούσιες καὶ μὲ τὶς συμπαθεῖς ἀνορθογραφίες των.

ἔτος 1782

ἐπὶ τοῦ Β' ἔξωφύλλου, διὰ χειρὸς Παπαγιάννη.

«το κερο οπου εγενηκα παπας το ετος 178 ... ο στραβρος ηταν στον Παπαπροφηρη»

εἰς σελίδα 73, διὰ χειρ. Παπαγιάννη

«τον κερο οπου εγηνηκα παπας ετος 1782»

1783

ἐπὶ τοῦ Β' ἔξωφύλλου, διὰ χειρ. Παπαγιάννη

«τι κερον διαβηκε η ακρηδα ετος 1783» (όμοίως) «εγηνηκε το φορτομα το γενημα ακρηβηα ... αψηγη 1783»

1784

εἰς περιθώριον σελίδος 3, διὰ χειρ. Παπαγιάννη

«Ο βασηλης μου εγηνε του αγηου νηκολαου το ματη το ετος 1784» Ἡ ἴδια ἐνθύμησι ἀπατᾶνται καὶ εἰς τὴν σελίδα 72

1785

εἰς περιθώριον σελ. 72, δ. χειρ. Παπαγιάννη

«ο κηρητζης μου εγηνε το 1785»

1787

εἰς Β' ἔξωφυλλον, διὰ χειρ. Παπαγιάννη

«θημηση τον κερον οπου εκαμε χημονα κακον το χημονα ολο ξερασηα τον απρηλη ολον εος του αγηου γεορ

γηου που ερηξε στο χοριο μεσα μηα πηθαμη χηονη κε μετα ολο βροχες»

1788

εις σελ. 3 Α', κακογραμμένα διὰ χειρὸς Παπαγιάννη

«ετούτο το αγηον ευαγγελιον ηνε του αγηον γεοργιου απο χοριον ησβορον κε οπηος το αποξενοση να εχη την καταρα του αγηον γεοργίου εγο ο παπαγηανης γραφο ετος 1788 Νοεμβρηου 25»

εις σελ. 3

«θημηση τον κερο οπου εκαμε κακον κερον ολον το σαραντατημερο βροχες κακες μερα νηχτα οπου δεν εσηγησε ɔπου εβρασαν κε η πετρες ολες ετος 1788 Παπαγηανης γραφο»

εις σελ. 12, διὰ χειρὸς Παπα/νη

«θημηση τον κερο οπου εκαμε κακο χημονα το σαραντατημερο του αγηου σπηρηδονα ολο βροχη κε ηστερα ολο χηονη εος την περητομη του Χρηστου κε του αγηου κε μεγαλου Βασηληου ετος 1788»

1789

εις σελ. 12, διὰ χειρ. Παπα/νη

«Επατρεψαμε κε το δημο του Χρηστου (άσφαλως τόν μετέπειτα ιερέα) κε την βαπτησην τον χρηστουγενον ηταν ο σταβρος στον μαχαλα της Χρηστενας ετος 1789»

εις σελ. 67, διὰ χειρ. Παπα/νη

«θημηση τον κερο οπου εγηνηκε ακρηβηα το σταρη ηκοση γροσια κε το καλαμποκη δεκαοχτο (το φόρτωμα άσφαλως) ετος 1789»

1790

εις σελ. 150, διὰ χειρὸς Παπαγιάννη

«θημηση τον κεροο που δεν εκαμε χημονα ολο ξερα κε ηχε το χημόνα ολον το ποταμη δεν εκλησε ολο το χημονα δουλευε η ποταμηα (δηλαδή περνουσαν μεσα οι δδοιπόροι κλπ.) ετος 1970 το αγηον πασχα απρηληου ...»

1794

εις σελ. 5, διὰ χειρ. Παπαγιάννη.

«θημηση το κερο οπου εκαμε ξερα ολο το χημονα ουτε βροχη ουτε χηονη οπου εστηψαν τα νερα κε το ποταμη κε τον αβγοστο ακομα οληγοτερον ετος 1794 το αγηον πασχα απρηληου 9»

εις σελ. 113, διὰ χειρ. Παπαγιάννη

«το τημηοτατο κε ευγενεστατο κηρηο αγαπημενε μου δημητριε (προφανῶς αύπευθύνεται πρὸς τὸν μέλλοντα νὰ χειροτονηθῇ μετέπειτα Παπαδῆμον) αγα πητος σε ασπαζομε εν χρηστο εκ μεσα μεσα της ψηχης μου κε της καρδηας μου ετος 1794 Παπαγηανης αγαπητος κε ευχομε»

εις σελίδα 1909, διὰ χειρὸς Παπαγιάννη.

‘Αχρονολόγητον, ἀλλὰ πιθανῶς τὸ 1794

«το τημηοτατο κε πανεβλαβεστατο κηρηο κηρηο το τημηον σου ονομα ασπαζομε κε την καλην σου τημηαν ασπαζομε εκ μεσου της ψηχης Παπαγηανης ταπηνος δουλος σου ευχομε» (πιθανον νὰ έννοη τον Δεσποτη)

εις σελ. 112 διὰ χειρ. Παπαδήμου.

‘Αχρονολογητη, ἀλλὰ πιθανῶς τὸ 1794 ἢ 1795

«Πανοσηοτατε κε ευγενεστατε κυρ Παπαγηανι την πανοσιώτητα σου αδελφηκος ασπαζομε ήδεος προσαγορευω δεομενος του αγηου θεοῦ ηνασκεπη κε δηαφηλατη ψηχης τε και σοματος σου φανερονο εγο το χατηρι δεν σου το εχαλασσα» (Πιθανὸν νὰ έννοη ὅτι περιεβλήθη ἢ θὰ περιβληθῇ τὸ ιερατικὸν σχῆμα).

1795

εις σελίδα 68, διὰ χειρὸς Παπαδήμου

«θημηση τον κερὸν οπου εχεροτονηθηκα παπὰς μηνας νοεβρης 18 τό ετος 1795 και εις σελίδα 115

«θήμηση τη κερόν χεροτονηθηκα ηερεύς έγο δ παπαδημος του χρηστου νοεβρηου 18 ετος 1795)

1797

ἐπὶ τοῦ Α' ἔξωφύλλου, διὰ χειρὸς Παπαδήμου

« 1797 μηνὰς μαήσου 6
τὸν κερὸν ὃπου ἐσταχόθη τὸ πάρον
ε βαγγέλην ὃπου ἐπολεμουσαν ἡς το
τέλβινο ὁ ἀλὴ πασὰς μὲ τὸ μουσταφὰ
πασα κὲ με τη νηβητσα κὲ με τὸν ἀγη-
βασήλη κε ηχε κηνήση ὁ φρατζέζος κε
ηχε νηκήση ὅλα τὰ βασήληα τὸν ρομεον
κὲ με τὸν τούρκον τὸ ηχε καλα τὸ ἐμα-
θε ὄμος ὁ μὸ σκοβος κὲ ὁ νεμτσας κε ο
ηκλέζος κὲ ὁ ουκουρος κὲ τοὺ επηραν το
σκαμνι κὲ τοὺ ἡρθεν λόγος κὲ εκύνησε
νὰ παγένι κὲ τὸν ε εκαρτέρησαν μὲ τὰ
καραβηα κὲ τοὺ επάτησαν τὰ καράβηα
του 27 ὄλο ασκέρι γοματα χηλαδες αν-
θρόπη 70000 κε ἡστερα ἀπομηνε αύτὸς
στην ξερὰ κὲ ἡρθεν ὁ μόσκοβος μὲ τὸν
καπετὰν πασὰ στοὺς κορφοὺς κὲ αύτὸς
ηχε κλήση τὸ καστρο κὲ επολεμησαν
μήνες 2 κε ἡστερα τὸν εύγαλαν κὲ τοὺς
εσήκοσαν ολουνοὺς ζουντανοὺς τοὺς
φρατζέζους.

ἔτος 1798

ἐπὶ τοῦ πρώτου ἔξωφύλλου

«Θημηση τὴ κερὸν εφηασαμεν τὴν
εκλησήαν στὲς δεκατέσερις τοὺ σταυροὺ
κὲ εδόκαμε τοὺ δεσπότη γροσα 415
1798 παπαδημητρηος γράφω» ('Απὸ
τὸν γραφικὸ χαρακτῆρα φαίνεται ὅτι ὁ
Παπαδημήτρης καὶ Παπαδῆμος είναι
τὸ ἴδιο πρόσωπο).

1799

ἐπὶ τοῦ αύτοῦ ἔξωφύλλου, διὰ χειρὸς
Παπαδήμου

1799 μηνας μαηου 20
Θημηση τὴ κερὸν ἐπολεμούσεν ο
σουλλεμάνπεης ἀπὸ τὴ φρασαρη με
τα ανηψηδηα το κε δεν τοὺ ἐκαμαν
τήποτα ἐπὶ Α' ἔσωφύλλου, διαχειρὸς
Παπαδήμου. «δηατὴ γραφο τον κερον
όποὺ εχαλασεν ὁ αλήπασας την πρε-
βεζαν οποὺ δεν αφησεν ουδὲν ψυχὴν
μέσα ἀλη εφηγαν αλη επνιγηκαν ἡς τὸ

πέλαγος αλη σκλαβη ἐπήραν η αγαρη-
νη εκηνο οπου ἐπαθαν η καημένη νὰ
μὴν τὸ παθη κανενας οποτε 1799 »

1799

σελ. 10, διὰ χειρ. Παπαγιάννη.

«Θημηση τον κερον οπου εκαμε κακον
χημονα κε βροχες το καλοκερη κε ολον
το χηνοπορον οπου χαλασεν ο αλη
πασας την πρεβεζαν μην σεμτεβρηος 10
ετος 1799 ».

εἰς σελ. 92, δια χειρ. Παπαδήμου
«Θήμηση τη κερὸν αρχήνησαν ἡ βρο-
χες απο τα ησοδηα κε ος του χρηστού
1799»

εἰς σελ. 114 διὰ χειρ. Παπαδήμου.

«Θημηση τὴ κερον απεθανε ο μηχάλης
τοὺς χρηστατες μαρτηου 25 έτος 1799

1800

εἰς σελ. 126, διὰ χειρ. Παπαδήμου
«Θήμηση τὴ κερον ἀπέθανε ἡ παπαδιὰ
του παπαπροφηρη μηνας γεναρηου 17
στος 1800.

εἰς σελίδα 122, διὰ χειρ. Παπαδήμου
«Θημηση τὴ κερον ἐγήνηκε ο φοτος του
παπαδημου του αγήου στεφανου δη-
κεβρηου 27 ετος 1800»

ἐπὶ τοῦ Α' ἔξωφύλλου, διὰ χειρ. Πα-
παδήμου

ἔτος 1800

«πανοσηότατε κε ἐυγενέστατε εν κηρήο
κύρ Παπαηωάνη τὴν πανοσηότη σου
ἀδελφηκὸς σε ασπαζομεν κε τὸν ἐν
χρηστὸ ασπασμο απονέμο»

1801

επὶ τοῦ ἔξωφύλλου, διὰ χειρ. Πα-
παδήμου

«Θημηση τὴ κερον εχάλασεν η πλαβαλη
απρηληου 8 (ἢ 26) έτος 1801»

1801

εἰς σελ. 123, διὰ χειρ. Παπαδήμου.

«Θήμηση τη κερὸν ἡταν ακρηβηα ἐφτα-
κε στη πρεμετη το στάρη γροσα 52 το
καλα ποκη γροσα 412 στο λεσκοβηκη
γρόσα 410 κε στὴ κονητζα γροσα 410
1801» (πιθανὸν νὰ ἔννοει 5,20 και 4,12
και 4,10)

1802

ἐπὶ τοῦ ἔξωφύλλου, διὰ χειρ. Πα-
παδήμου

«Θήμηση τὴ κερὸν ἥρθαν ἡ πλαβα-
λήτες οπήσο στην πλάβαλη φλεβαριου
10 ἑτος 1802»

εἰς σελ. 69.

«Θημηση τη κερον αρχήνησαν ἡ βροχὲς
ολο το σαρανταήμερον ος τα αγηα
Θεοφανηα ἡμερονηχτα εβρεχε»
Παπαδημος γραφο ετος 1802

1803

εἰς σελ. 41, διὰ χειρ. Παπαδήμου.
«Θημηση τὴ κερὸν ἔχονησεν στον κα-
μενηκο κε τίλθεν ος στην λημνην ἡουνήου
μηνὸς 11 1803»

1805

«Θημηση τη κερον γηνηκε ὁ παναγηο-

της μου Οκτοβριου 25 ξημερονουντας
του αγηου δημητρηου ετος 1805 πα-
παδημος γραφο

εἰς σελ. 2, διὰ χειρὸς Παπαγιάννη
ἀχρονολόγητη

«Θημηση τον κερο οπου εκαμε ξερο-
παγηα απο του αγηου Νικολαου εος
του εβαγγελησμου της ηπεραγηα Θεο-
τοκου»

εἰς σελ. 31, διὰ χειρ. Παπαγιάνη.

«τον κερο οπου εκαμε κακη ξεροπαγηα
απο του αγηου Νικολαου εος τη με-
γαλη πεμτη σταλα βροχη δεν επεσε
εστηψαν τα ποταμηα γηα τον αβγοστο
τη μεγαλη πεφτη εβρεξε το αγηον
πάσχα μαρτηου 20 το ετος 17 ...

σελ. 15, διὰ χειρ. Παπαγιάνη

«θημηση τον κερον οπου εκαμεν χημοναν
κακο ολο το χημονα χηονηα ηταν το
αγηον πασχα απρηληου 20 εγηνε το
φορτομα το σταρη γροσια 30 τορα ης
τειη ηκοση του μαηου εχηονησε στη σο-
τηρα το ασπρησε»

σελις 151, διὰ χειρ. Παπαγιάνη

«Το τιμηοτατο κε εβλαβεστατο κηρηο
κηρηο το τημηον σου ονομα ασπαζομε
απο μεσα μεσα της ψηχης μου κε της
καρδηας μου

Παπαγηανης ευχομε

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ - ΔΩΡΗΤΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ "Ο ΑΩΟΣ..

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΗΛΙΓΚΟΣ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΝΑΤΣΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΒΑΣ
ΤΑΚΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΤΡΑΝΤΑΣ
ΝΙΚΟΣ ΤΣΑΚΑΣ

ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
ΔΩΡΗΤΗΣ
»
»
»
»

Τi λές Χρηστάκη θὰ βγοῦμε τὸ Σάββατο γιὰ τοῦ Λαζάρου;

— Νὰ βγοῦμε Γιῶργο. Γιατὶ νὰ μὴ βγοῦμε; Ἐσὺ θὰ «κουνουμίης» τὴ τζουμάκα, ἐγὼ θὰ τοι μάσω «τοῦ καλάθ» καὶ συντροφιὰ θὰ τραγουδήσουμε τὸ Λάζαρο. "Οσο νάναι θὰ μάσουμε καμμιὰ «πενηνταριὰ αὔγα» καὶ θὰ τὰ μοιραστοῦμε.

Πέμπτη τῶν Βαΐων. Είχα ἀνεβῆ τὴν περασμένη ἑβδομάδα στὴν Κόνιτσα καὶ μέσα στὸ Φαρμακεῖο τοῦ «Ρούσση» μοῦ μιλάει ὁ κύρ Γιώργης ὁ Πατέρας, βοηθὸς στὸ Φαρμακεῖο, χαμογελῶντας μου κάπως πονηρὰ καὶ κυττάζοντάς με ἀπάνω ἀπὸ τὰ γυαλιὰ του. Κονιτσιώτης ἀπὸ τοὺς παληοὺς ὁ Κύρ Γιώργης. Είμαστε «γείτουνόπλα» αὐτὸς λίγο μεγαλύτερος ἀπὸ μένα. Τὰ σπίτια μας στὴν Κάτω Κόνιτσα στὴ Λόντζια κοντά στὸ φοῦρνο καὶ μαζὶ βγαίναμε ἔκεīνα τὰ χρόνια νὰ ποῦμε τὸ Λάζαρο. Ταξιδεμένος ὕστερα χρόνια στὴ Βλαχιὰ γύρισε τώρα στὴν πατρίδα καὶ φιλοσοφικὰ ἀντιμετωπίζει τὰ γυρίσματα τοῦ καιροῦ καὶ τῆς τύχης. Νοσταλγικὰ γυρίζει ἡ μνήμη μας στὰ παιδικά μας χρόνια σ' αὐτὲς τῆς ἴδιες «χρονιάρες μέρες». "Ηταν τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας στὴν Κόνιτσα. "Η ψυχικὴ προετοιμασία γιὰ νὰ δεχτοῦμε τὸ μεγάλο μήνυμα τῆς Πασχαλιᾶς, ἀρχιζε ἀπὸ τὴν καθαρὴ Δευτέρα καὶ βαστοῦσε ὅλη τὴ Μεγάλη Σαρακοστή. "Ολοι μας μικροὶ καὶ μεγάλοι νηστεύαμε σᾶν νὰ είμαστε καλόγηροι στὸ "Άγιο Όρος. Οι Κονιτσιώτισσες γρηὲς Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ τὴν περνοῦσαν μὲ ξερὸ ψωμὶ καὶ καμμιὰ ἔληρά. Οι «μπατσαρόπτις», μὲ ύποψία μονάχα λαδιοῦ ἦταν ἡ συνειθισμένη τροφή. "Οσοι είχαν κάπως «τὸν τρόπο τους» ἔφερναν τὶς

ἀρχὲς τῆς Σαρακοστῆς ἀπὸ τ' Γιάννινα μὲ τοὺς «κυρατζῆδες» ποὺ ἔκαναν τότε τὴ συγκοινωνία, κανέναν τενέκε χαλβᾶ ἢ ταραμᾶ, ποὺ δὲν ὑπῆρχαν τότε στὰ μαγαζιὰ τῆς Κόνιτσας. Μόνον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῶν Βαΐων ἔφερναν ἀπὸ τὰ Γιάννινα χέλι τῆς λίμνης ἢ κανένα ἀλατισμένο τῆς Πρέβεζας καὶ καταλύονταν ἢ αύστηρὴ νηστεία. "Ανοιγαν ὅμως τὴ «Μεγάλη Σαρακοστὴ» οἱ «μπούντινες» μὲ τὴν λαχαναρμιὰ ποὺ ἔφερναν οἱ Κονιτσιώτισσενοικοκυρὲς καὶ διατηροῦσαν στὰ κατώγια τοῦ σπιτιοῦ. Γενόταν ἀπὸ Κομπρολάχανα τῶν Κονιτσιώτικων «μπαχτσέδων». Μὲ λάδι καὶ πιπέρι κόκκινο, ἔκανε θαυμάσια σαλάτα καὶ τὸ ζουμὶ τῆς ἦταν σᾶν τὰ σημερινὰ νερὰ τοῦ Λουτρακίου καὶ τῆς Σουρωτῆς !!!

Τὸν τρόπο τῆς κατασκευῆς της τὸν είχαν φέρει οἱ ταξιδεμένοι Κονιτσιώτες ἀπὸ τὴ Βλαχιά.

Οἱ καμπάνες καὶ τὰ σήμαντρα τοῦ 'Άγιου Νικολάου καὶ τῶν 'Άγιων Αποστόλων, καλοῦσαν τ' ἀπογεύματα τὶς Παρασκευὲς στὸν ἐσπερινὸ ποὺ ἐψέλλετο ὁ Ακάθιστος "Ύμνος.

Τὸ τροπάρι τῆς 'Υπερμάχου Στρατηγοῦ, τὸ ψέλναν μαζὶ μὲ τοὺς ψάλτες καὶ τὰ παιδιὰ τῶν Σχολείων. Μᾶς πηγαίναν οἱ δάσκαλοί μας καὶ δύο ἀπὸ τοὺς μαθητὲς ἔλεγαν στὸ τέλος καὶ τῆς προσευχῆς μπροστὰ στὶς εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας.

Στὰ σπίτια ἄναβαν οἱ καντῆλες στὰ «Κονοστάσια» καὶ τὰ θυμιατήρια, στέλναν στὰ οὐράνια ἀφθονο τὸ θυμίαμα «εἰς ὁσμὴν εύωδίας πνευματικῆς». Οἱ παπάδες τῆς Κάτω Κόνιτσας ὁ Παπαγιώργης καὶ ὁ Παπαλάμπρος διάβαζαν τακτικὰ τὴν παράκλησι στὰ σπίτια καὶ τὸ μυστήριο τῆς Όρθοδοξίας βαθὺ κι' ἀπαρασάλευτο κυρίευε τὶς παιδικὲς μας καρδίες.

Μὰ δὲν ἦταν μονάχα τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα ποὺ καλλιεργεῖτο τὴ «Μεγάλη Σαρακοστή» καὶ μᾶς προετοίμαζε ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ γιὰ τὴ Λαμπρή.

Ήταν ό χώρος καὶ τὸ ἀπαράμιλλο τοπεῖο τῆς Κόνιτσας ποὺ ζωντανεύοντας ὑστερα ἀπὸ τὴ χειμέρια νύχτα, ἔστηνε στὰ βουνά, στοὺς κάμπους, στὸ δάσος καὶ στὸ ποτάμι της τὰ μιὸ μεγαλόπρεπα σκηνικά. Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Μάρτη (ήταν τότε τὸ παλαιὸν ἡμεολόγιο) ἀρχίζε ἡ ἄνοιξι ποὺ προμηνοῦσε τὴ μεγάλη μέρα τῆς Πασχαλιᾶς. Σταμάτησε τὸ χειμωνιάτικο βογγητὸ τῶν πεύκων τῆς Τύμφης, ποὺ ἀσίγαστο ἀκούονταν τὶς κατασκότεινες νύχτες. Ξεκινοῦσε ἀπὸ τὰ Ἀϊ-μηνάρια. Συντάραζε ὅλες τὶς κορφὲς τοῦ Κονιτσιώτικου «Λόγγου» τῆς Ἅγιας Βαρβάρας, τοῦ Κάστρου καὶ φθάνοντας στὴ χαράδρα τοῦ Στομίου, ξεχύνονταν στὴν ἔξοδό της δημιουργῶντας τὸν τρομακτικὸ ρόχθο τῶν νερῶν τοῦ Ἀώου καὶ κάνοντας τὸ μεγάλο κουδοῦνι ποὺ κρέμονταν στὸ μέσον τοῦ τόξου τοῦ περιφήμου γεφυριοῦ νὰ σημαίνῃ μόνο του. Προμηνοῦσε τὸ μεγάλο κίνδυνο νὰ περάσῃ κανεὶς τὸ θεόρατο ξακουστὸ γεφύρι μὲ τέτοιο καιρὸ. Τώρα ἡ θαυμάσια κοιλάδα τῆς Κόνιτσας, ὁ «Κάμπος» της ἀρχίζει νὰ πρασινίζῃ. Γαλήνιες ἀσημένιες κωρίδες κυλοῦν τὰ νερὰ τοῦ Ἀώου, τραβῶντας γιὰ ν' ἀνταμώσουν λίγο παρακάτω τὰ νερὰ τοῦ Βοϊδομάτη.

Χλιαρὸς ἀνοιξιάτικος ἄέρας περνάει στὰ φυλλώματα τῶν δένδρων καὶ πέρνοντας τὶς ἔξαίσιες μυρωδιὲς ἀπὸ τὶς ἀνθισμένες μυγδαλιές, τὶς πουρνιές καὶ τὶς κρανιές, ἀπ’ τὰ ἔλατα καὶ τὰ πεῦκα τῆς Τύμφης, ἀρωματίζει μὲ τὸ πιὸ εὐγενικὸ καὶ λεπτὸ ἄρωμα, τὴν Κονιτσιώτικη γῆ. Ἀνοίγει ὁ ἀσπρόγραβος καὶ ὁ μαυρόγραβος στὸ Δάσος της.

Οι «τσιόνες» λαλοῦν Ἀνοιξιάτικα και τὰ σπουργίτια χαλοῦν τὸν κόσμο στὰ κυπαρίσσια τοῦ Ἀη- Νικόλα. Ὁ κρατιὸς ἐκεῖ Πλάτανος, θαῦμα τῆς Κονιτσιώτικης χλωρίδας, γιγάντιος ἀνοίγει τὸ φύλλωμά του. Οἱ κουτσοπιές

κατάφορτες ἀπ' τὰ φανταχτερὰ λουλούδια τους, συμπληρώνουν τὸν ἀπεριγράπτου ὡμορφιᾶς πίνακα. Σ' αὐτὴ λοιπὸν τὴν περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα ἔρχονταν καὶ τότε ὅπως καὶ πάντα ἡ Ἐβδομάδα τῶν Βαΐων. Στὰ χρόνια ἐκεῖνα, ζωηρὸ κρατοῦσε τὸ ἔθιμο, τὰ Κονιτσιοτόπουλα δύο δύο νὰ πηγαίνουμε στὰ συγγενικὰ καὶ φιλικὰ μας σπίτια γιὰ νὰ τραγουδήσουμε τὸ Λάζαρο. "Ἐνα καλαθάκι ποὺ τὸ κρατούσαμε στὰ σπίτια μας μόνον γι' αὐτὴ τὴν ἡμέρα, τὸ στρώναμε μὲ πρασινάδα καινούργια τοῦ κήπου μας κι' ὀλόγυρα τὸ στολίζαμε μὲ λουλούδια ποὺ ἦταν γεμάτος ὁ τόπος. Ζουμπούλια, ζερνιγκατέδες (ναρκίσσοι) ζουμπογιὲς (βιολέττες) καὶ μενεξέδες, σκέπταζαν τὸ καλάθι ποὺ τὸ κρατοῦσε ὁ ἔνας ἀπὸ τὴ «συντροφιὰ» κι' ἄλλος κρατοῦσε τὴ «τζουμάκα». Ἡταν ἡ «τζουμάκα» ἔνα ρόπαλο ἀπὸ κρανιὰ ποὺ συνήθως τὸ δανειζόμαστε ἀπὸ κανένα «δραγάτη» τῆς Κόνιτσας καὶ σκοπὸς της ἦταν σίγουρα νὰ κρατάῃ μακριὰ τὰ σκυλιὰ τῶν σπιτιῶν ποὺ ρίχνονταν ἐπιθετικὰ στοὺς ἀνεπάντεχους πρωϊνοὺς τραγουδιστὲς τοῦ «Λαζάρου». Κι' ὅλα τὰ σπίτια τότε τῆς Κόνιτσας γιὰ λόγους ἀσφαλείας, διατηροῦσαν σκυλιά. Τὸ τραγοῦδι ποὺ λέγαμε προσμένοντας νὰ μάς δώδουν τὸ αὐγὰ ἦταν τοῦτο :

Ὕρθε ὁ Λάζαρος ἦρθαν τὰ Βάγια
Ὕρθε τῶν Παθῶν ἡ ἑβδομάδα
Νὰ κοπιάσουμε στὴν Ἐκκλησία
Γιὰ ν' ἀκούσωμε Χρυσᾶ Βιβλία
Κλαίει ἡ Μάρθα κι' ἡ Μαρία
Λάζαρο τὸν ἀδελφό τους κ.λπ.

Τὰ παρακάτω δὲ τὰ θυμοῦμαι, ἵσως
νὰ τὰ θυμᾶται ὁ κυρ Γιώργης.

Λέγαμε ὅμως καὶ κάτι ἄλλα κοντὰ σ' αὐτὸ τὸ τραγοῦδι.

"Αμα στὸ σπίτι ποὺ θὰ λέγαμε τὸ
Λάζαρο εἶχαν κορίτσι σὲ ὥρα γάμου
(φροντίζαμε δὲ ἀπὸ πρὶν νὰ εἴμαστε
ἔτοιμοι γιὰ τὴν κάθε περίπτωσι), τρα-
γουδούσαμε καὶ τοῦτο τὸ τραγοῦδι :

Ἐδῶ ἔχουν κόρην ὥμορφη, ξανθὴ
καὶ μαυρομάτα
Τῆς τάζουν τὸ γυιὸ τοῦ Βασιλιά,
Τάζουν τὸ γυιὸ τοῦ Ρήγα,
Δὲν θέλ’ τὸ γυιὸ τοῦ Βασιλιὰ
Δὲν θέλ’ τὸ γυιὸ τοῦ Ρήγα
Μον’ θέλει τ’ Ἀρχοντόπουλο
Μὲ τὶς πολλὲς χιλιάδες
Ποὺ κοσκινίζει τὸ φλουρὶ καὶ πέφτει
τὸ λογάρι

Τὸ τραγοῦδι τοῦ Λάζαρου ποὺ ἀνεφέρετο στὰ περιστατικὰ τῆς Ἀνάστασης τοῦ Λαζάρου, ὅπως τὸ λέγαμε, ἔδινε καὶ κάποια ἡθικὴ συμβουλὴ καὶ «παραίνεσι» Μόνον ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ κάνουμε καλά, γιὰ νὰ μὴ Κολαστοῦμε !! Τελείωνε δὲ μὲ τὴν σχε-

τικὴν Βυζαντινῆς προελεύσεως Πτωχοπτοδρομικὴν ἐπωδό :

Δῶστε μας καὶ τ’ αὔγούτσικο, νὰ ποῦμε καὶ τοῦ χρόνου.

Μὲ τὴ Λαμπρὴ τὴν Πασχαλιὰ μὲ τὸν καλὸ τὸ Λόγο.

Ἐτσι ἄρχιζε ἡ Μεγάλη Ἐβδομάδα.

Δὲν ρώτησα τὸν κύρ-Γιώργη ἃν τὰ «Κονιτσιωτόπουλα» τραγουδοῦν πάντα τὸ Λάζαρο, περιμένοντας μὲ τὴν ἴδια σὰν καὶ μᾶς τότε παιδικὴ χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση τὶς μέρες τῆς Πασχαλιᾶς.

Πρέπει νὰ κρατιοῦνται αὐτὲς οἱ ὄμορφες Κονιτσιώτικες παραδόσεις τὶς ἀγίες αὐτὲς ‘Ημέρες

Γιάννινα 20 Ἀπριλίου 1965

Αριστοκλῆς Πύρρος.

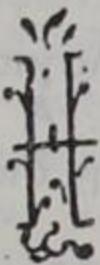
Ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει ὅτι κάνει καλό, δὲν πρέπει νὰ περιμένει ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ τοῦ καθαρίσουν τὸ δρόμο του ἀπὸ τὶς πέτρες.
Πρέπει τουναντίον νὰ περιμένει ὅτι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι Οὰ τοῦ ρίξουν κι’ ἄλλες πέτρες στὸ πέρασμὰ του, γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσουν νὰ προχωρήσει.

Μ’ αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ μεγάλου Ἀλβέρτου Σβάϊτσερ, ἀπαντοῦμε στοὺς φίλους καὶ συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ μας, ποὺ ἀγανακτισμένοι μοιᾶς γράφουν γιὰ ὅλους ἐκείνους τοὺς «συμπατριῶτες» τοὺς ἀδιάφορους γιὰ τὸ ἔργο μας καὶ τὴν προσπάθειά μας, τοὺς κατήγορους καὶ εἰρωνευτὲς τοῦ περιοδικοῦ μας, γιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ πίσω ἀπὸ τὸ μανδύα τοῦ «ἔξυπνάκια» χτυποῦν τὸ περιοδικό μας, κρύβοντας δῆθεν τὴν διαφανῆ τσιγκουνιά, μικρότητα καὶ κακότητά τους καὶ ὀπωσδήποτε τὰ «καλὰ» αἰσθήματά τους γιὰ τὴν πατρίδα μας.

Ἡ Σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ.

Περιγραφή τῆς Κονίτσης τοῦ 1878

Απὸ τὸ ἔργον: Β. Δ. Ζώτου Μολοσοῦ: "Δρομολόγιον τῆς Ελληνικῆς Χερσονήσου,,. Ἐν Ἀθήναις 1878, σελὶς 45

Κόνιτσα...

Κεῖται ἐπὶ μασχάλης δύο ἀποτόμων βουνῶν τῆς Νύμφης ἀποσπωμένης ἐκ τοῦ Πίνδου, ἀπὸ τὸ Μέσσοβον, ἔκτισται ἀμφιθεατρικῶς βλέπουσα τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἔχει 1.000 οἰκίας, ὡν αἱ 400 μωαμεθανῶν Ελλήνων καὶ 600 χριστ. Ελλήνων, κοσμουμένας ἐν μέρει ὑπὸ κήπων εὐθαλῶν καὶ ὄπωροφόρων δένδρων καὶ ὑπὸ ἀγορᾶς 200 ἐργαστηρίων, ἐν ᾧ εύρισκονται διάφορα εἴδη ἐνδυμασιῶν ἐξ ἔγχωρίων σιαγιακίων, ὑφασμάτων μαλλίνων λεπτῶν καὶ ἐριούχων, πρὸ πάντων καπότας καλὰς καὶ κάλτσας πρίντσινες. Ἐν αὐτῇ τελεῖται ἡ ἐμπορικῇ πανήγυρις Πωγωνιανῆς μεταφερθεῖσα ἐκ Διπαλίτσας, διαρκεῖ ὅλον τὸν Σεπτέμβριον, συνέρχονται 10 - 15.000 ψυχαί. Ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἔξαγονται αἱ περίφημαι μιζύθραι (οὔρδαι) παχύταται καὶ νοστιμώταται διὰ πολυτελεῖς τραπέζας. ἔχει ὁδοὺς στρεβλὰς καὶ ρυπαράς, μίαν ἐκκλησίαν τοῦ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης, ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Ἰωαννίνων. Σχολεῖα καὶ Παρθεναγωγεῖα ἀκμαῖα, 2 τσαμία καὶ 2 σχολεῖα τουρκικά, ὅδατα ἄφθονα. Οἱ κάτοικοι ὅλης τῆς ἐπαρχίας εἶναι χριστιανοὶ ὄρθόδοξοι, λαλοῦντες τὴν Ελληνικὴν καθαρωτάτην, εἰσὶν ἐργατικῶτατοι κτίσται οἴκων, γνωστοὶ Κονιτσιῶται μετὰ τοὺς γείτονας τῶν Ἀνω Σελιτσιώτας, αἱ γυναικεῖς εἰσὶν ἐπίσης ἐργατικαί, λίαν εὔπροσθγοροι πρὸς τοὺς ξένους, πλὴν πιστόταται εἰς τοὺς ἀπου-

σιάζοντες συζύγους των ἐπὶ ἔτη πολλά. Εὔμορφαι μὲν ἄλλ' οὐχὶ καὶ δυναταί, ὡς αἱ γειτόνισσαί των Ζαγορίσιαι, κατεργάζονται τὰ ἔρια καὶ κατασκευάζουν ὅλα τὰ ἀνδρεῖα καὶ γυναικεῖα ἐνδύματα. Οἱ Ἀῶις χωρίζει τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀπὸ τοῦ Ζαγορίου, ἢς ἡ πρωτεύουσα Τσιεπέλοβον ἀπέχει 6 ὥρας καὶ 5 ὥρας ἡ Λιασκοβίκι. Είναι ἔδρα Καϊμακάμη Καδῆ, ἐπισκόπου, μουφτῆ, Μετζιλιζίου καὶ ταγματάρχου (Δερβεναγᾶ) φρουράρχου. Πλησίον κείνται τὰ ἐρείπια τοῦ Κνωσσοῦ ἐξ ἢς ἡ ὄνομασία Κωσσια-Κνόσιστα-Κόνιτσα. Ἡ πόλις ἔχει 4000 ψ. ὄρθιοδόξων καὶ 3.000 ψ, μωαμεθ. ἡ ἐπαρχία ἔχει 20.000 ψ, Ἑλλ. 13.000 ψ. Ἀλβανῶν, 7.000 ψ. βλάχων, 70 περίπου χωρία χριστιαν. Πλησίον είναι οἱ γαιοκτήμονες Μωαμεθανοὶ Καραμουρατάται, ἀπόγονοι τοῦ Ἀσλάν-Μπέγη Σουλεϋμάν Βέη καὶ Ἰσμαήλ βέη ἀπογόνων τῶν ἀρνησιθρῆσκων Κωστῆ καὶ Ἰσαήμ, ὄργάνων τοῦ Μουράτ Β, οἵτινες ὑπεδούλωσαν τὴν Ἡπειρον, διὰ τιμάρια, τὰ ὅποια ἀκόμη διατηροῦσιν οἱ ἀπογονοί των. Ἡ κοιλὰς τῆς Κονίτσης ἀπὸ Δ. πρὸς Ἀν. τῆς πόλεως κειμένη ἔχει μῆκος 6-8 ὥρας καὶ πλάτος 1-2 ὥρας, είναι τερπνοτάτη καὶ γόνιμος περιβαλλομένη πανταχόθεν ἀπὸ ὑψηλῶν μεγάλων ὄρέων τῆς Νύμφης, Λαζάρη, καὶ Μανέτσι, ἀπαντά κλάδους τοῦ Πίνδου, δυτικῶς δὲ ὑπὸ τοῦ ὑψιπεδοῦ Ἀερόπου (Νεμέρτσικα Σλαβιστὶ) βορείως ἀπὸ ὅρη τῆς Λιασκοβίκης, καθίσταται ψυχρὰ καὶ σκιερά, διασχιζομένη δὲ ὑπὸ τῶν τερπνῶν ἐλισσόμενων Ἀώου καὶ Βοϊδομμάτι πο-

ταμῶν, καθίσταται πρόσφορος εἰς παντὸς εἴδους καλλιέργειαν. "Ωκουν ἐν αὐτῇ τὸ πάλαι 2 ἔθνη Τυμφαίων καὶ Ταλλάρων γείτονες τῶν Μυλαίων, Χαόνων, Μορδάνων, Φαόνων καὶ Παιόνων καθ' ἃ φησιν Θεόπομπος. 8 ώρας πρὸς βορρᾶν κεῖται ἡ κώμη Σαμαρίνα μὲ 1.000 οἴκους Ρωμιοβλάχων ἐξελληνισθέντων, 7.000 ψ. τὸ ὅλον. Χριστιανοὶ προύχοντες ἥδη ἥρχισαν ν' ἀναφαίνωνται τινες ἐμποροὶ ἐν Ἰωαννίνοις, οἷον οἱ Μακαριάδαι καὶ Χαρισιάδαι ἀδελφοί, οἵτινες ἐσχάτως ἐζήτησαν καὶ ἔλαβον ἴδιον Ἐπίσκοπον καὶ συνέστησαν σχολεῖα. Πολεμιστὰς δύναται νὰ εῦρῃ τὶς ἐδῶ 4.000 ἄνδρας καλοὺς ἐξ ὅλης τῆς ἐπαρχίας, οἵτινες ἐργατικοὶ ὄντες ἀντέχουσιν εἰς πᾶσαν κόπωσιν καὶ κακοπάθειαν. Ἀξία περιγραφῆς εἶναι ἡ πρόχειρος μουσυνοπολις ἐκ δοκῶν (σανίδων) διηρεμένη εἰς 500 ξύλινα παραπήγματα, μὲ ὅδοὺς καὶ πλατείας αὐτοσχεδίους, ἐν μιᾷ ἑβδομάδι κτιζομένης, καὶ ἐν ἄλλῃ μίᾳ καταστρεφομένης μετὰ τὸ τέλος τῆς πανηγύρεως. Ἐν αὐτῇ γίνεται ἐξαγωγὴ τῶν ἐγχωρίων ἐμπορευμάτων, χειροτεχνημάτων, ὑφασμάτων μαλλίνων τυρῶν, ούρδῶν, ζώων καὶ λοιπῶν.

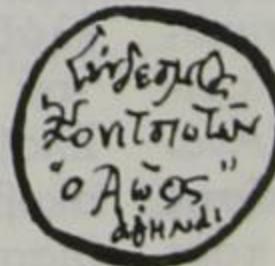
Στενὰ τοῦ Ἀώου παρὰ τὴν Κόνιτσαν, ἀπὸ τὸ χωρίον Βοϊδομμάτι μέχρι Κονίτσης, κεῖται τὸ βουνὸν Λαζαρῆς, ἔχον ἀπέναντι αὐτοῦ τὸ βουνὸν Γυμνάδι, ἐκτεινομένου μέχρι Μακεδονίας, μεταξὺ τῶν δύο βουνῶν, φαίνεται χάσμα ὑπὸ βιαίου φυσικοῦ κλωνισμοῦ ἀνοιχθέν, 100 μ. πλάτους καὶ 400 - 700 ψηφους, δι' οὗ διέρχεται ὁ ποταμὸς Ἀῶος, χυνόμενος εἰς τὴν πεδιάδα Κονίτσης, μετὰ 5 ωρῶν δρόμου ἀπὸ τῆς πηγῆς του, ἐνθα αἱ ὅχθαι του μένουσιν

ἄβατοι καὶ ἀόρατοι. Τὸ βουνὸν Γυμνάδι ἐπισκιάζει τὴν Κόνιτσαν σχεδὸν μέχρι μεσημβρίας ὁ ἥλιος ἀνατέλλει κατὰ τὰς 10 - 11 π.μ. ὅτε, τὸ μὲν θέρος ἡ πόλις ἔχει δρόσον μοναδικήν, τὸν δὲ χειμῶνα ψύχραν καὶ ύγρασίαν μεγάλην. Τὸ βουνὸν τοῦ καλύπτει τὰς πλευράς του ἀπὸ ύψηλῶν καὶ πυκνῶν ἐλάτων καὶ στεφανοῦνται τὸ πλεῖστον τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὑπὸ παχείας χιόνος, διάφοροι δὲ ρύακες καταφέρουσιν ἀπ' αὐτοῦ τοὺς περιωνύμους ἐκείνους λίθους κρυσταλίνους πετρολίθους (Quarz)

Δελισ 45 Δρομόλογιον Τ. Α

'Απὸ "Αρτης μέχρι Κονίτσης διὰ τῶν Ἰωαννίνων ὥραι 28

1. Ἰωάννινα 16 ώρας ἀπὸ "Αρτα.
2. Λυκόστομον 2 ώρας - Γέφυρα - Χάνων καὶ χωρίου μας ἡ καλουμένη Πιτσάγη.
3. Σουδενὰ 2 ώρας.
4. Σερβάρη 2 ώρας. Ἡ ὁδὸς εἰς τὰς ὑπωρίας ἀμαξωτὴ
5. 'Αρτίστα 2 ώρας.
6. Βοϊδομμάτι $1\frac{1}{2}$ ώρας (κώμη κλπ.).
7. Γόριτσα 1 ώρα.
8. 'Αλεποχώρι $\frac{1}{2}$ ώρα (30 σπίτια).
9. Λιοτοβοῦνι (1/2) ἀπὸ γέφυρα 'Αώου.
10. Κόνιτσα 1/2 ώρα ἀπὸ Λιατοβοῦνι, 5 ώρας ἀπὸ 'Αρτίστα, 10 ώρας ἀπὸ Λυκόστομον, 12 ώρας ἀπὸ Ἰωάννινα, 28 ώρας ἀπὸ "Αρτης καὶ Πρεβέζης 32 ώρας ἀπὸ καὶ Σαλαγόρας, 40 ώρας ἀπὸ Καρβασσαρά, 56 ώρας ἀπὸ 'Αγρίνιο, ἀπὸ Καρπενήσιον ἀπὸ Βόνιτσαν καὶ ἀπὸ Τρίκαλα, 66 ώρας ἀπὸ Ναύπακτον καὶ Μεσσολόγγιον καὶ 'Αστακοῦ.

ΧΗΤΕΙΩΜΑΤΑ

Την 24 Μαρτίου ἐ.ξ. ἔλαβε χώραν συνεστίασις

τῶν ἐν Ἀθήναις Κονιτσιωτῶν εἰς τὸ ἐν τῇ ὁδῷ Καλύμνου 7 κέντρον «ΠΑΠΑΡΟΥΓΝΑ». Προσῆλθον ὑπὲρ τοὺς 150 Κονιτσιῶται καὶ φίλοι τῆς Κονίτσης.

Μετὰ τὴν ἔξαντλησιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ προγράμματος τοῦ Κέντρου καὶ μετὰ προσφώνησιν δι' ὀλίγων τοῦ προέδρου τοῦ Συνδέσμου τὴν ὄρχήστρα τοῦ Κέντρου ἀντικατέστησεν ὄρχήστρα λαϊκή, ἐξ ὄργανοπαικτῶν ἐκ τῆς Ἐπαρχίας μας. Τὸν χορόν, κατόπιν παρακλήσεως τοῦ προέδρου ἀνοιξε ὁ κ. Γεώργιος Λαμπράκης Στρατηγὸς ἐ. ἀ. ἐξ Ἡπείρου, ὅστις ὡς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς ἐπὶ μακρὸν ὑπηρέτησεν εἰς Κόνιτσαν.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς συνεστιάσεως αὐτῆς ἦτο ἀπόλυτος. Τάξις, πειθαρχία καὶ εὐ- πρέπεια ἦταν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς καὶ κέφι ἐξαιρετικό.

Αὐτὸ μᾶς δίδει τὸ θάρρος γιὰ νὰ διοργανώσουμε ὅχι μόνον καὶ ὄλλες συνεστιάσεις ἀλλὰ καὶ ἐκδρομές, ποῦ συντελοῦν στὴ ἀλληλογνωριμία καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ συνεκτικοῦ πατριωτικοῦ δεσμοῦ.

Πρώτη ἐκδρομὴ ἀπεφασίσθη νὰ γίνη τὴν Κυριακὴν 9 Μαΐου στὸ Ναύπλιο.

"Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι θὰ ὑπάρξῃ ἐνδιαφέρον γιὰ νὰ γίνη τὸ καλοκαῖρι, τὸ δεκαπενταύγουστο, μία ἐκδρομὴ στὴν Κόνιτσα, ὅχι μόνον ἀπὸ Κονιτσιῶτες ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κατοίκους τῶν χωριῶν τῆς Ἐπαρχίας μας, γιὰ νὰ περάσουμε ἐκεῖ στὸν τόπο μας τὶς ἡμέρες τῶν πανηγυριῶν μας καὶ νὰ ξαναζήσουμε στὴν ἀτμόσφαιρα ἐκείνη τῶν παιδικῶν μας χρόνων, ποὺ μᾶς ἔμεινε ἀλησμόνητη.

Στὸ προηγούμενο τεῦχος δημοσιεύθηκε ἄρθρο τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Γυμνασίου Κονίτσης κ. Νικ. Χ. Ρεμπέλη σχετικὸ μὲ τὸ μέρος στὸ ὅποιο θὰ πρέπει νὰ ἀνεγερθῇ τὸ Μνημεῖον - Μαυσωλεῖον τῶν πεσόντων. Συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν ἀποψιν τοῦ κ. Ρεμπέλη ὅτι καλλιτέρα τοποθεσία εἶναι ἡ τῆς Ἀγίας Βαρβάρας. Ἡ θέσις εἶναι περίοπτος, τὸ τοπίον εἶναι ὑπέροχον. Οὕτω τὸ Μνημεῖον εύρισκεται καὶ ἐγγὺς τοῦ Κέντρου τῆς Κονίτσης καὶ μάλιστα εἰς τοποθεσίαν τὴν ὅποιαν καὶ σήμερον τακτικὰ ἐπισκέπτονται οἱ κάτοικοι.

'Εάν, ὅπως ἐλπίζωμεν, τελικῶς ἀποφασισθῇ τὸ Μνημεῖον - Μαυσωλεῖον νὰ ἀνεγερθῇ εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀγίας Βαρβάρας, θὰ πρέπει νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν ὅπου σήμερα βρίσκεται ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὅποια ἐνσωματουμένη εἰς αὐτὸ καὶ ἐκ βάθρων ἀνακατασκευαζομένη νὰ ἀποτελέσῃ ἐνιαῖον σύνολον.

Τὸ Μνημεῖο-Μαυσωλεῖο ὅχι μόνον θὰ δώσῃ ὡμορφιὰ στὸ τοπεῖο, ἀλλὰ καὶ θὰ γίνη ἡ ἀφορμὴ γιὰ νὰ ἐπισκέπτονται τὴν Κόνιτσα πολλοί, ἐπίσημοι καὶ μή. "Ἄς κάνουμε καὶ ὅτι ὅλο μποροῦμε ποὺ θὰ συμβάλῃ στὴν τουριστικὴ ἀνάπτυξη.

Μία ώραία πρότασι ἔκαμε ὁ κ. Γιάννης Λυμπερόπουλος στὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν. Κάπου εἶδε λαξευμένο ἔνα ἀγριόγιδο καὶ σκέφθηκε πόσο ὡραῖο θὰ ἦταν νὰ στηθῇ κάπου στὴν Κόνιτσα ἔνα τέτοιο καλλιτεχνικὸ ἔργο, ποὺ πράγματι ταιριάζει στὴ γύρω φύση.

Ἡ γενικὴ συνέλευσις ἐνέκρινε τὴν πρότασιν του ἐφ' ὅσον φυσικὰ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Συνδέσμου θὰ μποροῦν νὰ καλύψουν τὴν δαπάνην.

'Επειδὴ πιστεύομεν ὅτι στὸν τουριστικὸ τομέα μπορεῖ κάτι νὰ γίνη, θὰ πρέπει ὅλοι μᾶς νὰ συμβάλουμε σχετικῶς, ὥστε τὴν Κόνιτσα νὰ τὴ κάνουμε ὡμορφότερη καὶ συνεπῶς καὶ τουριστικώτερη.

Καὶ μιὰ ποῦ καταπιαστήκαμε μ' αὐτὸ τὸ θέμα ἃς ἐπανέλθωμε σὲ κάτι ποὺ θίξαμε καὶ στὰ πρῶτα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ μας. Ἡ μεγάλη διάδοση τοῦ αὐτοκινήτου ἔξεμηδένισε τὰς ἀποστάσεις. Τὸ διαρκῶς αὔξανόμενο ὄδικὸ δίκτυο, μᾶς ἔκαμε νὰ κατακτήσουμε κάθε γωνιὰ τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ ἔχουμε ὑπ' ὅψει μας γιὰ νὰ σταθμίσουμε τὶς δυνάμεις μας καὶ νὰ ἐνεργήσουμε ὅπως πρέπει, ὥστε καὶ ἡ γωνιὰ ἡ δική μας νὰ μὴ μείνῃ ἔξω ἀπὸ τὴν τουριστικὴ κίνησι.

Βέβαια μέγα ἐμπόδιο γιὰ τὴν Κόνιτσα καὶ τὴν Ἐπαρχία μας εἶναι τὸ ὅτι βρίσκεται ἀπομονωμένη καὶ δὲν ἔχει σύνδεση μὲ τὴ Μακεδονία. Ὁ τουρίστας δὲν πηγαίνει κάπου γιὰ νὰ γυρίσῃ. Περνάει γιὰ νὰ πάῃ κάπου ἀλλοῦ.

Αὐτὸ τὸ μιονέκτημά μας ἐλπίζουμε σύντομα νὰ ἀρθῇ.

Βασικὸ ἔργο ποὺ πρέπει νὰ γίνη εἶναι ἡ ἀνέγερση ἐνὸς ξενοδοχείου συγχρονισμένου. Πρὸ παντὸς καθαροῦ ὥστε νὰ ἴκανοποιῇ - χωρὶς φυσικὰ πολυτέλειαν - τὸν πολιτισμένο ἄνθρωπο. Τὰ ἄλλα θὰ γίνουν εὔκολα. Ἡ ἴδιωτικὴ πρωτοβουλία θὰ δημιουργήσῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει καὶ θὰ βελτιώσῃ ὅτι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ βελτίωση.

"Οταν θὰ φτιαχθῇ ἔνα ἀπλὸ κέντρο μὲ τζάκι γιὰ τὸν χειμῶνα, ἀπλοχωριὰ καὶ λουλούδια γιὰ τὸ καλοκαίρι καὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ προσφέρῃ φαγητὸ πολιτισμένο μὲ καλὰ ὄλικὰ καὶ πρὸ παντὸς καθαρὸ - γιατὶ δὲν θὰ τὸ ἐπισκέπτονται τούλαχιστον οἱ Γιαννιῶτες, ποὺ δὲν βλέπω νὰ ἔχουν καὶ ἄλλη καλλίτερη διέξοδο κοντινή. Ἐὰν ὑπάρξῃ καὶ ξενοδοχεῖο τῆς προκοπῆς ἐγὼ εἴμαι βέβαιος ὅτι οἱ διάφορες ἐκδρομικὲς ὁργανώσεις (Περιηγητικὴ καὶ ἄλλες) μέσα στὰ τακτικὰ προγράμματά τους θὰ συμπεριλάβουν καὶ τὴν ἐκδρομὴ στὰ Γιάννινα μὲ καταστάλλαγμα τὴν Κόνιτσα ποὺ ὅπως δήποτε,

μαζὸ μὲ τὸ Μνημεῖο - Μαυσωλεῖο θὰ ἡλεκτρίζῃ τὴν περιέργεια τῶν ἐκδρομέων. Τὸ θέμα βέβαια αὐτὸ δὲν ἔξαντλεῖται μὲ τὰ λίγα αὐτὰ λόγια τοῦ παρόντος σημειώματος. Πάλιν θὰ μὰς δοθῇ ὁ καιρὸς νὰ ἐπανέλθουμε.

'Απὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ μας αὐτοῦ ἐτονίσαμε ὅτι ἡ ἐκδοσίς του ὅχι μόνον δέν ἀποτελεῖ ἐπιχείρησιν ἀποφέρουσαν ἔσοδα εἰς τὸν Σύνδεσμον Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ» ποὺ τὸ ἐκδίδει, ἀλλ' ἀντιθέτως ὅλα τὰ ἔσοδα τοῦ Συνδέσμου ἐκ συνδρομῶν καὶ δωρεῶν καταναλίσκονται γιὰ τὸ περιοδικό μας.

Εἴμεθα δὲ ὑποχρεωμένοι νὰ τονίσουμε ὅτι ἀν δὲν ὑπῆρχαν ἀρκετοὶ συμπατριῶται ποὺ μᾶς συνέδραμαν δὲν θὰ μπορούροῦσε νὰ ζήσῃ τὸ περιοδικό μας, ὅχι γιατὶ δὲν ἔχει ἀρκετὸν ἀριθμὸ συνδρομητῶν, ἀλλὰ γιατὶ πολλοὶ συνδρομηταί μας δυστυχῶς δὲν ἔδειξαν κατανόησιν καὶ ἀμελοῦν νὰ στείλουν τὴν συνδρομήν των.

'Εκεῖνο ὅμως ποὺ εἶναι ἀκατανόητον καὶ τὸ ὅποιον πραγματικὰ μᾶς ἐνοχλεῖ, εἶναι τὸ ὅτι τινὲς τῶν Προέδρων τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας μας ἐπέστρεψαν τὸ περιοδικό μας ώς ἀπαράδεκτον, μὲ φαρδειά - πλατειὰ τὴν ὑπογραφήν των καὶ διὰ μεγαλειτέραν ἐπισημοποίησιν, καὶ μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Κοινότητος.

Δὲν ἡθελήσαμεν κατὰ τὸ παρελθὸν νὰ φέρωμεν εἰς τὴν δημοσιότητα τὰ ὄνοματα τῶν Προέδρων τῶν Κοινοτήτων ποὺ μᾶς ἐπέστρεψαν τὸ περιοδικό. Σήμερα ὅμως δὲν ἀντέχουμε εἰς τὸν πειρασμόν. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ὁ ἔξης: "Οταν σὲ δύο συνεχῆ τεύχη δημοσιεύεται πραγματεία τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου μᾶς ἐκπαιδευτικοῦ κ. Σταύρου Γκατσοπούλου γιὰ τὴν ιερὰν Μονήν τῆς Μολυβδοσκεπάστου, δταν ἀπὸ τὸν ἐκ Μολίστης κ. Χαριλ. Γκοῦτον δημοσιεύεται μακρὰ πραγματεία γιὰ τὸ χωριό του, πῶς εἶναι νοητὸν οἱ

Πρόεδροι αὐτῶν τῶν δύο Κοινοτήτων (Μολυβδοσκεπάστου καὶ Μοναστηρίου-Μολίστης) νὰ μᾶς ἐπιστρέψουν τὸ περιοδικό!

Τὸν λόγον, δι' ὃν ἡ ἐπιστροφή, τὸν μαντεύουμε.

Εἶναι ἡ συνδρομὴ τῶν 100 δραχμῶν ἑτησίως.

Ἐὰν φθάσανε αἱ Κοινότητες νὰ μὴ ἔχουν 100 δραγμὲς γιὰ νὰ συνδράμουν τὸ περιοδικὸ ποὺ εἶναι δικό τους, τότε ὅς διαλυθοῦν. Κάποιος θά ἔπρεπε νὰ βρεθῇ ἐπὶ τέλους νὰ τὸ δώσῃ αὐτὸ τὸ κατοστάρικο.

Καὶ ἡ μὲν μὴ καταβολὴ τῆς συνδρομῆς ἀπὸ μιὰ Κοινότητα ἐπὶ τέλους δὲν εἶναι πρὸς θάνατον.

Ἐκεῖνο ποὺ πραγματικὰ μᾶς ἀπαγορεύει εἶναι τὸ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ περιοδικό μας. Αὐτὸ τὸ ἀποδεικνύει πασιδήλως ἡ ἐνέργεια τῶν κ.κ. Προέδρων τῶν ἀνωτέρω Κοινοτήτων.

"Αν ὑπῆρχε ἐνδιαφέρον, τὸ περιοδικὸ θὰ τὸ ἔπερνε ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος ἢ ὁ δάσκαλος καὶ θὰ τὸ διάβαζε στὸ Μεσοχῶρι τοῦ χωριοῦ ὅταν μαζεύονται τὴν Κυριακὴ καὶ θὰ μποροῦσε νὰ κάνῃ καὶ ἔναν ἕρανο νὰ μαζευτῇ τὸ κατοστάρικο.

"Αν ὑπῆρχε ἐνδιαφέρον τόσον ὁ Πρόεδρος, ὅσον καὶ ὁ δάσκαλος τοῦ κάθε χωριοῦ καὶ οἱ γραμματισμένοι θὰ μᾶς ἔστελναν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κάποια ἀνταπόκριση ἀπὸ τὸ χωριό τους, σχετικὰ μὲ τὴν κατάσταση σ' αὐτὰ καὶ τὶς ἀνάγκες τους, γιὰ νὰ τὰ ἐμφανίσουμε καὶ

νὰ τὰ προβάλουμε στοὺς ἀρμοδίους.

Λυπούμεθα εἰλικρινὰ γιατὶ στοὺς κόπους καὶ τὶς θυσίες μας δὲν βρήκαμε ἀνταπόκριση.

Παρὰ ταῦτα ἡμεῖς ἀρχίσαμε ἔναν ἀγώνα γιὰ νὰ προβάλουμε τὴν ἐπαρχία μας μὲ αὐτὸ τὸ περιοδικό. Τὸ κρατήσαμε τρία χρόνια μὲ τὴν βοήθειαν ἀρκετῶν συνεπαρχιωτῶν, ποὺ ἔννοιωσαν τὶς δυσκολίες μας καὶ προχωροῦμε μὲ τὴν προοπτικὴ τῆς βελτιώσεώς του τόσον ἀπὸ πλευρᾶς ἐμφανίσεως, ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ὕλης.

Τὸ περιοδικό μας αὐτὸ ἐπιθυμία μας εἶναι νὰ διαβάζεται ὅσο τὸ δυνατὸν ἀπὸ περισσοτέρους συνεπαρχιώτας, γι' αὐτὸ θὰ παρακαλέσουμε καὶ τοὺς ἀξιοτίμους κ.κ. Προέδρους τῶν Κοινοτήτων ποὺ μᾶς τὸ ἐπέστρεψαν (Μολυβδοσκεπάστου, Μοναστηρίου Μελισσόπετρας καὶ Καστανέας) ὅχι μόνον νὰ μὴ μᾶς τὸ ἐπιστρέψουν, ἀλλ' ἀντιθέτως νὰ τὸ θεωρήσουν σᾶν κάτι δικό τους—διότι πράγματι δικό τους εἶναι — καὶ νὰ φροντίσουν νὰ διαβάζεται ἀπὸ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερους ἐκ τῶν κατοίκων. Ακόμα θέλουμε νὰ δηλώσουμε ὅτι ἐὰν ὑπάρχη τέτοια ἀδυναμία σὲ μιὰ Κοινότητα ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ δώσῃ τὸ κατοστάρικο, ὅς μὴ τὸ στείλῃ. Μᾶς ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ τὸ ἐνδιαφέρον.

Τονίζουμε ἴδιαίτερα αὐτό. Γιατὶ ἀν δὲν ὑπάρχει ἐνδιαφέρον καὶ τὸ περιοδικὸ ὅπως εἶναι μέσα στὸ φάκελλο πετιέται ἢ τὸ πέρνει ὁ μπακάλης τοῦ χωριοῦ γιὰ νὰ φτιάξῃ χωνάκια γιὰ νὰ βάλῃ μέσα καραμέλες ἢ καφέ, τότε ἀσφαλῶς δὲν ὑπάρχει κανένας ἀπολύτως λόγος γιὰ νὰ ταχυδρομεῖται.

TAK.—ΠΑΠ.

'Ο Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν ἀνεκοίνωσε εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ὅτι ὡς τοῦ ἐγνώρισεν ἡ κυρία Γεωργιάδου, χήρα τοῦ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν διευθυντοῦ τοῦ 'Αναγνωστοπούλειου Γεωργικοῦ Σχολείου, κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ κ. 'Υπουργοῦ τῶν Οικονομικῶν κ. Κ. Μητσοτάκη ὑπήχθη καὶ ἡ περιοχὴ Κονίτσης εἰς τὸ ΙΚΑ.

ΓΕΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ «Ο ΑΩΟΣ»

Τὴν Κυριακὴν 28 Μαρτίου ἐ.ξ. συνῆλθεν ἡ ἔτησία Γενική Συνέλευσις τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν εἰς τὴν αἱθουσαν τοῦ ξενοδοχείου «Μπάγκειον».

‘Ως πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως ἔξελεξαν οἱ παρευρεθέντες τὸν κ. Νῖκον Τσάκαν, ὅστις καὶ διηγήθυνε ἐπιτυχῶς τὰς ἔργασίας αὐτῆς. ‘Ο Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου κ. Παπαδημούλης, ἔξεθεσε τὰ πεπτραγμένα τοῦ ἔτους καὶ ὁ κ. Τάκης Ἀλ. Φλώρος ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἔξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς.

‘Η Γενικὴ συνέλευσις διὰ βοῆς καὶ χειροκροτημάτων ἐνέκρινε τὰ πεπτραγμένα.

‘Ακολούθως ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν παραστάντα συνεπαρχιώτην καὶ τακτικὸν συνεργάτην τοῦ περιοδικοῦ μας κ. Σταῦρον Γκατσόπουλον, ὅστις διὰ θερμῶν λόγων ἔχαιρέτησε τὴν συνέλευσιν καὶ ηύχήθη διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Συνδέσμου μας ἐπ’ ἀγαθῷ ὀλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης.

Μετὰ τὸν κ. Γκατσόπουλον ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Ὁρέστης Μανθούλης, εἰσηγηθεὶς τὸ θέμα τῆς τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Συνδέσμου καὶ ἀκολούθως διεξήχθη ψηφοφορία, καθ’ ἥν ἀνεδείχθησαν διὰ τὸ νέον Διοικ. Συμβούλιον οἱ κάτωθι :

‘Ιωάννης Λυμπερόπουλος
Δημ. Μηλίγκος
Παναγιώτης Παπαδημούλης
‘Ορέστης Μανθούλης
Κλέαρχος Μήλιος
Νίκη Σχοινᾶ
Κωνστ. Κολέτσης.
Συνελθόντος τοῦ νεοεκλεγέντος Διοικ.

Συμβουλίου τοῦτο κατηρτίσθη εἰς Σῶμα ὡς ἔξῆς :

Παναγ. Παπαδημούλης, Πρόεδρος
‘Ορέστης Μανθούλης, Ἀντιπρόεδρος
Κωνστ. Κολέτσης, Γεν. Γραμματεὺς
Δημ. Μηλίγκος, Ταμίας

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Θεσσαλονίκη 8-11-1964.

Σεβαστέ μου κ. Λ.

Ἐδιάβασα μὲ μεγάλη χαρὰ τὶς ὡραῖες καὶ ὡραῖα τοποθετημένες σκέψεις σας, διὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν ἀξιοθεάτων τῆς ἴδιαίτερης μας Πατρίδας.

Οἱ σκέψεις σας φανερώνουν, τὴν ἀγάπη ποὺ τρέφετε γιὰ τὸν τόπο μας, ὁ ὄποιος πράγματι συνδέει τὸ ὄμορφο μὲ τὸ ἰστορικό, τὸ θέαμα μὲ τὸν ἡρωϊσμό.

“Οσοι γνωρίζουν τὴν Κόνιτσα, τὴν τοποθετοῦν κάπου στὴν Ἡπειρο, σύμβολο ἰστορικὸ ἀπὸ τὶς πρόσφατες μάχες καὶ τίποτε περισσότερο δὲν γνωρίζουν γι’ αὐτὴν καὶ γιὰ τὴν ἐπαρχία της.

‘Αλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ γνωστὴ ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον τολμῶ δὲ νὰ πῶ καὶ διεθνῶς γνωστή, ἀπὸ τὴν καλαισθητοποίηση τῶν τοπίων της, καὶ τὴν ἐκμετάλλευση γενικῶς ὅλων ἐκείνων, τὰ ὄποια συγκεντρώνουν τὸ ἐνδιαφέρον στοὺς ξένους ἐπισκέπτας καὶ περιηγητάς.

‘Η Κόνιτσα ἔχει πλοῦτο κρυμμένο, ἔχει ὄμορφιές, δὲν είναι δὲ ύπερβολὴ ἂν πῶ ὅτι οἱ χάρες της είναι περισσότερες καὶ αὐτῶν τῆς Κέρκυρας καὶ τῶν ἄλλων νησιῶν ποὺ συγκεντρώνουν στοὺς δρόμους των χιλιάδες ἐπισκέπτας, καὶ ποὺ σὲ μᾶς δὲν φαίνεται γιατὶ τὶς συνηθίσαμε.

Πέρυσι τὸν Μάϊο, ἐπισκέφθηκα ὄμοῦ μὲ ἔνα Ἀμερικανὸ τὸ Μοναστήρι μας. ‘Ο ξένος καθ’ ὅλην τὴν διαδρομὴν, κυττοῦσε ἐμβρόντητος, ἐκστατικός, τὰ ὑπέροχα τοπία μας, τὰ ὄποια ἀπηθανάτιζε διὰ φωτογραφιῶν. ‘Ο θαυ-

‘Ιωάννης Λυμπερόπουλος,
Κλέαρχος Μήλιος,
Νίκη Σχοινᾶ

μασμός του ἔφθασε σὲ κατακόρυφο ὅταν φθάσαμε στὸ Μοναστῆρι ὅπου μὲ μεγάλη εἰλικρίνεια καὶ χωρὶς καθόλου νὰ θέλῃ νὰ μὲ κολακεύσῃ, μοῦ εἶπε ὅτι εἴναι κρῖμα γιὰ τοὺς Κονιτσιῶτες, νὰ ἀφήνουν τέτοια τοπία, ποὺ συναγωνίζονται τὰ Ἐλβετικά, πολλὰ δὲ ὑπερέχουν νὰ τὰ ἀφήνουν ἀνεκμετάλλευτα βορὰν τοῦ λαίμαργου ματιοῦ μερικῶν μόνων φυσιολατρῶν καὶ ὄρειβατῶν οἱ ὅποιοι φλέγονται ἀπὸ τὴν δῖψα τῆς περιπετείας.

Μοῦ εἶπε πολλὰ ἀκόμη, ὅτι ἡ Κόνιτσα καὶ ὅλα τὰ χωριά της, θὰ ἡμποροῦσαν νὰ ζήσουν ἀνετα, μόνον καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση καὶ ἐκμετάλλευση τοῦ εὔεργετικοῦ Ἀώου καὶ τῶν ὑπερόχων τοπίων. "Ολα αὐτὰ ποὺ γράφετε, ὅλοι, σᾶς διαβεβαιῶ τὰ διαβάζουν τώρα γύρω ἀπὸ τὶς «σόμπες» καθισμένοι στὰ «μπάσια», χαίρονται καὶ ὀραματίζονται τὴν Κόνιτσα καλύτερη, ἀλλὰ μόνον ἀφ' ἔαυτῶν, χωρὶς καμμίαν δημοσίαν συζήτησιν, χωρὶς νὰ ἀναλαμβάνῃ ὁ Δῆμος καμμίαν πρωτοβουλίαν, χωρὶς τέλος ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν θέσεις ὑψηλὲς - καὶ εἴναι πολλοὶ - κοντὰ σὲ ἄρχοντες καὶ ὑπευθύνους, νὰ ζητήσουν, νὰ ἀπαιτήσουν, νὰ κτυπήσουν τὶς πόρτες τῶν μεγάλων, ὥσπου κάποτε θὰ ἀνοίξουν κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιμονή μας, θὰ πραγματοποιήσωμε τὸ ὄνειρό μας, «Νὰ γίνῃ ἡ Κόνιτσά μας γνωστή», νὰ περνοῦν, γιατὶ ὅχι, οἱ Ἀθηναῖοι τὸ Σαββατοκύριακὸ τους στὰ χιόνια τῆς Κόνιτσας τὸν χειμῶνα, νὰ χαίρωνται, τὴν φύση, τὴν ὄμορφιά, τὸ μαγικὸ τοπίο, τὰ ἱστορικὰ κατάλοιπα τὴν "Ανοιξη καὶ τὸ καλοκαίρι.

'Απ' ὅσα διαβάζω, πρόκειται νὰ συνδεθῇ ἡ Μακεδονία, διὰ μέσου Δροσοπηγῆς - Κονίτσης μὲ τὰ Ἰωάννινα. "Ενας λόγος θὰ εἴναι ὃν ναυαγήσῃ αὐτὸ

τὸ σχέδιο, τὸ γεγονὸς ὅτι θὰ ποῦνε αὐτοί, ποὺ διαχειρίζονται αὐτὰ τὰ ζητήματα. «Γιατὶ νὰ χαράξωμε τὸν δρόμο ἀπὸ τὴν Κόνιτσα, ἡ ὅποια δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὄποιον νὰ ἐλκύῃ τοὺς ταξιδιῶτες, καὶ νὰ μὴν τὸν πραγματοποιήσωμε ἀπὸ τὴν ἄλλη πόλη ποὺ ἔχει κάτι νὰ παρουσιάσῃ;».

Πρέπει νὰ τοὺς αἰφνιδιάσωμε, μὲ τὶς προσπάθειες μας, γιὰ κάτι καλύτερο γιὰ κάτι ἀνώτερο.

"Ἄσ συσπειρωθοῦν λοιπὸν οἱ Δημοτικοί μας ἄρχοντες, ὅλοι ἐσεῖς οἱ Κονιτσιῶται ποὺ βρίσκεσθε πιὸ κοντὰ στὴν μηχανὴ τοῦ Κράτους, οἱ ὅποιοι πονᾶτε γιὰ τὴν Κόνιτσα, καὶ νὰ κτυπήσουν τὶς πόρτες καὶ θὰ ἀνοίξουν, εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό. Κάτι μέσα μου μοῦ λέγει ὅτι θὰ γίνῃ ἡ Κόνιτσα μεγάλη καὶ γνωστή.

"Ολες οἱ προϋποθέσεις ὑπάρχουν, προοπτικὲς ἀφθονες, λείπει «ἡ σχετικὴ κροῦσις».

'Εξ' ἄλλου εἴναι εὐκαιρία στὸ νέο Δημοτικὸ Συμβούλιο νὰ ἀφήσῃ ἐποχή, ἀφοῦ κοντὰ στὶς ἄλλες φροντίδες, στραφῆ καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ποὺ τόσον ἐπιτυχῶς θίξατε στὸ προηγούμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας.

'Ἐν κατακλεῖδι—εἶμαι νέος καὶ δὲν ξεύρω πολλὰ παρὰ μόνον ὅτι ἀγαπῶ τὴν πατρίδα μου - ἡθελα νὰ πῶ ὅτι οἱ ωραῖες αὐτὲς σκέψεις σας, πρέπει νὰ υίοθετηθοῦν, νὰ πλησιασθοῦν καὶ ὅλοι καὶ ὅπως ὁ καθένας μπορεῖ νὰ βοηθήσωμε γιὰ αὐτὴ τὴν οἰκοδόμηση. 'Εξ ἄλλου εἴναι γιὰ τὸ συμφέρον μας, γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ καθ' ἐνὸς Κονιτσιώτου.

Μετὰ τιμῆς, εὐχαριστῶ διὰ τὴν φιλοξενίαν.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ
Φοιτητὴς Ἰατρικῆς.

Τέλειωση της Κονιτσας

Κόνιτσα
15)3)65)

—Οι άποκριές έφετος στήν Κόνι-

τσα δὲν έορτάσθηκαν μὲ τὸ συνηθισμένο ξεφάντωμα καὶ τὴν πομπὴ τοῦ Καρναβάλου καὶ τῶν μασκαράδων ποὺ ἔκαμαν τὴν ἐμφανισί των ἄλλοτε ὄλοκληρο τὸ Σαββατοκύριακο τῆς Τυρινῆς ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κυρίως διοργανωτὰς καὶ ἐμψυχωτὰς τοῦ καρναβαλικοῦ γλεντιοῦ πενθοῦν ἥ ἀποδημοῦν στήν Δυτικὴν Γερμανία, καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι δὲν ἐνδιαφέρθηκε καμία ἀρχὴ ἥ σωματεῖον διὰ τὴν διοργανωσίν των.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως οἱ συνεχεῖς νυκτερινὲς μεταμφιέσεις καὶ τὰ ἴδιωτικὰ γλέντια ἐσημείωσαν ρεκόρ.

Εἰς τὴν Λέσχην ἀξιωματικῶν ἐδόθη ἀποκριάτικη χοροσπερὶς τὴν νύκτα τοῦ Σαββάτου τῆς Τυρινῆς, εἰς τὴν ὅποιαν παρευρέθησαν πολλοὶ Κονιτσιῶται. Καὶ ἄλλο ἀποκριάτικο πάρτυ διοργανώθηκε ἐπίσης ἀπὸ τοὺς νέους τῆς ἀνω Κονίτσης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Θεοφάνη Λώλου. Εἰς δὲ τὴν τοποθεσίαν «Καρυές» ὅπου ἐκάη ὁ πατροπαράδοτος "Ελατος συνεκεντρώθησαν πάρα πολλοὶ Κονιτσιῶτες, καθὼς καὶ ἀρκετοὶ μασκαράδες καὶ ἔχόρευσαν γύρω ἀπὸ τὴν φωτιά.

Τὴν Καθαροδευτέραν, ἥ ἔξοδος τῶν Κονιτσιωτῶν πρὸς τὴν ἔξοχην τοποθεσίαν τῆς 'Αγίας Βαρβάρας ὑπῆρξεν ὅμαδική.

Μὲ ἔξαιρετικὸν κέφι καὶ μὲ λαϊκὴν ὅργανα ἔορτάσθησαν οἱ ἀπόκριες εἰς τὴν Πηγήν, 'Αγ. Παρασκευήν, Πυρσόγιαννην, καὶ εἰς διάφορα ἄλλα χωρία τῆς 'Επαρχίας μας.

— Τὴν 8-3-65 ἐπεσκέφθησαν τὴν Κόνιτσαν προερχόμενοι ἐκ Μολυβδοσκεπάστου, ὁ καθηγητὴς Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Φράγκου, μετὰ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ 'Ιεροδιδασκαλείου Βελλᾶς κ. Παπασπύρου, καὶ ἄλλων συναδέλφων των.

— Τὴν 9-3-65 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν

κινητὸν διαφημιστικὸν συνεργεῖον τῆς 'Εταιρίας ΠΕΤΡΟΓΚΑΖ καὶ ἐπρόβαλεν μικρὰν διαφημιστικὴν ταινίαν ἐντὸς τῆς αἰθούσης τοῦ κινηματογράφου τοῦ κ. Πηγαδᾶ. Ἐκλήρωσεν δὲ καὶ μίαν κουζίναν, δῶρον τῆς ΠΕΤΡΟΓΚΑΖ, τὴν ὅποιαν ἐκέρδισεν ὁ ἐκ τῶν θεατῶν στρατιώτης τοῦ 583 τάγματος Χρῆστος Βουρλούμης.

— Ἐνωθέντος τοῦ ἡλεκτρικοῦ δικτύου τῆς 'Επαρχίας μας μετὰ τοῦ ἑνιαίου τοιούτου τῆς Δ.Ε.Η. ἐπαυσεν ὑφιστάμενον καὶ διελύθη τὸ τοπικὸν ἐργοστάσιον ἡλεκτροπαραγωγῆς ἐν κάτω Κονίτσῃ.

Κόνιτσα 31)3)65)

— Πρὸ ἡμερῶν μετέβησαν εἰς τὸ χωρίον Πύργος ὁ ἐπιχειρηματίας κ. Μπενάκης μετὰ τοῦ γεωλόγου μηχανικοῦ κ. Ἡλιοπούλου καὶ ἔλαβαν νέα δείγματα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐκεῖ κοιτασμάτων ἀμιάντου. Ὅπεραν δὲ ὅτι προσεχῶς θὰ γίνη ἐναρξις τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἔξόρυξίν του. 'Ως ἐπληροφορήθημεν ἐξ ὄλλου, πλὴν τῶν ἀνωτέρω, καὶ ἑτέρα Γαλλικὴ 'Εταιρία ἔδειξεν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ κοιτάσματα ἀμιάντου τοῦ χωρίου Πύργος.

— Ἀφίχθη πρὸ ἡμερῶν καὶ ἀνέλαβεν τὰ καθήκοντά του, ὁ νέος Διοικητὴς τοῦ 'Αστυνομικοῦ Τμήματος Κονίτσης κ. Δημήτριος Χειλάκης ἀνθυπομοίραρχος.

— Μὲ διαταγὴν τοῦ Δασαρχείου Κονίτσης ἀπηγορεύθη ἡ ξύλευσις εἰς τὴν περιοχὴν Μονῆς Στομίου. Τὸ μέτρον εἶναι ὄρθὸν διότι τὸ ἀπὸ τὴν μεγάλην Σκάλαν μέχρι τῆς Μονῆς δάσος τὸ ὅποιον μὲ τὴν προστατευτικὴν σκιάν του ἐκαθίστα τόσον εύχάριστον τὴν διαδρομήν, καὶ παραλλήλως συνεκράτει καὶ τὸ κατωφερὲς ἔδαφος, τείνει νὰ ἔξαφανισθῇ ὀλοσχερῶς, κατακοπὲν ἀπὸ ἐλαχίστους μὲ ἐλαστικὴν συνείδησιν ξυλοκόπους.

— Ἐτελέσθη εἰς τὸν καθεδρικὸν Ναὸν ἐπιμνημόσυνος δέησις ἐπὶ τῇ 29ῃ ἐπετείῳ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου 'Ελευθερίου Βενιζέλου.

— Εἰς τὴν αἱθουσαν τῆς Πνευματικῆς Στέγης ἐδόθη διάλεξις μὲν ὁμιλητὴν τὸν Ταγματάρχην κ. Π. Ἀναστασόπουλον παρουσίᾳ πλήθους ἀκροατῶν, μὲν θέμα «Ἡ Ἑλλὰς διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τὸ Ἑλληνοχριστιανικὸν ἴδεῶδες».

— Ἡ ἐπέτειος τῆς ἔθνικῆς παλιγγενεσίας ἑωρτάσθη μὲν λαμπρότητα καὶ πατριωτικὴν ἔξαρσιν. Τὸν πανηγυρικὸν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἀγίου Νικολάου ἐνθα ἐγένετο δοξολογία, ἔξεφωνησεν ὁ Γυμνασιάρχης κ. Π. Ἀργύρης. Ἐπηκολούθησε κατάθεσις στεφάνου εἰς τὸ μνημεῖον τῶν πεσόντων καὶ παρέλασις τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων καὶ ἰδρυμάτων, τῶν προσκόπων καὶ ὁδηγῶν καὶ τμήματος τοῦ στρατοῦ. Τὸ ἀπόγευμα διαργανώθη ἑօρτὴ παρὰ τοῦ Γυμνασίου εἰς τὴν αἱθουσαν τῆς πνευματικῆς Στέγης μὲν ἀπαγγελίας καὶ ἀσματα, τὴν δὲ ἐσπέραν ἐδόθη χορεσπερίς εἰς τὴν Λέσχην τῶν Ἀξιωματικῶν.

— Τὴν 30-3-65 ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερόθεος Πετρίδης μετέβη εἰς τὰ ἀκριτικὰ χωρία Βούρμπιανη, Ἀσημοχωρίου Χιονάδες, Γοργοποτάμου καὶ Πληκάτι καὶ διένειμε δέματα μὲν ἴματισμὸν ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Οἱ συμπατριῶται κ.κ. Γεώργιος Στάχτιαρης Μοίραρχος τέως Διοικητὴς Υ. Χωρ/κῆς Κονίτσης καὶ ὁ κ. Σταῦρος Ράγγας ἐγένοντο πατέρες θηλέων τέκνων ὁ δὲ κ. Δημ. Διαμάντης ἄρρενος.

ΜΝΗΣΤΕΙΑΙ

‘Ο κ. Εὐάγγελος Μπούνας ὑπάλληλος τοῦ Δήμου Κονίτσης καὶ ἡ δίς Χρυσούλα Καλλισώρα ἐκ Καστανέας ἀντήλλαξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

‘Απεβίωσαν τὴν 24-3-65 ἡ Ἐλευθερία Χήρα Δημ. Γαϊτανίδου.

Τὴν 26-3-65 ὁ Βασίλειος Λ. Τσάνος ἐκ Πύργου (Στράτσιανης).

Καὶ τὴν 28-3-65 ἡ Ἀλεξάνδρα σύζυγος Χρήστου Παπανίκου ἔτῶν 86 ἐκ Κονίτσης.

ΑΦΙΞΕΙΣ – ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

— Ἐπανέκαμψαν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας. κ.κ. Χριστοφόρος, καὶ οἱ κ.κ. Κων. Γκόγκος, Μάνθος Βλάχος καὶ Ναπολέων Παπακώστας.

— Αφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν οἱ κ.κ. Παῦλος Λᾶλος τελωνειακὸς καὶ Βασ. Ζιώγας.

— Ανεχώρησεν οἰκογενειακῶς δι’ Η. Π.Α. ὁ κ. Γεώργιος Ζιώγας.

— Τὴν 3-4-65 ἀφίχθη ὁ Βουλευτὴς τῆς Ε.Π.Ε. καὶ τέως Ὑπουργὸς κ. Εὐάγγελος Ἀβέρωφ - Τοσίτσας. Όμοίως ἀφίχθη ὁ Διευθυντὴς Κοινωνικῆς Προνοίας Ιωαννίνων κ. Πουτέτσης.

— Τὴν 4-4-65 εἰς τὴν αἱθουσαν διαλέξεων τῆς Πνευματικῆς Στέγης Κονίτσης, ἐδόθη διάλεξις ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου μὲν ὁμιλητὴν τὸν κ. Ἀνδρέα Μιχαλόπουλον γραφολόγον, καθηγητὴν τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ιωαννίνων, ὁ δόποιος ἀνέπτυξεν μὲν ἔξαιρετικὴν σαφήνειαν, καὶ ἀπλότητα τὸ θέμα του, «οἱ δύο νόμοι τῆς ζωῆς θρησκεία καὶ ἐργασία».

— Τὴν 4-4-65 ἐδόθη εἰς Ἀετόπετραν ὑπὸ ἐρασιτεχνικοῦ θιάσου ἐκ νέων καὶ νεάνιδων τοῦ χωρίου θεατρικὴ παράστασις ὄργανωθεῖσα ὑπὸ τῶν δίδων Φιλομήλας Δαλταβούκη διδασκαλίσσης καὶ Εύδοκίας Λοράνδου Ἀρχηγοῦ τοῦ Σπητιοῦ τοῦ παιδιοῦ καὶ ἐπαίχθη τὸ πατριωτικὸν ἔργον «Ἡ Σκλάβα».

— Κατόπιν ἐκλογῆς τῆς νέας Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ὀρειβατικῆς Ομάδος Κονίτσης, ἔξελέγησαν Ἀρχηγὸς ὁ κ. Κων/νος Ρούσης φαρμακοποιός, Γραμματεὺς ὁ κ. Ἀναστάσιος Εύθυμιος, καὶ Ταμίας ἡ δίς Ἀννα Χούσου τὴν ὅποιαν ὅμως παραιτηθεῖσαν ἀντικατέστησεν ὁ κ. Ἀθανάσιος Στερ-

γίου. Τέταρτον δὲ μέλος τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς ἔξελέγη ὁ ὁδοντίατρος κ. Κων. Φλώρος.

—'Αποστρατευθεὶς μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου ὁ τέως διοικητὴς τῆς 'Υποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κονίτσης κ. Γεώργιος Στάχτιαρης, παρέδωσεν τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ 'Αστυνομικοῦ Τμήματος Κονίτσης ἀνθυπομοίραρχον κ. Δημήτιον Χειλάκην Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ κ. Στάχτιαρης διετέλεσεν προηγουμένως καὶ διοικητὴς τῆς 'Υποδ. Χωρ/κῆς Πυρσογιάννης ἀπὸ τοῦ 1955 καὶ ἐντεῦθεν ὑπηρετήσας ἐπὶ ὄλόκληρον δεκαετίαν εἰς τὴν ἀκριτικήν μας περιοχὴν.

—Τὴν 11-4-65 ἐγένοντο εἰς Πυρσόγιαννην ἐκλογαὶ πρὸς ἀνάδειξιν νέας Διοικούστης Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνδέσμου Κοινοτήτων Γράμμου. Ἀνεδείχθησαν δέ, Πρόεδρος αὐτῆς ὁ κ. Λάζαρος Γιαντσιούλης (Πρόεδρος Κοινότητος Πυρσογιάννης), Ἀντιπρόεδρος ὁ ἐκ Λυκοράχης κ. Θωμᾶς Καρανίκας, καὶ μέλος ὁ κ. Θεοφάνης Σκούφιας ἐκ Βουρμπιάνης.

—Χωρισθέντος εἰς δύο Τμήματα τοῦ τέως ἔξαταξίου Γυμνασίου Κονίτσης, τὴν μὲν διεύθυνσιν τοῦ τριταξίου Γυμνασίου ἀνέλαβεν ὁ συμπατριώτης φιλόλογος Καθηγητὴς κ. Νικόλαος Χ. Ρέμπελης, τὴν δὲ τοῦ Λυκείου ὁ ἥδη Γυμνασιάρχης κ. Παναγιώτης Ἀργύρης.

—Τὴν 18-4-65 εἰς τὸ γήπεδον μας, ἔλαβε χώραν ποδοσφαιρικὴ συνάντησις, μεταξὺ τῶν ὁμάδων «ΠΙΝΔΟΣ» Κονίτσης καὶ «ΠΑΝΛΕΥΚΑΔΙΑΚΟΣ» Λευκάδος μὲ ἀποτέλεσμα 6-1 ὑπὲρ τῆς Πίνδου.

—'Επανεπατρίσθησαν ὁ ἐκ Καβασίλων Σπυρίδων Νικόλαου ἐκ Πολωνίας, καὶ ὁ ἐκ Καλλιθέας Δημήτριος Λάκας ἐξ Ούγγαρίας.

—Τὴν 18-4-65 μέλη τῆς ὄρειβατικῆς ὁμάδος Κονίτσης, ὑπὸ τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ κ. Κων. Φλώρου, ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ ὄρους Μιτσικέλι Ἰωαννίνων.

—'Αφίχθη καὶ παρέλαβεν ὑπηρεσίαν ὁ νέος διαχειριστὴς τοῦ 'Εθνικοῦ 'Ορφανοτροφείου κ. Μπαδήμας.

—'Επληροφορήθημεν ὅτι θὰ ἀφιχθῇ

προσεχῶς ὁ νέος 'Επαρχος Κονίτσης κ. Ζαχίδης.

—'Απασαι αἱ ἀκολουθίαι τῆς Μ. Ἐβδομάδος καθὼς καὶ αἱ τῆς Ἀναστάσεως, ἐψάλησαν χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. κ. Χριστοφόρου.

—Εἰς τὸ ἐνταῦθα στρατόπεδον τοῦ 583 τάγματος τὸ Πάσχα ἑορτάσθη ὡς συνήθως μή ὁβελίας καὶ χορούς καὶ τραγούδια καὶ πολλοὶ συμπολίται μετὰ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν ἐπεσκέφθησαν τοὺς ἑορτάζοντας ἀκρίτας μας.

—Τὴν 26-4-65 ὁ Δήμαρχος Κονίτσης κ. Νικ. Ντεντόπουλος μετὰ τοῦ Πρέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κ.κ. Εύαγ. Ντούτη καὶ Σωτ. Φαρμάκη, τοῦ Δημοτικοῦ Συμβούλου κ. Νικ. Τζάλα, τῶν κ.κ. Κων. Κυρίτση Γραμματέως τοῦ εἰρηνοδικείου Βασιλείου Δούβαλη καὶ Ἀχιλλέως Τασούλα ταμειακῶν, Ἀνδρ. Δούβαλη, καὶ πολλῶν ἄλλων Κονιτσιωτῶν καὶ Προσκόπων, μετέβησαν εἰς Βούρμπιανην καὶ διένειμον διάφορα Πασχαλινὰ δῶρα πρὸς τοὺς ἀνδρας τῶν φυλακίων τοῦ 1ου Λόχου τὰ ὅποια τυγχάνουν υἱοθετημένα παρὰ τοῦ Δήμου Κονίτσης. Ἐτυχον δὲ θερμῆς ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Λόχου λοχαγοῦ κ. Κων. Τασιούλα καὶ τῶν λοιπῶν ἀξιωματικῶν καὶ διπλιτῶν.

—Τὴν 28-4-65 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν μετὰ τῆς οἰκογενείας του ὁ Διοικητὴς τῆς VIII Μεραρχίας ὑποστράτηγος κ. Γεώργιος Λεβέντης.

—Κατὰ τὴν σημερινὴν ἑορτὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ὄλιγοι μᾶλλον πανυγηρισταὶ μετέβησαν εἰς τὰ ἔξωκλήσια Παναγίας ἀνω Κονίτσης καὶ Κόκκινη Παναγιά. Εἰς τὰ πανηγύρια τῆς Παναγίας Πυρσογιάννης, Πηγῆς (Μπούστης) Μεσογεφύρων Ἀρίστης (Σπηλαιωτίσσης) Καβασίλων κ.λπ. οἱ πανηγυρισταὶ ἥσαν πολυάριθμοι καὶ διεσκέδασαν μὲ χορούς καὶ τραγούδια.

—Τὴν 30-4-65 ὁ Νικόλαος Πορφύρης ἐτῶν 20 ἐξ ἀνω Κονίτσης καὶ ἡ Ἀρσινόη Μωϋσίδου ἐτῶν 17 ἐκ κάτω Κονίτσης

άλληλοαπήχθησαν τραπέντες πρὸς Ἰωάννινα.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια

— Τὸ Μέγα Σάββατον ἐνῶ ὅλοι οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ ἔξέπεμπον κλασικὴν μουσικὴν καὶ πένθημα ἄσματα, τὰ ἡλεκτρόφωνα τῶν καφενείων τῆς Κονίτσης ἔξέπεμπον ρεμπέτικα, λαϊκὰ καὶ τραγούδια τοῦ χοροῦ. Δὲν ὑπάρχει ἄραγε καμμία ἀστυνομικὴ διάταξις ἢ νόμος τοῦ κράτους ποὺ νὰ μὴν ἐπιτρέπῃ αὐτὲς τὶς ἀπρέπειες; Πταίουν βεβαίως καὶ οἱ νεαροὶ ποὺ τὰ ἔβαζαν ρίπτοντες τὰς δραχμάς των διὰ νὰ ... διασκεδάσουν.

— Κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας τοῦ Πάσχα ἀφίχθησαν ἀρκετοὶ Τουρίσται, ἀλλὰ μὴ εύροντες ἐστιατόρια ἀνοικτὰ (καθὼς καὶ τὸ ξενοδοεχεῖον ὑπνου) ἀνεχώρησαν παραπονούμενοι καὶ δυσαρεστημένοι.

Σημ. Συντ. Πρέπει νὰ γίνῃ μάθημα στοὺς ἀνθρώπους ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ βοηθήσουν στὴ Τουριστικὴ ἀνάπτυξη τῆς Κόνιτσας, 'Εστιάτορας, ζαχαροπλάστας κλπ., ὅτι ἡ ἀπουσία τους αὐτὴ καὶ γιαυτοὺς καὶ στὴν Κόνιτσα θὰ στοιχίσῃ πάρα πολλά. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔνας τουρίστας ποὺ περνάει καλὰ σ' ἔνα μέρος γίνεται κράχτης σὲ ἄλλους δέκα τουρίστες ποὺ πρόκειται νὰ ἔρθουν.

ΑΦΙΞΕΙΣ – ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Ἐπανέκαμψαν ἔξ Ἀθηνῶν οἱ κ.κ. Κων. Ρούσης φαρμακοποιὸς καὶ Στυλιανὸς Παύλου ἰατρὸς Π.Ι.Κ.Π.Α. Ὁμοίως ἐπανέκαμψαν ἔξ Ἀθηνῶν καὶ ἄλλαχοῦ ὁ Δήμαρχός μας κ. Νικ. Ντεντόπουλος, ὁ Διευθυντὴς τῆς Α.Τ.Ε. Κονίτσης κ. Βασίλειος Σταύρου, ὁ Δ/της Ενώσ. Συνεταιρισμῶν κ. Σπ. Χριστίνης, ὁ μετεκπαιδευόμενος εἰς τὴν Σχολὴν Τροχαίας χωροφύλαξ κ. Δημ. Μπρικούλης ὁ Διευθυντὴς τοῦ Α' Δημοτικοῦ Σχολείου κ. Θεοφ. Φασούλης.
— Ἀφίχθησαν ἐπίσης ἔξ Ἀθηνῶν οἱ

συμπατριῶται κ.κ. Τηλέμαχος καὶ Θωμᾶς Νάτση μετὰ τῆς ἀδελφῆς των κας. Φοφῶς καὶ τοῦ γαμβροῦ των, Κων. Κούσιος, Γεώργιος Κατσίμπαρης, Γεώργιος Τράντας διὰ Βούρμπιανην, Εὔθυμ. Γκάσιος, Κων/νος Τσίλης μετὰ τῆς οἰκογενείας καὶ λοιπῶν συγγενῶν του, Σπυρ. Χοῦσος, Ναπολέων Ἀβραμίδης, Θεόδ. Κολοκοτρώνης μετὰ τῆς συζύγου του κ. Μένης τὸ γένος Ζακοπούλου.

— Ὁμοίως ἀφίχθησαν ἐκ Ταγκανίκας διὰ Πύργον ὁ κ. Ἰωάννης Σιούτης μετὰ τοῦ υἱοῦ του κ. Χαραλάμπους ὁ ὄποιος θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του μετὰ τῆς δίδος Μαριγούλας Κοσκινᾶ, ἐκ Θεσσαλονίκης, οἱ φοιτηταὶ κ.κ. Βασίλειος Χ. Τσαρούχης, Μηνᾶς Παπαμιχαήλ, Γεωργ. Παπαθεμιστοκλέους. Ἐκ Κουστέσης Ἀγράφων ὁ δημ/λος κ. Θεοδόσ. Τσαλιαμάνης, ἐκ Καλαμῶν ὁ τέως Διευθυντὴς τοῦ ἔθν. Ὁρφανοτροφείου κ. Κων. Πάκος.

— Ἀφίχθησαν ὅπως ἔορτάσουν τὸ Πάσχα μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των πολλοὶ συμπατριῶται ἐκ Δυτικῆς Γερμανίας. Ἐκ Σουηδίας ἀφίχθη ὁ κ. Ἡλ. Χοῦσος.

— Ἀνεχώρησαν διὰ Ρουμανίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐκεī διαμένοντος υἱοῦ των καὶ λοιπῶν συγγενῶν των ὁ κ. Βασίλειος Μακάριος μετὰ τῆς κυρίας του.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ – ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Οἱ κ.κ. Δημήτριος Τουφεξῆς χωροφύλαξ ὑπηρετῶν ἐν Κονίτσῃ, καὶ Παναγιώτης Ντάμας ἐκ Καβασίλων ἐγένοντο πατέρες ἀρρένων τέκνων, ὁ δὲ κ. Ἀναστάσιος Χουρσανίδης θήλεως.

— Τὴν 26-4-65 ὁ κ. Ἀθαν. Ζακόπουλος ἐβάπτισε τὸ ἀγοράκι τοῦ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβροῦ του κ. Γεωργίου Τσινώλη χαρίσας εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα Σπυράκης.

ΓΑΜΟΙ

— Τὴν 25-4-65 ἐτελέσθησαν εἰς Διστρατὸν οἱ γάμοι τοῦ κ. Εύθυμίου Γιαν-

νούση μετά τῆς δίδος Φρειδερίκης Δ. Κατσίμπαρη.

—'Ετελέσθησαν τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα οἱ ἀρραβῶνες τοῦ κ. 'Ανδρέα Μ. Σιώρου μετά τῆς δίδος Εἰρήνης Χ. Γκαραβέλα.

—Τὴν 26-4-65 ἐτελέσθησαν εἰς Κόνιτσαν οἱ γάμοι τοῦ κ. 'Αθανασίου Γ. Γεράση μετά τῆς δίδος 'Αγαθούλας 'Αλ. Γκάσιου ἐκ Καστανέας.

—Εἰς Καστανέαν ἐπίστης ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ κ. 'Αποστόλου Κατσαροῦ

μετά τῆς δίδος Σταθούλας Παπαδήμα, καὶ εἰς Κόνιτσαν τοῦ κ. 'Ανανασίου Τζέτη ἐξ 'Αηδονοχωρίου μετά τῆς δίδος 'Ελευθερίας Κενανίδου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

'Απεβίωσεν πρὸ ἡμερῶν εἰς 'Ιωάννινα καὶ ἐκηδεύθη εἰς τὸ χωρίον τῆς Καστανέαν ἡ Παναγιώτα χήρα Νικολ. Καλησώρα.

A. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

—'Ετελέσθησαν ἐν 'Αθήναις οἱ ἀρραβῶνες τῆς δίδος Ούρανίας Θωμᾶ Ζώη μετά τοῦ ἐξ 'Αθηνῶν βιομηχάνου Λάκη Παπαδοπούλου.

—'Αφίχθη ἐκ Χαρτούμ καὶ ἐκατεστάθη εἰς 'Αθήνας ὁ κ. 'Αλ. Λαμπρίδης

μετά τῆς οἰκογενείας του.

—'Απεβίωσεν ἐν 'Αθήναις ὁ Συμπατριώτης μας Σπυρίδων Νάτσης.

—'Εβαπτίσθη ἐν 'Αθήναις ὁ δυσέγγογονος τῆς κ. "Ολγας Γούναρη, υἱὸς τοῦ κ. Εὐαγγέλου Μακρῆ καὶ ἔλαβεν τὸ ὄνομα Λάμπρος.

BIOTEΧΝΙΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ

ΜΙΛΤΟΣ ΖΑΦΕΙΡΗΣ Ο.Ε.

—'Αθηναϊδος 3 'Αθήναι (ΤΗΛΕΦ. 229.564)

ΓΥΝ. ΕΣΩΡΟΥΧΑ - ΔΑΝΤΕΛΕΣ - ΜΑΝΔΗΛΙΑ
ΥΦΑΣΜΑΤΑ PERLON - ΜΠΛΟΥΖΕΣ - ΠΛΕΚΤΑ ORLON
ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΑΝΤΗΛΙ
ΚΑΛΤΣΕΣ ΠΕΡΛΟΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ BELLINDA

Οι συμπατριώται μας θὰ εύρουν στὸ κατάστημα αὐτὸ κάθε
έξυπηρέτησιν.

